

Palvelualojen
ammattiliitto
Servicefacket

Pöytäkirja

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

Sisällys

1. Kokouksen avaus	2
2. Läsnaolijoiden toteaminen.....	2
3. Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus.....	3
4. Kokousvirkailijoiden valinta	3
5. Esityslistan hyväksyminen.....	5
6. Kokoussääntöjen hyväksyminen	5
7. Valiokuntien asettaminen	5
8. Lähetekeskustelu vaalivaliokuntaan menevistä asioista	9
9. Keskustelu ajankohtaisista työelämäasioista ja tavoiteohjelmavalio- kuntaan menevistä asioista.....	17
11. Hallituksen valinta	38
15. Päätetään hallintoelinten kokous- ja kuukausipalkkiot sekä kustannusten korvaukset.....	39
16. Päätetään tilintarkastajien palkkioiden perusteista.....	40
14. Päätetään liittokokoukselle tehdyistä aloitteista.....	40
10. Valtuuston valinta.....	62
17. Hallituksen vuoden 2018 tili- ja toimintakertomuksen hyväksyminen sekä tilintarkastajan lausunto vuodelta 2018.....	62
18. Tilinpäätöksen (31.12.2018) vahvistaminen	62
19. Hallituksen tili- ja vastuuvapaudesta vuodelta 2018 päättäminen	63
11. Hallituksen valinta	63
10. Valtuuston valinta.....	65
13. Tilintarkastusyhteisön valinta.....	67
20. Toiminnan ja talouden suuntaviivat 2020	67
12. Päätetään tavoiteohjelmasta vuosille 2020–2024	68
21. Kokouksen päättäminen	86
Liite 1: Puheenjohtaja Ann Selinin puheet.....	87
Liite 2: Osallistujaluettelo.....	92
Liite 3: Hallituksen ja valtuuston varsinaiset ja varajäsenet	106

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

Aika: 4.6.2019 klo 13.00 – 19.53
5.6.2019 klo 9.00 – 16.15
6.6.2019 klo 10.00 – 15.28

Paikka: Messukeskus, Helsinki

Läsnä kokouksen ensimmäisen päivän alussa:

346 liittokokousedustajaa
2 tilintarkastajaa
hallituksen jäseniä
kutsuvieraita
henkilökuntaa

Avajaiset 4.6.2019 klo 11.00–12.00

1. kokouspäivä 4.6.2019 klo 13.00–19.53

1. Kokouksen avaus

Liittokokouksen avauspuheessaan **Palvelualojen ammattiliiton puheenjohtaja Ann Selin** totesi, että hän on viimeistä kertaa puheenjohtajana avaamassa liittokokousta ja hän sanoi odottavansa, että teemme yhdessä tästä mahtavan kokouksen. Kokouksen kaksi keskeisintä asiaa ovat liittojohdon valinta sekä tavoiteohjelmasta päättäminen. Tavoiteohjelma on työkalu, jonka avulla liittokokous linjaa suunnan seuraavaksi neljäksi vuodeksi. Ohjelma määrittää päämäärät ja tavoitteet, jotka toimivat pohjana strategialle ja siten myös valtuuston ja hallituksen työlle. Se on keskeinen asiapaperi, johon tulevat päätöksen nojaavat. Selin sanoi uskovansa, että kokous paneutuu siihen hyvin analyttisesti ja huolella. Henkilövalintojen suhteen toivon, että löydämme hyvän ja asiallisen tavan ehdottaa ja löytää ihmisiä liiton johtohenkilöiksi. Ja vaikka liiton puheenjohtajan vaali herättää kaikista eniten kiinnostusta, niin päättäjiksi valitaan tietysti myös joukko muita ihmisiä, hallitukseen ja valtuustoon. (Puhe kokonaisuudessaan liite 1).

Puheenjohtaja totesi Palvelualojen ammattiliiton liittokokouksen avatuksi kello 13.05.

2. Läsnäolijoiden toteaminen

Puheenjohtaja totesi, että sääntöjen mukaan liittokokousedustajat valitaan liittoäänestyksellä kuhunkin vaaliipiiriin kuuluvien jäsenosastojen henkilöjäsenten kesken toimeenpantavilla salaisilla suhteellisilla vaaleilla, yhdistyslain 29 § 3. momentin 2 kohdan tarkoittamalla tavalla. Liittokokousedustajat valitaan siten, että kustakin vaaliipiiristä valitaan siihen kuuluvien osastojen yhteisen jäsenmäärän perusteella yksi (1) edustaja kutakin alkavaa kuuttasataa (600) jäsentä kohti.

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

Kustakin vaalipiiristä varsinaisiksi liittokokousedustajiksi valitsematta jääneet ehdokkaat ovat varalla äänimääriensä mukaisessa järjestyksessä omalta ehdokaslistaltaan tai vaaliliitostaan. Varsinaisten jäsenten esteilmoitukset on huomioitu 29.5.2019 saakka ja heidän tilalleen on pystytty kutsumaan varajäsen. Kokoukseen oli kirjautuneena 346 edustajaa. Lisäksi kokouksessa paikalla oli myös vaalit toimeenpanneen ja liittokokouksen koolle kutsuneen hallituksen jäseniä, liiton tilintarkastajat, ulkomaisia ja kotimaisia kutsuvieraita sekä liiton henkilökuntaa.

Toivotettiin tervetulleiksi liittokokoukseen saapuneet kansainväliset kutsuvieraat.

Todettiin, että osanottajaluettelo liitetään pöytäkirjaan (liite 2).

3. Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Laillisuus

Liiton sääntöjen 5 § 1 kohdan mukaan varsinainen liittokokous pidetään joka neljäs vuosi kesäkuun loppuun mennessä. Palvelualojen ammattiliiton hallitus vahvisti liittokokousvaalin tuloksen 10.4.2019. Sääntöjen 5 § 2. kohdan mukaan liittokokouksesta on lähetettävä osastoille ja yhteisöjäsenille kirjallinen ennakkoilmoitus viimeistään 90 päivää ennen kokousta ja lopullinen kokouskutsu liittokokoukseen on lähetettävä kirjallisena kokousedustajille ja tiedoksi ammattiosastoille ja yhteisöjäsenille. Tämän pitää tapahtua viimeistään 21 päivää ennen kokousta.

Ennakkoilmoitus tästä kokouksesta on lähetetty ammattiosastoille 1.11.2018 päivätyllä kirjeellä. Lopullinen kokouskutsu on lähetetty liittokokousedustajille ja tiedoksi ammattiosastoille ja yhteisöjäsenille 11.4.2019 päivätyllä kirjeellä.

Lisäksi todetaan, että sääntöjen 6 § 15. kohdan mukaan vaalivuonna liittokokous käsittelee valtuuston kevätkokoukselle sääntömääräisesti kuuluvat asiat. Todettiin, että läsnä oli 346 vaaleilla valittua kokousedustajaa.

Kokous todettiin laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

4. Kokousvirkillijoiden valinta

Puheenjohtaja esitteli hallituksen ja vaalipiirikohtaisten ryhmien esitykset liittokokouksen kokousvirkillijoiksi.

4.1. Puheenjohtajat

Hallituksen esitys oli, että liittokokoukselle valitaan neljä (4) puheenjohtajaa. Kokous päätti hyväksyä esityksen puheenjohtajien määrästä.

Hallituksen esitys kokouksen puheenjohtajiksi oli: Steven Frostdahl (PAM - Avdelningen i Jakobstadsneiden rf, PAM - Pietarsaaren seudun osasto ry), Anne Huotari (PAM - liikealan

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

Oulun osasto ry), Hannamari Oksa (PAM - Pääkaupunkiseudun esimiesten ammattiosasto ry) ja Sanna Sipinen (PAM - palvelualan Pirkanmaan ammattiosasto Pamina 003 ry).

Kokous päätti hyväksyä hallituksen esityksen puheenjohtajista.

4.2. Sihteerit

Hallituksen esityksenä oli, että liittokokoukselle valitaan kaksi (2) sihteeriä. Kokous päätti hyväksyä hallituksen esityksen sihteereiden määrästä.

Hallituksen esityksenä kokouksen sihteereiksi olivat: Jyrki Konola ja Katja Noro.

Kokous päätti hyväksyä hallituksen esityksen sihteereistä.

4.3. Ääntenlaskijat

Hallituksen esityksenä oli, että valitaan kahdeksan (8) ääntenlaskijaa. Kokous päätti hyväksyä ääntenlaskijoiden määräksi kahdeksan (8).

Alueryhmät olivat kokouksissaan käsitelleet asiaa ja ehdottaneet henkilöitä ääntenlaskijoiksi.

Alueryhmien esitykset kokouksen ääntenlaskijoiksi olivat:

Petri Leskelä (Helsinki-Uusimaa, kauppa), Jani Tikkanen (Häme-Kaakkois-Suomi, kauppa), Minna Kyrrä-Suominen (Itä-Suomi, kauppa), Jonne Votka (Keski-Suomi-Pohjanmaa, kauppa), Leena Punkari (Lounais-Suomi, kauppa), Jaana Melartin (Pirkanmaa, kiinteistö), Paula Soronen (Pohjois-Suomi, mara) ja Johanna Kusmin (valtakunnalliset, alko).

Kokous päätti hyväksyä alueryhmien esitykset ääntenlaskijoista.

4.4. Pöytäkirjantarkastajat

Hallituksen esityksenä oli, että valitaan kaksi (2) pöytäkirjantarkastajaa. Kokous päätti hyväksyä hallituksen esityksen pöytäkirjantarkastajien määrästä.

Alueryhmien esitykset kokouksen pöytäkirjantarkastajiksi olivat:

Merja Lehto (Helsinki-Uusimaa, mara) ja Kaisu Ahola (Häme-Kaakkois-Suomi, kauppa).

Kokous päätti hyväksyä vaalipiirikohtaisten ryhmien esitykset pöytäkirjantarkastajista.

Valitut kokouksen puheenjohtajat ja sihteerit aloittivat liittokokouksen kokousvirkailijoina ja kokousta jatkettiin esityslistan kohdasta 5.

Puheenjohtajaksi Steven Frostdahl.

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

5. Esityslistan hyväksyminen

Puheenjohtaja totesi, että hallituksen esitys kokouksen esityslistaksi on toimitettu liittokokouksen sähköiseen työryhmätilaan.

Hän kertoi, että valinnat tehdään esityslistan numeroinnista riippumatta seuraavassa järjestyksessä: ensin valitaan liiton puheenjohtaja eli hallituksen puheenjohtaja, sitten hallituksen puheenjohtajan henkilökohtainen varajäsen, sitten valtuuston puheenjohtaja, sitten ensimmäinen varapuheenjohtaja ja toinen varapuheenjohtaja, sitten hallituksen varsinaiset ja yleisvarajäsenet, sitten valtuuston jäsenet, yleisvarajäsenet ja lopuksi henkilökohtaiset varajäsenet. Näin taataan, ettei kukaan luottamustehtäviin halukas menetä mahdollisuuttaan pyrkiä asemaan kokousteknisistä syistä.

Esityslistan kohdassa 9 (keskustelu ajankohtaisista työelämäasioista ja lähetekeskustelu tavoiteohjelmavaliokuntaan menevistä asioista) voidaan käytännössä puhua kaikesta sekä myös evästä työryhmiä ja tehdä muutosesityksiä tavoiteohjelmaan.

Kokous päätti hyväksyä kokouksen esityslistan.

6. Kokoussääntöjen hyväksyminen

Kokouksen puheenjohtaja totesi, että hallituksen esitys liittokokouksen kokoussäännöiksi oli toimitettu kokousedustajille liittokokouksen sähköiseen työtilaan.

Kokousedustaja Joonas Tuomivaara piti työjärjestyspuheenvuoron, jossa toivoi kokouksen pöytäkirjasta laadittavaksi selostuspöytäkirjaa. Kokouksen puheenjohtaja totesi näin toimittavan.

Puheenjohtaja kävi hallituksen esityksen kohta kohdalta läpi ja kokous päätti hyväksyä hallituksen esityksen kokoussäännöistä kokouksen menettelytavoiksi.

7. Valiokuntien asettaminen

Puheenjohtajaksi Hannamari Oksa.

7.1. Menettelytapavaliokunta

Puheenjohtaja totesi hallituksen esityksen menettelytapavaliokunnan kokoonpanosta: menettelytapavaliokunta koostuu kokouksen puheenjohtajista, sihteereistä ja liiton johtoryhmästä. Menettelytapavaliokunnan kokoonpano muuttuu esityslistan kohdassa 11.1. käsittelyn jälkeen kyseisen kohdan päätöksen mukaisesti liiton puheenjohtajan osalta ja esityslistan kohdan 11.4. käsittelyn jälkeen kyseisen kohdan päätöksen mukaisesti hallituksen puheenjohtajan henkilökohtaisen varajäsenen osalta.

Kokous päätti hyväksyä hallituksen esityksen menettelytapavaliokunnan kokoonpanosta.

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

Menettelytapavaliokunnan jäseniksi esitettiin Ann Selin, Risto Kalliorinne, Jaana Ylitalo, Jukka Mattila ja Timo Piironen, Jyrki Konola, Katja Noro, Steven Frostdahl, Anne Huotari, Hannamari Oksa, Sanna Sipinen.

Kokous päätti hyväksyä hallituksen esityksen menettelytapavaliokunnan jäsenistä.

7.2. Vaalivaliokunta

Puheenjohtaja totesi hallituksen esityksen vaalivaliokunnan kokoonpanoksi: kahdeksan (8) jäsentä ja kaksi (2) sihteeriä. Kokous päätti hyväksyä vaalivaliokunnan kokoonpanon.

Vaalipiirikohtaiset alueryhmät esittivät valiokunnan jäseniksi: Harry Vainio (Helsinki-Uusimaa, kauppa), Virpi Torniainen (Häme-Kaakkois-Suomi, kiinteistö), Matti Koski (Itä-Suomi, mara), Marja Nätkinniemi (Keski-Suomi-Pohjanmaa, mara), Berhan Ahmadi (Lounais-Suomi, mara), Tiina Kuusisto (Pirkanmaa, mara), Rauno Hekkala (Pohjois-Suomi, AVECRAJUNA), Tarja Seilonen (valtakunnalliset).

Kokous päätti hyväksyä esityksen mukaiset esitykset vaalivaliokunnan jäsenistä. Vaalivaliokunnan sihteereiksi valittiin Sirpa Leppäkangas ja Timo Piironen hallituksen esityksen mukaisesti.

7.3. Tavoiteohjelmavaliokunta

Puheenjohtaja totesi hallituksen esityksen, että tavoiteohjelmavaliokunnan kokoonpano on kahdeksan (8) jäsentä ja kaksi (2) sihteeriä. Kokous päätti hyväksyä tavoiteohjelmavaliokunnan kokoonpanon.

Hallituksen esitys tavoiteohjelmavaliokunnan jäseniksi oli:

- puheenjohtaja Anne Nyman, Pirkanmaa, kauppa
- varapuheenjohtaja Kaija Jäntti, Pohjois-Suomi, mara
- sihteerit Antti Veirto ja Jaana Ylitalo

ja varsinaiset jäsenet:

- työryhmän 1 (Ammattitaitoiset ihmiset mahdollistavat parhaan palvelun) puheenjohtaja Piia Kyrö, Häme-Kaakkois-Suomi, kauppa
- työryhmän 2 (Uudistuva sopimusjärjestelmä) puheenjohtaja Timo Tiikkaja, Itä-Suomi, mara
- työryhmän 3 (Sosiaalinen vastuu yritysten menestystekijänä) puheenjohtaja Aleksi Pakarinen, Helsinki-Uusimaa, kauppa
- työryhmän 4 (Sivistyksellisen pohjan ja jatkuvan oppimisen kehittäminen) puheenjohtaja Minna Holtlund, Lounais-Suomi, kiinteistö
- työryhmän 5 (Inhimillinen yhteiskunta) puheenjohtaja Emma Haapasaari, Keski-Suomi-Pohjanmaa, kauppa

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

- työryhmän 6 (Moninaistuva jäsenistö ja kehittyvä edunvalvontajärjestö) puheenjohtaja Sini Heikkinen, valtakunnalliset, erityisalat

Kokous päätti hyväksyä hallituksen esityksen tavoiteohjelmavaliokunnan jäsenistä.

Puheenjohtaja totesi lisäksi, että valiokunnan työskentelyyn voivat osallistua hallituksen nimeämät tavoiteohjelmatyöryhmien sihteerit.

7.4. Tavoiteohjelmatyöryhmät

7.4.1. Ammattitaitoiset ihmiset mahdollistavat parhaan palvelun

Alueryhmät esittivät työryhmän jäseniksi:

Puheenjohtaja Piia Kyrö (Häme-Kaakkois-Suomi), jäsenet Henri Haanpää ja Sari Suhonen (Helsinki-Uusimaa), Timi Itkonen (Häme-Kaakkois-Suomi), Emma Mentula ja Minna Salberg (Itä-Suomi), Satu Kolu, Timo Virtanen (Keski-Suomi-Pohjanmaa), Anni Hasunen ja Johanna Rimpelä (Lounais-Suomi), Anna Daniel ja Petteri Isotalo (Pirkanmaa), Johanna Järvenpää ja Paula Soronen (Pohjois-Suomi), Mikko Eronen ja Emmi Järvinen (valtakunnalliset).

Kokous päätti hyväksyä alueryhmien esitykset tavoiteohjelmatyöryhmän jäsenistä.

Hyväksyttiin liiton hallituksen esitys, että työryhmän sihteereinä toimivat Katri Jakosuo ja Tero Leponiemi.

7.4.2. Uudistuva sopimusjärjestelmä

Alueryhmät esittivät työryhmän jäseniksi:

Puheenjohtaja Timo Tiikkaja (Itä-Suomi), jäsenet Tarja Kaunismäki ja Marko Päivinen (Helsinki-Uusimaa), Janne Kankaantähti ja Jenni Korhonen (Häme-Kaakkois-Suomi), Ulla Leskinen (Itä-Suomi), Mervi Mäkinen ja Tiina Parjanen (Keski-Suomi-Pohjanmaa), Erja Killström ja Sami Viitasaari (Lounais-Suomi), Janne Järvensivu ja Christian Karau (Pirkanmaa), Heidi Kurtti ja Niina Ylisirniö (Pohjois-Suomi), Marko Lähdesniemi ja Lyyli Raatikainen (valtakunnalliset).

Kokous päätti hyväksyä alueryhmien esitykset tavoiteohjelmatyöryhmän jäsenistä.

Hyväksyttiin liiton hallituksen esitys, että työryhmän sihteereinä toimivat Marianne Friman ja Mia Suominen.

7.4.3. Sosiaalinen vastuu yritysten menestystekijänä

Alueryhmät esittivät työryhmän jäseniksi:

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

Puheenjohtaja Aleksi Pakarinen (Helsinki-Uusimaa), jäsenet Päivi Toroila (Helsinki-Uusimaa), Sari Hentunen ja Aija Laurila (Häme-Kaakkois-Suomi), Toni Kinnunen ja Hanna Puhakka (Itä-Suomi), Lasse Laakkonen ja Päivi Långsved (Keski-Suomi-Pohjanmaa), Helena Munukka ja Kristoffer Valger (Lounais-Suomi), Mari Lindbom ja Heini Mäenpää (Pirkanmaa), Tiina Koivisto ja Jouni Korva (Pohjois-Suomi), Ismi Anger ja Mila Kajas-Kangasniemi (valtakunnalliset).

Kokous päätti hyväksyä alueryhmien esitykset tavoiteohjelmatyöryhmän jäsenistä.

Hyväksyttiin liiton hallituksen esitys, että työryhmän sihteereinä toimivat Elena Gorschkow ja Irene Korimäki.

7.4.4. Sivistyksellisen pohjan ja jatkuvan oppimisen kehittäminen

Alueryhmät esittivät työryhmän jäseniksi:

Puheenjohtaja Minna Holtlund (Lounais-Suomi), jäsenet Henri Grundström ja Nasu Kuuvalo (Helsinki-Uusimaa), Janne Hotta ja Eetu Pesu (Häme-Kaakkois-Suomi), Pirkko Eronen ja Marja-Terttu Leiviskä (Itä-Suomi), Mats Eriksson ja Maritta Molander (Keski-Suomi-Pohjanmaa), Riikka Salminen (Lounais-Suomi), Sami Kaita ja Päivi Vuorinen-Vilen (Pirkanmaa), Suvi Röntynen ja Lea Törmänen (Pohjois-Suomi), Arto Dahlman ja Maarit Holopainen (valtakunnalliset).

Kokous päätti hyväksyä alueryhmien esitykset tavoiteohjelmatyöryhmän jäsenistä.

Hyväksyttiin liiton hallituksen esitys, että työryhmän sihteereinä toimivat Mikko Laakkonen ja Airi Palosaari.

7.4.5. Inhimillisen yhteiskunnan rakentaminen

Alueryhmät esittivät työryhmän jäseniksi:

Puheenjohtaja Emma Haapasaari (Keski-Suomi-Pohjanmaa), jäsenet Laura Hyppölä, Kimmo Vanhala (Helsinki-Uusimaa), Henna Hännikäinen, Hanna-Marina Kojo (Häme-Kaakkois-Suomi), Ville Pussinen ja Marika Ruusunen (Itä-Suomi), Anni Kivistö (Keski-Suomi-Pohjanmaa), Sanna Hakamäki, Kaisa Mäenpää (Lounais-Suomi), Maija Nytorp, Soile Salminen (Pirkanmaa), Tuula Hamari, Henna Knuuti (Pohjois-Suomi), Sami Enonkoski ja Minttu Sillanpää (valtakunnalliset).

Kokous päätti hyväksyä alueryhmien esitykset tavoiteohjelmatyöryhmän jäsenistä.

Hyväksyttiin liiton hallituksen esitys, että työryhmän sihteereinä toimivat Egezona Kllokoqi-Bublaku ja Olli Toivanen.

7.4.6. Moninaiset jäsenet ja kehittyvä edunvalvontaorganisaatio

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

Alueryhmät esittivät työryhmän jäseniksi:

Puheenjohtaja Sini Heikkinen (valtakunnalliset), jäsenet Tarja Savolainen, Taimoor Yousaf (Helsinki-Uusimaa), Lea Ikonen, Emmi Partanen, (Häme-Kaakkois-Suomi), Seija Jaatinen, Katja Kohvakka (Itä-Suomi), Päivi Etelälahti-Petäinen, Mikko Kelloniemi (Keski-Suomi-Pohjanmaa), Mia Lehtonen, Jouko Suominen, (Lounais-Suomi), Tiina Nieminen, Kari Peltovirta (Pirkanmaa), Vesa-Matti Ollila, Liisa Puikko (Pohjois-Suomi), Sami Kymäläinen (valtakunnalliset).

Kokous päätti hyväksyä alueryhmien esitykset tavoiteohjelmatyöryhmän jäsenistä.

Hyväksyttiin hallituksen esitys, että työryhmän sihteereinä toimivat Heidi Lehikoinen ja Jarkko Viitanen.

Puheenjohtaja totesi, että tavoiteohjelman taustaksi kuullaan kolme alustuspuheenvuoroa ja välittömästi tämän jälkeen käydään lähetekeskustelu.

8. Lähetekeskustelu vaalivaliokuntaan menevistä asioista

Puheenjohtajaksi Anne Huotari.

Puheenjohtaja totesi, että esityslistan tässä kohdassa käydään lähetekeskustelu esityslistan kohtien 10 ja 11 henkilövalintoja varten. Todettiin hallinnon paikat, joihin esityksiä voi tehdä:

- hallitus:
 - hallituksen (= liiton) puheenjohtaja
 - hallituksen varsinaiset jäsenet (15)
 - hallituksen yleisvarajäsenet (3)
 - hallituksen puheenjohtajan henkilökohtainen varajäsen
- valtuusto:
 - valtuuston puheenjohtaja, 1. varapuheenjohtaja ja 2. varapuheenjohtaja
 - valtuuston varsinaiset jäsenet (50) ja näille kullekin 3 henkilökohtaista varajäsentä
 - valtuuston 10 yleisvarajäsentä.

Kuultiin vaalivaliokunnan sihteerin Timo Piironen esittely. Hän totesi, että hallitukseen ja valtuustoon valitaan kaikkiaan 223 henkilöä. Ja totesi mm. seuraavaa:

Vaalivaliokunnan tehtävä on tehdä liittokokoukselle esitys valittavista hallinnon jäsenistä. Valiokunnan työtä ohjaavat liiton säännöt. Niissä sanotaan, että hallituksen on valittava edustaja ammattiryhmistä ja alueittain tasapuolisesti. Valtuustoon on valittava edustaja jokaisesta vaalipiiristä ja valinnoissa on huomioitava ammattiryhmien tasapuolisuus ja valintojen on kuvastettava jäsenkunnan rakennetta.

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

Alueellisten ryhmien lisäksi on otettava huomioon ammattiryhmien mukainen jäsenjakauma. Tässä jakaumassa kaupan ala voisi saada noin puolet paikoista, matkailu- ja ravintola-ala noin 23 prosenttia ja kiinteistöpalveluala noin 15 prosenttia, erityisalat noin 10 prosenttia ja vartiointi noin 3 prosenttia.

Ammatteihin liittyvät kiinteästi myös työpaikat. On erityisen tärkeää, että hallinnossa ovat edustettuina myös eri yritysten työntekijät.

Vaalivaliokunta tarkastelee myös jäsenten aktiivisuutta niin työpaikoilla kuin liitossa. Valintoihin vaikuttaa myös jäsenistön ikärakenne, jonka huomioiminen on kaikkein vaikein toteuttaa. Toinen ryhmä, jonka huomioiminen valinnoissa voi olla hankalaa on maahanmuuttajat. Meillä ei ole tarkkaa tietoa siitä kuinka paljon PAMissa on maahanmuuttajataustaisia jäseniä, koska etnistä taustaa ei tietenkään saa rekisteröidä. Mutta me kaikki tiedämme, että maahanmuuttajien määrä on aloillamme kasvanut ja kasvaa edelleen. Ja siksi olisi erittäin hyvä, jos maahanmuuttajat olisivat myös mukana liiton päätöksenteossa.

Ennakkoon oli tieto lähes tuhannesta ehdokkuudesta. Kaikki eivät voi saada juuri haluamaansa tehtävää. Vaalivaliokunnan tehtävä on kompromissien tekemistä. Jotta kaikki suhteellisuudet toteutuvat, joutuu valiokunta tekemään hyvinkin vaikeita päätöksiä ja ne voivat olla hyvinkin henkilökohtaisia.

Puheenvuoronsa lopuksi Piironen totesi, että valiokunta huomioi kaikki ennakkoon tulleet esitykset, alueryhmien esitykset ja nyt lähetekeskustelussa tulevat esitykset.

Timo Piironen pitämän vaalivaliokunnan työtä esittelevän puheenvuoron jälkeen kokouksen puheenjohtaja Anne Huotari kävi läpi henkilövalintoihin liittyvän lähetekeskustelun menettelytavoista.

Käytiin lähetekeskustelu esityslistan kohtien 10 ja 11 henkilövalintoja varten:

Sirpa Laakso, (Häme - Kaakkois-Suomi, kauppa), esitti liiton puheenjohtajaksi Annika Rönni-Sällistä, joka on jo osoittanut olevansa hyvä ja pitkäjänteinen neuvottelija, rauhallinen, mutta tarvittaessa ärhäkkä terrieri. Hänellä on pitkä työkokemus PAMissa ja SAK:ssa. Koulutukseltaan hän on lakimies – työnantajapuolen kanssa neuvotellessa on hyvä tuntee lakikiekurat ja koukerot. Hän on myös kielitaitoinen ja kansainvälinen, kansainväliset suhteet omaava henkilö. Laakso totesi, että tämä on liittokokouksen demariryhmän yksimielinen esitys.

Sauli Isokoski, (Keski-Suomi-Pohjanmaa, kauppa), esitti hallituksen puheenjohtajan henkilökohtaiseksi varajäseneksi Risto Kalliorinnettä. Hän totesi Kalliorinteen hoitaneen tehtävää jo viime joulukuun valtuuston ylimääräisestä kokouksesta alkaen ja on osoittanut olevansa mies paikallaan tässä tehtävässä. Lisäksi liiton kannalta on erittäin tärkeää, että Kalliorinne on ollut varakansanedustajana mukana myös hallitusneuvotteluissa. Isokoski totesi, että tämä on Vasemmistoryhmän yksimielinen esitys.

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

Berhan Ahmadi, (Lounais-Suomi, mara), kannatti Annika Rönni-Sällisen valintaa liiton puheenjohtajaksi. Hän totesi, että Rönni-Sällinen on aito, hän osaa kuunnella ja katsoo kaikkia yhdenvertaisesti. Hänellä on kansainvälistä osaamista sekä hyvät verkostot maailmalla. Hän on huippuneuvottelija, empaattinen ja asiantunteva, hän ymmärtää miten työmarkkinat toimivat ja on aidosti perillä asioista. Hänellä on vahva ay-tausta, hän on neuvottelupöydän päällikkö, joka toimii ottaen huomioon kokonaisuuden. Hän on uudistaja ja arvojohtaja, joka tekee työtä kaikkien palvelualojen työntekijöiden eteen. Hän osaa kohdata vaikeitakin asioita. Hän on koko jäsenistömme presidentti. Hän on viisas, hän on asiantunteva, hän on kaikkea mitä liittomme tarvitsee. Hän jos joku on liitollemme paras vaihtoehto.

Suvi Röntynen, (Pohjois-Suomi, mara), kannatti Risto Kalliorinteen valintaa hallituksen puheenjohtajan henkilökohtaiseksi varajäseneksi. Hän totesi, että tehtävä on näkyvä ja rooli on tärkeä. Riston olemassa olevat verkostot ovat tässä työssä kultaa. Riston työ eduskunnassa ja osuus toivottavasti tulevassa hallitusohjelmassa on suuri etu PAMille. Järjestöjohtajan työ on myös esimiestehtävä ja hänen toiminnastaan Pohjois-Suomen aluepäällikkönä on kuulunut pelkästään spontaania positiivista palautetta PAMin henkilökunnalta. Oikeudenmukaisuudesta ja lämpimästä sydäimestä ei myöskään ole haittaa tehtävässä.

Jani Tikkanen, (Häme-Kaakkois-Suomi, kauppa), esitti Sirpa Laaksoa valtuuston puheenjohtajaksi. Hän totesi Sirpan olevan monille tärkeä ja läheinen ihminen, lämmin ja innostava. Hän ei kuitenkaan hetkeäkään emmi ottaessaan kynsiä esiin, kun heikompa sorretaan. Hän taistelee, vaikka viimeiseen hengenvetoon, kunnes hän saavuttaa päämääränsä ja voiton isommasta.

Merja Lehto, (Helsinki-Uusimaa, mara), kannatti Annika Rönni-Sällisen valintaa liiton puheenjohtajaksi. Hän totesi, että kokous on tekemässä vastuullisia ja kauaskantoisia ratkaisuja tulevalle liittokokouskaudelle. Mukaan on osattava valita paras osaaminen mitä maasta löytyy. Tässä työssä tarvitaan tulevilta päättäjiltä ymmärrystä, näkemystä ja laajempaa kokonaisuuksien hallintaa, koko pamilaisen kentän ja yleensäkin työelämän haasteista. Lehto totesi, että hallinnon tehtäviin valituilla pitää olla enemmän pätevyyttä kuin sopivuutta. Heillä pitää olla riittävästi ajankohtaista työelämän kokemusta. Sitä kokemusta ei pelkästään kotisohvalta käsin hankita. Luottamustehtävissä toimivat ovat lähtökohtaisesti hyvin valvutuneita edunvalvojia, työelämän asiantuntijoita. Tiukan paikan tullen yhteistyön pitää olla saumatonta ja meidän pitää pelata samaan maaliin. Omaan maaliin pelaamalla kaikki häviävät, totesi Lehto. Lehdon mottona on, ”jaksaa, jaksaa ... aina ei jaksaa ... ja jaksaa kuitenkin”. Lopuksi hän siteerasi Jukka Jalosta: ”Meidän pitäisi ihan kaikkien sisäistää se, että yhdessä tekemällä saadaan enemmän aikaan. Se kaikki mitä annat muille, tulee sulle jossakin kohtaa takaisin.”

Suvi Röntynen, (Pohjois-Suomi, mara), esitti valtuuston toiseksi varapuheenjohtajaksi Sauli Isokoskea. Hän totesi, että valtuuston puheenjohtajan tehtävä on tärkeä ja sen vaikutusvaltaa ei voi aliarvioida. ”Sauli Isokoski on hoitanut tätä tehtävää menestyksekkäästi viimeiset 4 vuotta. Joskus vaihtuvuus on hyväksi, mutta tässä tilanteessa ehdottomasti jatkuvuus on tärkeämpää.” Saulin vahvuutena hän piti neuvottelukykä ja hänen rooliaan aktiivimalli kakkosen perumisesta ei voi kiistää kukaan, ”mies joka neuvottelukyvylään

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

kääntää Sipilän pään”, se ei ole vähäinen meriitti. Tämän lisäksi Sauli on rehti, mukava, edustuskelpoinen ja helposti lähestyttävä ihminen. Saulin rinnassa sykkii pamilainen sydän.

Niina Ylisirniö, (Pohjois-Suomi, kiinteistöpalvelu), esitti valtuuston ensimmäiseksi varapuheenjohtajaksi Minna Holtlundia todeten, että Minnalla on kykyä ajatella asioita laajakatseisesti, mutta ennen kaikkea todella rakentavasti muiden kantoja ja mielipiteitä kuunnellen ja niitä myös kunnioittaen. Sehän ei ole mitenkään opittavissa oleva taito, vaan se on luonteen piirre ja tällaisia toimijoita koko järjestökenttä kaipaava.

Sanna Sipinen, (Pirkanmaa, kauppa), kannatti Annika Rönni-Sällisen valintaa liiton puheenjohtajaksi. Hän totesi puhuvansa nuorten yhteisellä äänellä. Hän totesi nuorten kannattavan Annika Rönni-Sällistä, koska hän on uskottava, kouluttautunut, kokenut ja osaava. Annikalla on hyvät verkostot ja koko ay-kenttä hallussaan. ”Annika on täpää, mutta helposti lähestyttävä sydämellinen ihminen, joka on osoittanut myös meille nuorille, että meidänkin tulevaisuus on hänelle tärkeä. Annikalla on jalat maan pinnalla, mutta katse luotuna eteenpäin. Annika on sitä mitä PAM liittona tarvitsee ja sitä mitä minä jäsenenä tarvitsen.”

Sanna Hakamäki, (Lounais-Suomi, kiinteistöpalvelu), kannatti Minna Holtlundin valintaa valtuuston ensimmäiseksi varapuheenjohtajaksi. Minna on osoittanut hienoa vaikuttamista valtakunnallisesti viimeisten vuosien aikana mm. sopimusaloituskunnassa.

Mila Kangasniemi, (Helsinki-Uusimaa, erityisalat, kasinopeli), nosti esiin nuorten edustuksen liiton hallinnossa. Nuoria halutaan mukaan liittoon, liiton toimintaan, niin ammattiosastoissa ja muillakin tahoilla. Kangasniemen mukaan kauniita puheita nuorten mukaan ottamiseksi on, mutta kuitenkin paikkoja ei luovuteta. Hän muistutti, että nuoret elävät erilaista elämää, niin töissä kuin yksityiselämässä. Monesti nuorille valikoituvat varapaikat, mutta voisiko joskus kääntää kelkkaa toisin päin, niin että varsinaiseksi edustajaksi valittaisiin nuori jäsen ja hänellä olisi kokeneempi henkilö tukena varapaikalla. Kangasniemi totesi, että se on kaikkien etu, että liiton hallinto on jäsenistön näköinen.

Tiina Kuusisto, (Pirkanmaa, mara), kannatti Annika Rönni-Sällisen valintaa liiton puheenjohtajaksi ja Sirpa Laakson valintaa valtuuston puheenjohtajaksi. Lisäksi hän esitti Lilli Kilpistä valtuuston ensimmäiseksi varapuheenjohtajaksi.

Mikko Ruokonen, (Helsinki-Uusimaa, kauppa), kannatti ennakkoon esitettyä Mira-Veera Aueria valtuuston toiseksi varapuheenjohtajaksi tai hallituksen varsinaiseksi jäseneksi. Hän totesi, että liitto tarvitsee Mira-Veeran määrätietoista ja asiantuntevaa otetta, jotta tuleva valtuusto voi toteuttaa sitä päättäntävaltaa, joka sille on suotu. Myös hallituksessa on näille samoille asioille tarvetta ja myös Mira-Veeran osaamiselle.

Mats Eriksson, (Keski-Suomi-Pohjanmaa, mara), kannatti Annika Rönni-Sällisen valintaa liiton puheenjohtajaksi. Hän korosti tämän kokemusta ja PAMin alojen perinpohjaista tuntemusta. Lisäksi hän mainitsi Rönni-Sällisen kielitaidon.

Christian Karau, (Pirkanmaa, kiinteistöpalvelu), kannatti Mira-Veera Auerin valintaa valtuuston toiseksi varapuheenjohtajaksi ja hallituksen jäseneksi. Hän totesi Mira-Veeran

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

taistelevan niin työläisten kuin myös vuokralaisten puolesta. ”Hän on toiminut aktiivisesti niin PAMin valtuustotyössä kuin myös kaduille mobilisoinnissa. Hänelle on myös patkätöyläisen arki tuttua. Hän sai eniten ääniä Helsinki-Uusimaalta kaikista naisehdokkaista ja toiseksi eniten kaikista ehdokkaista. Täten hänellä on myös hyvin vahva jäsenistön mandaatti tähän tehtävään. Hän on ennen kaikkea myös reilu, tinkimätön ja sydämellinen aatteen toveri.”

Outi Mäkelä, (Helsinki-Uusimaa, mara), kannatti Merja Lehdon valintaa hallitukseen. Merjalla on aito halu uudistaa toimintaa ja nostaa liiton ja mara-alan töiden näkyvyyttä. Merjalla on lennokkaitakin ideoita, joilla tavoitetaan myös nuoret palvelualojen työntekijät. Mäkelä totesi, että nuoria kaivataan PAMin hallintoon, se on täysin totta. Ikä on kuitenkin vain numero ja on tärkeää, että hallintoon valittavalla on valmius ajatella tuoreellakin tavalla. Eikä ole syytä täysin unohtaa myöskään kokemusta, siksi kannatan Merja Lehtoa PAMin hallitukseen, totesi Mäkelä.

Joonas Tuomivaara, (Helsinki-Uusimaa, kauppa), kannatti Risto Kalliorinteen valintaa hallituksen puheenjohtajan henkilökohtaiseksi varajäseneksi. Hän totesi, että Risto on demokraattinen ja vaalii avoimia tapoja toimia. Hän totesi Riston hoitaneen pestiä mahtavasti ja vastustavan rasismia avoimesti.

Merja Stenman-Björn, (Helsinki-Uusimaa, mara), kannatti Mira-Veera Auerin valintaa valtuuston toiseksi varapuheenjohtajaksi tai hallitukseen. Mira-Veera on osoittanut, että hän haluaa puolustaa kaikkein heikointa, sitä, joka on köyhä, joka ei tule toimeen palkallaan, jolla on hätä ja joka haluaa tulla kuulluksi. Hän kannatti myös Annika Rönni-Sällistä liiton puheenjohtajaksi ja Risto Kalliorinnettä hallituksen puheenjohtajan henkilökohtaiseksi varajäseneksi.

Lea Törmänen, (Pohjois-Suomi, kauppa), esitti hallitukseen pohjoisesta Kimmo Alataloa, jolla on vahva kaupan ja mara-alan kokemus pääluottamusmiehen roolissa sekä Johanna Buskaa, joka on toiminut Meri-Lapin osasto 050:n puheenjohtajana seitsemän vuotta.

Joonas Tuomivaara, (Helsinki-Uusimaa, kauppa), halusi evästää vaalivaliokuntaa ottamaan huomioon nuoret ihmiset hallinnon valinnoissa. Hän kannatti valtuuston jäseniksi Christian Karauta Pirkanmaalta ja Mikko Ruokosta Helsinki-Uudeltamaalta sekä Keskolaisten ammattiosaston pitkäaikaista puheenjohtajaa Petri Järvistä hallituksen jäseniksi Helsinki-Uudeltamaalta. Hän kannatti myös Mira-Vera Aueria niihin luottamustehtäviin, joihin hän on ehdolla.

Kari Peltovirta, (Pirkanmaa, kauppa), kannatti Lilli Kilpistä valtuuston ensimmäiseksi varapuheenjohtajaksi. Peltovirta totesi, että Lilli Kilpinen on pitkäaikainen mara-alan pääluottamusmies ja lisäksi hänellä on kokemusta PAMin edustajistosta ja valtuustosta, eli hän tuntee hyvin PAMin kokouskäytännöt ja kaikki rutiinit muutenkin. Lisäksi hän on ollut SAK:n valtuuston puheenjohtajistossa, hänellä on siis kokemusta isojen kokousten vetämisestä.

Henna Knuuti, (Pohjois-Suomi, mara), muistutti, että Lapsissa eletään aivan samanlaista arkea kuin muuallakin Suomessa, joten PAMin hallituksessa on oltava rohkeutta puhua

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

työnteon edellytyksistä myös harvaan asutussa Suomessa. Hän kannatti hallitukseen Meri-Lapin 050:n puheenjohtajaa Johanna Buskaa.

Hanna-Leena Laihonon, (Lounais-Suomi, mara), kannatti valtuuston ensimmäiseksi varapuheenjohtajaksi Anni Hasusta Turusta. Hän totesi, että Anni on nuori, reipas ja aktiivinen ja kokemustakin on, vaikka hän on kuitenkin vielä varsin nuori, mutta aktiivinen. ”Voin sanoa, että Annissa on tulevaisuus, nuorissa on tulevaisuus.”

Päivi Toroila, (Helsinki-Uusimaa, kauppa), kannatti Annika Rönni-Sällisen valintaa liiton puheenjohtajaksi. Hän totesi, että tulevan puheenjohtajan tulee luotsata ammattiyhdistysliikettä ja sen jäseniä vähintään yhtä menestyksekkäästi kuin edeltäjänsä. Hän totesi, että muuttuva työmaailma tarvitsee rohkeaa ja viisasta otetta puheenjohtajalta. Hän totesi, että Annika Rönni-Sällinen on sekä rohkea että viisas. Uusi puheenjohtaja neuvottelee kymmeniä eri työehtosopimuksia, joten työnantajapuolen tulee nähdä PAMin uusi puheenjohtaja ennen kaikkea uskottavana neuvottelukumppanina. ”Annika on uskottava, koska hän todella osaa.” Liki neljännesmiljoona PAMin jäsentä odottaa meidän tekävän viisaan valinnan, koska haluamme PAMille vain parasta. Helsingin kauppatyöntekijöiden 001:n sekä minun valintani on Annika.

Riikka Salminen, (Lounais-Suomi, kauppa), kannatti hallitukseen satakuntalaista ehdokasta Niko Sosala tai Sami Viitasaarta. Hänen mielestään Satakunnan edustus oli ollut heikko viime vuosina ja siksi hän esitti kahta jompaakumpaa salskeaa miestä hallitukseen.

Päivi Ranta-Eskola, (Pohjois-Suomi, kauppa), kannatti Sauli Isokosken valintaa valtuuston toiseksi varapuheenjohtajaksi. Hänen mielestään Saulin sydän sykkii myös Pohjois-Pohjanmaalle. Lisäksi hän ilmaisi tukensa Suvi Röntysen valitsemiseksi hallitukseen.

Nasu Kuuvalo, (Helsinki-Uusimaa, kauppa), PAMin valtuuston jäsen esitti Stockmannin ammattiosaston puheenjohtajaa Petri Leskelää ensisijaisesti PAMin hallitukseen ja toissijaisesti PAMin valtuustoon. Petri Leskelä on ollut laajasti mukana SAK:n toiminnassa: ”Lisäksi hän on alueluottamusmies, joka oikeasti hoitaa asiansa kentällä”, Kuuvalo totesi ja kertoi, että kulttuuriperimältään Leskelän tuovan perspektiiviä PAMin toimintaan, koska hän on puoliksi brittiläinen.

Mikko Ruokonen, (Helsinki-Uusimaa, kauppa), esitti Lounais-Suomalaisen Tuuli Laineen ja Häme-Kaakkois-Suomalaisen Jenni Korhosen valintaa valtuustoon, sillä he toisivat uutta ja tuoretta näkemystä. Lisäksi hän esitti Petri Järvisen valintaa hallitukseen. ”Petrillä on ammattitaitoa ja kokemusta ja hän uskaltaa tarvittaessa myös kritisoida sisältäpäin, tarvitsemme myös sisäistä kritiikkiä, johon voimme kiinnittyä”, Ruokonen totesi.

Outi Heino, (Helsinki-Uusimaa, kauppa), esitti valtuuston jäseneksi osasto 001:n johtokunnan jäsentä Mari Laasiota. ”Hän ottaa asioita hoitaakseen”, Heino totesi.

Pirjo Nuolikoski, (Pohjanmaa - Keski-Suomi, kiinteistöpalvelu), kannatti Annika Rönni-Sällisen valintaa liiton puheenjohtajaksi. Hän totesi, että PAMiin tarvitaan osaava, kokenut ja ympäröivää maailmaa ymmärtävä puheenjohtaja, joka haluaa luotsata eteenpäin entistä vahvempaa PAMia. Uuden puheenjohtajan tulee osata tarttua toimeen ja tehdä järkeviä

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

päätöksiä perustuen arvoihin ja asenteisiin pitämällä heikoimmista huolta ja hänen tulee seisoa reilusti oikeudenmukaisuuden puolella. Nuolikoski totesi, että hän haluaa PAMin uuden puheenjohtajan olevan kuin yksi meistä, helposti lähestyttävä ja ystävällinen palvelualojen ammattilainen, ihminen joka haluaa pitää ääntä palvelualojen työntekijöiden puolesta, nostaa esille meitä ja tärkeyttämme yhteiskunnassa.

Mira-Vera Auer, (Helsinki-Uusimaa, kauppa), kannatti Annika Rönni-Sällisen valintaa liiton puheenjohtajaksi ja Risto Kalliorinteen valintaa hallituksen puheenjohtajan henkilökohtaiseksi varajäseneksi. Hän kannatti myös Christian Karaun ja Mikko Ruokosen valintaa valtuuston jäseniksi.

Sami Kaita, (Pirkanmaa, mara), kannatti Annika Rönni-Sällisen valintaa liiton puheenjohtajaksi, Tiina Kuusiston ja Lilli Kilpisen valintaa hallitukseen ja valtuustoon, Mira-Veera Auerin valintaa valtuuston toiseksi varapuheenjohtajaksi ja Christian Karaun valintaa valtuuston varsinaiseksi jäseneksi. Lisäksi hän ehdotti Sanna Sipistä valtuuston jäseneksi. Hän myös totesi komppaavansa kokousedustaja Mila Kangasniemen puheenvuoroa siitä, että uusia tulevaisuuden edustajia olisi tarpeen nostaa esille.

Petri Leskelä, (Helsinki-Uusimaa, kauppa), alueluottamusmies, PAMin valtuuston jäsen kannatti Nasu Kuuvalon valintaa valtuuston varsinaiseksi jäseneksi. Hän totesi, että Nasu on pitkän linjan tinkimätön luottamusmies, järkkymätön, periksi antamaton ja kantaa ottava. Nasulla on myös kaksi kansallisuutta. ”Hän on Keskon ammattiosastosta ainoana naisena ehdokkaana PAMin valtuuston jäseneksi, joten tasa-arvon nimissä Nasulle kuuluu tämä paikka”, Leskelä totesi

Kokouksen puheenjohtaja totesi, ettei muita pyydettyjä puheenvuoroja ollut ja keskustelun aikana on ehdotettu yhtä henkilöä hallituksen puheenjohtajaksi: Annika Rönni-Sällinen sekä yhtä henkilöä hallituksen puheenjohtajan henkilökohtaiseksi varajäseneksi: Risto Kalliorinne.

Kuultiin hallituksen puheenjohtajaksi ehdotetun Annika Rönni-Sällisen ja puheenjohtajan henkilökohtaiseksi varajäseneksi ehdotetun Risto Kalliorinteen esittelypuheenvuorot.

Annika Rönni-Sällinen kertoi olevansa 42-vuotias perheenäiti Espoosta, alun perin kotoisin Mäntästä, Koillis-Pirkanmaalta, pieneltä paperipaikkakunnalta, jossa on jo lapsuudessa ammattiyhdistystoiminta tullut tutuksi. Hän totesi tuntevansa työmarkkinat ja niiden toiminnan työskenneltyään koko työuransa ajan ay-liikkeen palveluksessa, ensin Palvelualojen ammattiliitossa lakimiehenä, neuvottelupäällikkönä ja sopimuspäällikkönä. Viime vuodet hän kertoi työskennelleensä SAK:ssa työehdot-osaston johtajana, jossa hänen vastuullaan ovat olleet työlainsäädäntöön, työsuojeluun, työterveyshuoltoon, tasa-arvoon sekä kansainvälisen toiminnan koordinointiin ja työehtosopimustoimintaan liittyvät asiat.

Pamilaiset jäsenet, aktiivit ja palvelualojen hyvät ja huonot puolet ovat tulleet tutuiksi vuosien aikana. Rönni-Sällinen totesi, että esimerkiksi erilaiset silppu-, ja pätkä- ja vuokratyösuhteisiin liittyvät ongelmat ovat olleet hänen työpöydällään niin yksittäisissä riita-asioissa kuin työehtosopimusneuvotteluissa liittotasolla ja keskusjärjestötasolla. Samat asiat ovat pyörineet myös kolmikantaisissa lainsäädäntöneuvottelupöydissä.

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

Rönni-Sällinen totesi haluavansa PAMin puheenjohtajaksi, koska hän välittää PAMista, on itsekin pamilainen ja haluaa, että pamilaisia arvostetaan tässä yhteiskunnassa. Hän korosti palvelualojen töiden ja työntekijöiden arvostuksen nostamista ja työehtojen kehittämistä. Hän totesi, että ammattiliittojen työ ei ole yksin tekemistä, vaan yhteistyötä ja se on tärkeää jatkossakin.

Risto Kalliorinne kiitti mahdollisuudesta tulla esittäytymään. Hän totesi olevansa tässä joukkueessa uusi, koska hän ei ole aikaisemmin liittokokouksessa ollutkaan. Ollessaan nyt ehdolla näinkin merkittävään tehtävään hän totesi, että kenties on tarpeen hieman kertoa, kuka tämä Risto Kalliorinne on ja mitä hän tästä liitosta ja meidän tulevaisuudesta ajattelee. Kalliorinne kertoi toimivansa tällä hetkellä Vasemmistoliiton kansanedustajana eduskunnassa. Mutta tuo tehtävä on päättymässä tähän kevätistuntokauteen, koska Merja Kyllönen palaa Brysselistä eduskuntaan. Lisäksi hän kertoi toimineensa PAMissa, Pohjois-Suomen aluepäällikkönä, viimeiset kaksi ja puoli vuotta sekä hoitaneensa viime joulukuun alusta liiton puheenjohtajan henkilökohtaisen varajäsenen tehtävää, johon liittyy myöskin liiton järjestöjohtajan tehtävä. Hän totesi, että liiton järjestö- ja aluetoiminnan osaston johtaminen on erittäin merkittävä, innostava ja vaativa tehtävä, koska siihen kuuluu koko PAMin aluetoimistoverkko ja keskustuomistolla oleva järjestöyksikkö.

Hän kertoi näkevänsä äärettömän tärkeänä liiton työpaikkatoiminnan tason ja aktiivisuuden parantamisen. Se on keino millä voidaan vaikuttaa jäsenmääriin, se on keino millä voidaan vaikuttaa jäsenten työoloihin ja arvostuksen nousuun. Kalliorinteen mukaan liiton on myös parannettava rivijäsenten ja työpaikka-aktiivien vaikutusmahdollisuuksia sekä osallisuutta liiton toimintaan. Moni jäsen kokee, että he ovat liitossa vain rivijäsenenä ja seuraajina. Jäsenten täytyy kokea joka viikko ja joka päivä, että he ovat osa liittoa, osa sitä porukkaa, joka vaikuttaa itse liiton tuella oman työpaikan työoloihin, oman porukan etuihin ja pitää huolta siitä, että heitä ei työpaikoilla pystytä polkemaan ja että heidän etujaan ei pystytä viemään. Hän totesi, että osallisuuden ja jäsenten aktiivisuuden vahvistamisessa voidaan tehdä vielä paljon enemmän ja siinä aluetoimistoilla on suuri rooli.

Hänen mielestä työpaikkatoiminnan aktiivisuuden parantamisen kannalta tärkeää on uusien luottamusmiesten löytäminen ja heidän tukemisensa. On myöskin tärkeää kouluttaa luottamusmiehiä entistä aktiivisempaan ja jäsenten kanssa vuorovaikutteisempaan tapaan toimia. Sillä tavalla saadaan kentällä aikaan sellaisia muutosprosesseja, jotka lisäävät liiton jäsenmäärää ja tekevät liitosta vaikutusvaltaisen joka puolella Suomea.

Kalliorinne totesi, että ay-liike on ollut suuresti vaikuttamassa siihen, minkälainen hallitusohjelma saatiin aikaan. Hän totesi olevansa ylpeä esimerkiksi siitä, kun PAMin hallitus käveli pääministerin asunnolle ja kertoi liiton tavoitteista. Hän sanoi olevansa todella tyytyväinen siihen tapaan millä pyrittiin myös eduskuntavaaleissa vaikuttamaan vaalien lopputulokseen ja lopettamaan se kyykyttämispolitiikka mitä viimeinen neljä vuotta nähtiin. On todella tärkeää ymmärtää, että ay-liike on myös yhteiskunnallinen vaikuttaja. Työntekijöitä koskevat lait säädetään eduskunnassa.

Risto Kalliorinne totesi, että hänen motivaationsa tehtävään on kova, hän on valmiiksi sisällä organisaatiossa ja tietää mihin tehtäviin on astumassa. Johtoryhmän työskentely on tullut tutuksi viimeisen puolen vuoden aikana ja myös aluetoimiston arki on tuttu. Lopuksi

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

Kalliorinne totesi omaa asennettaan kuvaavan Goethen sitaatin: ”Ilman innostusta ei ole koskaan syntynyt mitään suurta”.

Todettiin kohta 8 loppuun käsitellyksi.

Kokous keskeytettiin kello 15.15.

Kokousta jatkettiin kello 16.00.

9. Keskustelu ajankohtaisista työelämäasioista ja tavoiteohjelmavaliokuntaan menevistä asioista

Puheenjohtajaksi Sanna Sipinen.

Kuultiin toimitusjohtaja Juha Leppäsen (Demos Helsinki), PAMin tutkimuspäällikkö Antti Veirton esittely PAMin tavoiteohjelmasta vuosiksi 2020–2024 ja Petri Rajaniemen kommenttipuheenvuoro sekä käytiin keskustelu.

Toiminnanjohtaja Jyrki Konola esitteli Demos Helsingin todeten, että tavoiteohjelmatyö aloitettiin 1,5 vuotta sitten. Työhön otettiin mukaan Demos Helsinki, jossa Juha Leppänen ja hänen kollegansa auttoivat työssä. Tavoiteohjelmaa laadittaessa kuultiin myös kentän ääntä.

Demos Helsingin toimitusjohtaja, Juha Leppänen kertoi esityksessään siitä, minkälaisia murroshetkiä yhteiskunnassa on ollut aikaisemmin ja minkälaisia skenaarioita on nähtävissä tulevaisuudessa.

1700-luvun lopussa oli teollisen vallankumouksen ajanjakso, jolloin suuren teknologisen murroksen takia ison joukon toimeentulo heikentyi ennen kuin yhteiskunta pidemmällä aikavälillä alkoi vaurastua. Teollinen vallankumous kesti 75 vuotta, jonka jälkeen 1800-luvun lopulla alkoi hyöty valua myös tekijöille, kun teollistumisen ansiosta tuottavuus ja reaalitypalkat alkoivat kasvaa. 1800-luvulla tapahtui kaupunkeihin muutto, yhteiskuntarakenteet alkoivat muuttua ja työväki alkoi yhdistyä.

Nykyaikana erilaisia yhteiskunnallisia ja taloudellisia muutoksia tapahtuu koko ajan ja yhtä aikaa ja PAMin jäsenet näkevät nämä muutokset ensin. Maailmassa on tapahtumassa myrskyjä, jotka uhkaavat työläisiä. On kaksi asiaa jotka pyörittävät myrskyä, ne ovat ilmastonmuutos ja digitalisaatio. Digitalisointi aiheuttaa paljon muutoksia, jotka kohdistuvat palveluun, viestintään yms. Työt muuttuvat ja isot globaalit alustat määrittävät työpaikan, työehdot ja palkat. Myös ilmastonmuutos määrittää paljon. Perusasiat tulevat muuttumaan. Nyt on määritettävä ne keinot, joilla saadaan muutettua yhteiskuntaa omilla ehdoillamme.

Halutaan tai ei, seuraava vuosikymmen tulee olemaan suuri solmukohta. Mitä tämä seuraava vuosikymmen tarkoittaa PAMin näkökulmasta? Ei riitä, että katsotaan lähelle. On pakko katsoa myös vähän pitemmälle.

Kolme myrskyä, kolme hurrikaania on tulossa: ne ovat kolme eri kokoista myrskyä, pienestä isoon. Mitä jos nämä tapahtuvat yhtä aikaa, mitä on tehtävä?

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

Myrsky 1: Työn moninaistuminen. Työelämän muuttuminen on tapahtunut jo kauan aikaa sitten. On tullut osa-aikaisuus, määräaikaisuus, nollatyösopimukset. Kaikki näkyvät PAMin aloilla. Alustatyö, alustatalous. Digitaalista alustatyötä on tehnyt 8,2 % työikäisistä vähintään kerran viikossa. Palvelualoilta katoaa työtä ja työtä myös syntyy aloille. Ihmisiä ja sukupolvia putoaa pois työelämästä. Tämä on keskeinen asia, mikä pitää tunnistaa. On mietittävä, miten turvaverkot määritellään ja taataan ne kaikille.

Myrsky 2: Työmarkkinoiden kahtiajako. Ollaan tienhaarassa: teknologian muutos, automatisaatio. Poistuvat työt eivät ole matalapalkka-aloilla, vaan ne ovat keskipalkkaisia töitä. Polarisaatio nopeutuu. Ei tunnisteta näitä muutoksia liittona. Osaamisen kehittyminen ja kehittäminen jakautuvat harvoille ja hyvin epätasaisesti. Syntyykö Suomeen matalapalkkasektori? Työllisyysasteesta on keskustelu. Miten tähän keskusteluun ja ratkaisuun pystytään vaikuttamaan tulevien vuosien aikana? Maahanmuuttoasiasta ei keskustella.

Myrsky 3: Globalisaation yksityistäminen. Globaalit teknologiajättiläiset kasvavat koko ajan. Facebookin ja Googlen toimiin tarvitaan sääntelyä. Globalisaatiota ei pääse karkuun. Työelämän pelikenttä määritetään ylikansallisesti, omaa tulkintaa ei voi tehdä vain kotimaassa. On oltava tieto kansainvälisestä tulkinnasta ja sääntöjen kehittämisestä. 24/7 yhteiskunta ja palvelu, kuinka tulkitaan? Mikä rooli otetaan, kun perusasiat määritellään? Kyse on valinnasta. Työn murros on ollut keskusteluissa jo kuusi vuotta. Miten ihmiset pysyvät mukana? Miten varmistetaan, että muutos on reilu? Miten vahvistetaan tunnetta, että oikeudenmukaisuus tapahtuu? Miltä kulutus tai tuotto näyttävät tulevaisuudessa? Miten ay-liike sopeutuu? Mikä on PAMin rooli? Kysymyksessä on valinta. Kukaan ei sano ennalta, kukaan ei määritä sitä alussa. Ainakin itse toivon, että kallistutaan etukenoon.

Uhkakuva on sama kuin 1800-luvun alussa. Kelkasta tippuminen on suurin vaara monelle ihmiselle. Mikä on ihmiskuva, jonka päälle rakentaa asioita? Määritellään eri yhteiskunnallisia rooleja. Jatkuva oppimisen rooli - miten se määritellään? On selvää, että tarvitaan majakoita ja suunnannäyttäjiä myrskyssä. PAMilla on iso mahdollisuus olla molempia.

Tutkimuspäällikkö Antti Veirto esitteli luonnoksen liiton tavoiteohjelmaksi. Hän kertoi puolitoista vuotta kestäneestä projektista, jossa liiton hallinto ja ammattiosastot pääsivät vaikuttamaan luonnokseen. Veirto korosti, että liittokokous on kuitenkin se foorumi, jossa asia päätetään. Hän esitteli luonnoksen ja totesi, että luonnos jää pian historiaan ja keskeistä on se mitä tämä liittokokous tavoiteohjelmasta päättää.

Petri Rajaniemi, Ponder Nobs Oy:stä kertoi havaintonsa annetuista esittelyistä. Hän puhui yleisesti ay-liikkeestä, ei pelkästään PAMista. Tutkimuksen mukaan olemme maailman onnellisin kansa, mutta mitä tutkittiin? Suomi on maa, jossa on eniten syytä olla onnellinen, mutta miksi meistä ei tunnu siltä. Mihin hävisi tuttu ja turvallinen Suomi tukinuittoineen ja devalvaatioineen? Turvallinen ja ennustettava maa. Pitää muistaa, että maailma oli silloin umpijäässä toisesta maailmansodasta vuoteen 1991 asti. Kaikki olivat varuillaan siitä, ettei mitään vain tapahtuisi eikä kukaan suutu. Sitten Neuvostoliitto poistui kartalta kokonaan.

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

Vuosina 1991-2001 oli vapauden tuulia ilmassa koko maailmassa. Sitten tapahtui WTC vuonna 2001, joka määritti kaiken suunnan mihin lähdettiin. USA aloitti uuden suunnan. Globalisaatio, digitalisaatio, yksityisyys häviää, leipäjonot, arvoliberalisuus standardiksi, teollisuus irtisanoo, Instagram määrittää ihmistä mitä hän on ja mitä tekee, Wikileaks, Romanian kerjäläiset Helsingin kaduilla, syntyvyys laskee, kirkosta eroaminen kiihtyy, Isis, islamofobia, Nokia lopettaa matkapuhelintoimintansa, Maahanmuuttokriisi, Krimin valtaus, Ukrainan sota, me vastaan ne, brexit, USA, Trump, rokotevastaisuus, fake news, metoo, nuorilla aikuisilla ei parisuhteita, uusfasismi, arvokonservatiivisuus, koululakot, keltaliivit, vaalit, eurovaalit.

Rajaniemi vertasi maailmaa 1980-luvun lopussa ikijäähän mukavan järven vierellä. Järvessä oli kiva ja turvallinen soudella. Kun Neuvostoliitto romahti, jää sulii ja vesi valui järveen, jossa oli kiva uida. Kukaan ei muistanut sammuttaa liettä, joka sulatti jäätä. Sitten haihtui vesi ja vain karstat jäivät jään tilalle. Maassa vallitsee tunnelma, että aina, kun jotkut valitaan suuriksi johtajiksi, heidät otetaan autoon ja viedään maan alle holviin, jossa kerrotaan, mikä on totta ja mikä on oikein. Totuus on, että ei ole mitään holvia, vaan samaa googlea hakataan. Kukaan ei vain oikeasti tiedä mitä pitäisi tehdä. On vain parhaita arvauksia siitä mitä pitäisi tehdä. Kukaan ei halua sanoa tätä ääneen. Odotetaan ja äänestetään vain niitä, jotka väittävät tietävänsä mikä on oikein. Kun vaaleissa valittu todetaan henkilöksi, joka ei sitten tiennytkään, suunnataan äänet taas seuraavalle, joka väittää tietävänsä totuuden.

Kun tarpeeksi usein toistetaan tämä lupaus ja pettymys -kaava, niin tulee tunne, että kaikki ovat paskoja. Sitten tulee joku, joka sanoo, että mulla on rautainen nyrkki, jolla vedän kaikkia pataan. Populismi on klassinen taide, mutta mitä se oikein esittää? Ei tajuta, että ei se esitä mitään. Se vain haluaa herättää tunteen. Sääntöjen ja säännöllisyyksien puute johtaa siihen, että mitä kovemmin lähestyy suojatietä, sitä hitaammin ylittää sen. Kun on sääntelemätöntä valtaa yhteiskunnassa, se johtaa siihen, että seuraavaksi tulee ilkivalta ja sitten väkivalta. Kaikki valta on sillä, jolla on väkivalta. Nyrkki seinään tuntuu hyvältä, vaikka se ei muuta mitään. "Shit get done by someone". Viha on peiteltyä pelkoa, ja peiteltyä kipua. Kipu on vastaus kysymykseen mitä väliä minulla enää on tässä maailmassa. Epämääräinen kysymys. Ei ratkea rahalla tai allokoimalla budjettia. Totuus on nykyisin, että "nobody is in control".

Ei ole enää sitä Nippu-uitto –Suomea. Maata, jossa porukalla sovittiin mihin suuntaan mennään. Mennään yhdellä kristallinkirkkaalla päämäärällä. On sotakorvaus, Nokia, suuria yrityksiä, suuria myyttisiä johtajia, jotka ovat hinaajana, joka vetää meitä. On luterilainen työmoraali, yhteiskuntasopimusmalli 1.0. Kaikki tuotto vedetään yksilön niskasta, mutta yhteiskunta lupaa, että pahan päivän tullessa yksilöstä pidetään huolta.

Entä Suomi johon synnyttiin 80-luvulla? Kouluissa harjoitusvihot pyyhittiin puhtaaksi, jotta seuraava saa sen käyttöönsä, oppikirjat kierrätettiin. Heidän varhaisimpia muistoja on vuoden -95 jääkiekon MM-kisat. 80-lukulainen opiskeli 1990-luvun lopun ja 2000-luvun alun. Hän valmistui juuri ennen vuotta 2008, jolloin kaikki meni. Tilalle tuli USA:sta alkanut maailmanlaajuinen lama. Sitten 10 vuoden jälkeen meni vetävä veturi, joka otti kaikki kyytiin, jonka määränpää oli ennakolta tiedossa. Se muuttui pieniksi kiskobusseiksi, joilla ei ollut mitään päämäärää, eikä niiden hinnatkaan ole varmoja edes bussiin noustessa.

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

1990-luvulla ja 2000-luvulla syntynyt sukupolvi? He ovat niin kutsutut milleniaalit eli me, me, me -generation (minä, minä, minä -sukupolvi). Heidän piti olla se diginatiivi sukupolvi, joka muuttaa kaiken. Yksilöllisyyttä ylistävä sukupolvi. Nuoria ihmisiä, joilla on vähän sisaruksia, vähän parisuhteita ja jotka ovat ennätyskinäisiä verrattuna edellisiin. Heillä ei ole ollut mahdollisuutta kokea we, we, we –maailmaa (me-maailmaa). Siksi he ovat yksilöllisyyden ja itsekkyyden sukupolvi. Eläkejärjestelmä tulee pettämään joko entiset, nykyiset tai tulevat maksajat. Miten tämä kaikki päättyy? Mikä on viimeinen luku? McDonald's on siirtynyt rekrytoinneissa senioreihin. Heillä on aikaa ja vähän rahaa ja hyvä työmoraali. Moni nuori tekee sen johtopäätöksen, että pitääkää se luterilainen tunkkinne.

Me ollaan kaikki samassa veneessä karussa ylänköjärvessä, joka on sen ison jään vieressä. Siellä tulee räntää ja jäätä. Vene on pultattu pohjaan kiinni. Eri laitoksien tehtävänä on pitää vene paikallaan. Nyt on ikirouta sulamassa ja vedet valuvat järveen, jossa se vene on pohjassa kiinni. Käy huonosti, jos ei opita luovimaan siinä. Joko se vene täyttyy vedestä ja uppoaa tai irtoaa pohjasta. Kun ihmisten ja instituutioiden välinen sidos katoaa, mitä tapahtuu? Katolinen kirkko esimerkiksi 1000 vuotta sitten oli ihmisten puolella, pienten ja heikkojen auttaja. Mitä tapahtui, kun kirkko petti ihmiset? He käänsivät kirkolle selkänsä. Sitten valittiin uusi paavi Franciscus. Mitä teki uusi paavi? Palasi siihen mitä kirkko oli tekemässä alkuaikoina, pesemään jalkoja, auttamaan vankeja, maahanmuuttajia, huonossa asemassa olevia ihmisiä. Hän (ja kirkko) sai sillä suosiotaan takaisin.

Mitä ay-liikkeen on nyt tehtävä? On palattava pesemään niitä jalkoja. Ollaan sitä miltä näytetään olevan. Aina ay-liike ei näytä ulospäin mitä tekee. Ay-jäsenyys ei ole tuote vaan aate! Pohjoismaat ovat 100 vuoden aikana välttäneet kaikki ääriliikkeet. Kenenkään ei tarvitse pelätä henkensä puolesta. Se pelko ajaisi ihmiset polttamaan autoja ja repii ihmiset hulluiksi. Suomen ainoa supervoima on luottamus toisiinsa. Globaalisti ainutkertainen, ainoalaatuinen. Rehellisyys toisia kohtaan, jonka perusajatus on: jos nuo saisi päättää, haluaisiko ne meille hyviä asioita? Vastakohtana on: luottamus vs. epäluottamus ja epäluulo. Jos nuo saisivat yksin päättää, ne tuhoaisivat meidät kaikki. Ay-liike on ainoa taho, joka pitää huolen ihmisestä ja sen oikeuksista. Ilman ay:tä, pelko voi nousta paljon koko yhteiskunnassa.

Suomen tarina ei ole hukassa. Suomalaisen lapsen elämä näyttää nyt paljon paremmalta kuin 100 vuotta sitten! Ainoa tehtävä epävarmuudessa, on pitää huolta ihmisistä. Ilman teitä pelko voi nousta. Teillä on etuoikeus olla tekemisissä tarvitsevien ihmisten kanssa. Se mitä te olette, se puolestaan muuttuu iloksi tai huoleksi, kyyneleiksi tai hymyksi ihan tavallisten suomalaisten elämässä. Tämä ei ole voimalaji. Se on lause siitä, että kyllä me tässä asiassa olemme vahvasti pöydän vastakkaisilla puolilla. Se ei ole se pointti. Pointti on se pöytä. Siinä istutaan sen takia, mikä meitä yhdistää.

Puheenjohtaja avasi keskustelun tavoiteohjelmasta.

Henri Haanpää, (Helsinki-Uusimaa, kauppa), totesi että digitalisaatio ja tietotekniikka on tullut osaksi palvelualojen osaamiskenttää. Lisääntyvä sovelluksien määrä aiheuttaa sen, että kaikki työntekijät eivät välttämättä hallitse uusia hienouksia tietotekniikan saralla. Tämä asia saattaa murentaa ihmisten käsitystä palvelualojen ammattilaisesta. Huonontunut asiakaspalvelu johtaa siihen, että ihmiset äänestävät jaloillaan, parempaa palvelua hakien.

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

Haanpään mielestä PAMin ja työnantajien tulisi lisätä koulutusta työpaikan avainhenkilöille ja luottamushenkilöille. Osaava henkilöstö on erittäin tärkeä voimavara ja kilpailuetu. Näillä satsauksilla voidaan myös sitouttaa henkilöstöä palvelemaan paremmin ja tehokkaammin. Olemmehan kuitenkin palvelualojen ammattilaisia.

Suvi Röntynen, (Pohjois-Suomi, mara), esitti kommentin tavoiteohjelman kohtaan 2. Uudistuva sopimusjärjestelmä. Hän totesi, että PAMin on vahvasti vaikutettava alustatalouden pelisääntöihin. Ruokalahettien asema-, ja työ yrittäjinä on heikko. Esimerkiksi Foodoran ja Woltin polkupyöräläheteillä ei ole palkallista kesälomaa, ei terveydenhoitoa, ei mahdollisuutta vaikuttaa työoloihinsa, työaikaan eikä palkkaan.

Tällainen toimintamalli ei sovi palvelualoille. Tämä on yksi sosiaalinen tulonsiirto työnantajalta kunnille ja valtiolle. Henkilö tekee työtä, mutta ei tule toimeen. Ihmisiä ei saa polkea tällä tavoin.

Merja Stenman-Björn, (Helsinki-Uusimaa, mara), totesi, että monet täällä edustettavista aloista ovat raskaita fyysisesti ja henkisesti. Vajaakuntoisia työntekijöitä on tuettava. Ihmisillä paikat prakaavat, kun tulee liikaa nostoja vuosikausia ja sitten on näitä ns. työkokeiluja. Ne on varmaan alun perin suunniteltu niin, että työterveydenhuolto tukee työntekijöitä, mutta sitten nämä ihmiset ovatkin ilmaista työvoimaa. Tätä työvoimaa käytetään paljon ympäri valtakuntaa ihan väärin ("viedään vanha Lada romuttamolle"). Tämä on huolestuttavaa, koska palvelualoilla tehdään raskasta työtä. Ei ole perälautaa tai ainakin se vuotaa pahasti. Mietitään paljon sitä ja ratkaisuja, miten voimme taata näille ihmisille sen, että he pystyisivät tervehtymään rauhassa ja saisivat pitää ns. ihmisarvonsa.

Sasu Haapanen, (Lounais-Suomi, mara), käsitteli puheenvuorossaan PAMin näkyvyyttä kentällä jäsenistölle. Ammattiliiton vahvuus on yhtä kuin jäsenistön määrä. Mitä enemmän jäseniä, sitä enemmän on vipuvoimaa. Paljon on puhetta jäsenhankinnasta, mutta jäsenistö vähenee koko ajan syystä tai toisesta. Suurin osa rivijäsenistä ei ole samalla tavalla tekemisissä ammattiliiton kanssa kuin aktiivit eikä jäsenistö ymmärrä, mitä hyötyä on kuulumisesta ammattiliittoon. Samat edut saavat kaikki yleissitovuuden takia. Miksi maksaa korkeampaa jäsenmaksua kuin voi kuulua yksityiseen työttömyyskassaan?

Viime sopimuskierröksellä nähtiin, minkälainen kiima työnantajapuolella oli lähteä rikkomaan, meidän tavoitteita ja oikeuksia. Erityisesti tämä näkyi kipa-alalla.

Haapanen totesi, että liiton tulee pitää kynsin ja hampain kiinni jo olemassa olevasta jäsenistöstä. YTK:lla on aggressiivista mainontaa, jolla pyritään tunneperäisesti vaikuttamaan ihmisiin. PAMilta ei vastaavaa mainontaa näy.

Liiton tulevaisuus on olla "COOL". Teollisuusliitto aloitti jo kampanjan ja sen viesti oli selvä: liitto välittää.

Eetu Pesu, (Häme-Kaakkois-Suomi, vartiointiala), totesi, ettei hänelle jäänyt edellisen puheenvuoron jälkeen paljon lisättävää. Jäsenhankinnassa yksi tärkeimpiä pointteja on saada lisää jäseniä poistuvien jäsenten tilalle. Pesu oli samaa mieltä edellisen puhujan kanssa siitä,

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

ettei saa unohtaa olemassa olevaa jäsenistöä. Heistä pitää välittää ja pitää huolta, jotta ei kävisi jäsenkatoa.

Pesu kertoi tehneensä kentällä jäsenhankintaa ja havainneensa, että YTK kiinnostaa siksi, kun on yksinkertaista ja helppoa olla YTK:n jäsenenä. Siksi hän esitti, että liitto pohtisi erilaisia, yksinkertaisempia ratkaisuja siihen, miten jäsen pystyy asioimaan liiton kanssa helpommin, mm. jäsenmaksujen hoitamisen. ”PAM voisi olla uusi ”COOL- thing”. Rakennetaan upea ja valoisa tulevaisuus. Liitto, jossa kaikki haluavat olla jäsenenä.

Katja Maunula-Sairanen, (Helsinki-Uusimaa, erityisalat, hiusala), PAMin valtuuston jäsen kertoi, että hiusalalle solmittiin vuonna 2017 työehtosopimus, joka on voimassa 31.3.2021 saakka. TES voidaan irtisanoa vain, jos palkoista ei päästä yksimielisyyteen. Vuoden 2018 neuvottelut olivat erittäin vaikeat ja jatkuivat lokakuun loppuun asti. PAM olisi hyväksynyt työnantajapuolen esityksen, ettei palkkoja olisi korotettu lainkaan viime vuonna. Suomen Hiusyrittäjät irtisanoi koko tessin, sen voimassaoloaikana. PAM pitää työehtosopimuksen irtisanomista sopimusrikkomuksena, jonka takia asia on kesken.

Kanteen alustava käsittely on ollut työtuomioistuimessa, jossa on lisäksi käsitelty myös tessin yleissitovuutta. Suomen Hiusyrittäjissä on käynyt jäsenkato ja eronneet jäsenet haluavat selvittää, onko TES enää yleissitova. PAM ei ole tiedottanut jäsenilleen työtuomioistuimen käsittelystä eikä päätöksestä mitään. Tessin päättyminen ja voimassaolo on suuria asioita ja niistä pitäisi tiedottaa. Tilanne on kestänyt jo yli 7 kuukautta ja jäsenet haluavat kuulla, että PAM ajaa jäsentensä asiaa. Tämä on yksi tapa osoittaa, että PAM toimii avoimesti ja haluaa säilyttää jäsentensä luottamuksen, Maunula-Sairanen totesi.

Sasu Haapanen, (Lounais-Suomi, mara), kertoi että alipalkkaus rehoittaa kentällä ja työehtosopimuksia poljetaan. Näin käytetään hyväksi kaikkia, mutta erityisesti nuoria jäseniä, jotka eivät tunne oikeuksiaan. Alipalkkauksesta ei koidu työnantajalle minkäänlaista rangaistusta eikä sanktioita.

Haapanen totesi, että ”ravintola-alan työ on paikoin orjatyöhön rinnastettavaa pakkotyötä, nyt riittää”. Ammattiliittojen on saatava vihdoinkin alipalkkaus kriminalisoitua ja kanneoikeus jäsenten asioiden ajamiseksi.

Mervi Mäkinen, (Keski-Suomi-Pohjanmaa, kauppa), käytti puheenvuoron menekinedistäjien, tuote-esittelijöiden ja hyllyttäjiä asemasta. Hän totesi näiden olevan ammattiryhmiä, joilla ei ole työsuojeluvaltuutettua, luottamusmiestä tai työterveyshuoltoa. 20 % työstä joutuu tekemään omalla ajalla, siirtymäaikoja ei lueta työaikaan ja työssä joutuu korvauksetta käyttämään omia välineitä, omaa puhelinta ja tietokonetta ja omaa varastoa.

Tuote-esittelijän palkkaus on väärä. Työstä tulisi maksaa erikoismyyjän palkka, mutta palkkaus on myyjien palkkataulukon alimmasta päästä. Jokaisella on oikeus vaatia hänelle kuuluvia korvauksia, mutta työtä ei sen jälkeen saa. Nollatuntilainen on helppo vaientaa hiljaiseksi ja unohtaa.

Kaksi vuotta sitten PAMin valtuusto käsitteli asiaa koskevaa aloitetta ja valtuuston vastaus oli: ”Valtuusto pitää tärkeänä, että PAM pyrkii löytämään aktiivisia alan jäseniä, jotta voidaan

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

kehittää alan työehtoja ja palkkoja”. Mitähän tämä ”PAM pyrkii” tarkoittaa? Tarkoittaako pyrkiminen, että siirretään vaikea asia lakaistavaksi maton alle?

”Nollatuntisopimukset ovat syöpäläisen vitsaus, joka rajoittaa työntekijöiden elämää sietämättömästi”. Auttakaa meitä saamaan työehtomme oikealle tolalle, Mäkinen vetosi. Porukka on yhtä vahva, kuin sen heikoin lenkki.

Mia Lehtonen, (Lounais-Suomi, mara), kiinnitti puheenvuorossaan huomion siihen, että mara-alalla ei palkalla tule toimeen, tämä näkyy suoraan työntekijöiden ja perheiden arjessa. Alalla työskentelevät joutuvat hakemaan esim. Kelalta asumistukea ja muita tukia. Alalle ei edes hakeudu työntekijöitä erittäin alhaisen palkan vuoksi. Ihmiset joutuvat tekemään useaa työtä saadakseen edes kohtuullisen elintason. Esim. ravintolakokki saa parempaa ansiota kuin lounasravintolan kokki, koska ravintoloissa on alkoholimyyntiä.

Lehtonen totesi, että alan TESsejä on parannettava, pitää keskittyä palkkakehityksen oikeudenmukaistamiseen omien työ sopimustemme sisällä, mutta myös suhteessa muihin aloihin ja TESseihin.

Samuli Miettinen, (Helsinki-Uusimaa, mara), otti esiin järjestämisprojektin, joka aloitettiin vuonna 2018 Sokotel Oy:ssä. Sokotelissa ravintola- ja hotellialan työntekijöitä on noin 1000 Helsingissä, Tampereella ja Oulussa. Kyselyn mukaan taukojen pitämättömyys nousi merkittäväksi asiaksi. Henkilökunnalta kerättiin yli 400 nimeä adressiin, jolla luottamushenkilöt velvoitettiin neuvottelemaan taukokäytännöstä yrityksessä. Tavoiteltua paikallista sopimusta ei saavutettu, se oli työnantajalle liikaa. Sinänsä erikoista. ”Kun paikallista sopimista haetaan työntekijöiden toimesta, työnantajat alkavat nähdä PAMin punaista”.

Hotellikohtaisella muistiolla työnantaja saatiin kuitenkin vihdoinkin sitoutumaan työehtosopimukseen. Työntekijälle on iso asia saada pitää kahvi- ja ruokataukonsa kiireettömästi. Tästä näkökulmasta projekti alkoikin näyttää voitolta. Projektin aikana yksittäinen työntekijä on päässyt vaikuttamaan, useassa eri vaiheessa, omiin työolosuhteisiinsa.

Tyytyväinen jäsen sitoutuu liittoon ja puhuu uusia jäseniä liittoon paremmin kuin mikään kampanja. Jäseniä on saatava lisää ja jo olemassa olevista jäsenistä tulee pitää huolta. Luottamushenkilöiltä kampanja on vaatinut paljon, mutta niin se saakin vaatia. Järjestäminen ja kampanjointi ovat se suunta. Järjestämistyöhön tulee suunnata tarvittavat resurssit tällä ohjelmakaudella. Vain olemalla läsnä ja kentällä, tämä toimii. Se miksi YTK kiinnostaa, on liittymisen yksinkertaisuus ja helppous olla mukana.

Miettinen esitti, että pohdittaisiin erilaisia, yksinkertaisempia ratkaisuja siihen, miten jäsen pystyisi helpommin hoitamaan esim. jäsenmaksunsa ja asioimaan liiton kanssa.

Sauli Isokoski, (Keski-Suomi-Pohjanmaa, kauppa), kertoi, että hän oli PAMin hallituksen mukana tapaamassa ex-pääministeri Sipilää Kesärannassa. Edellinen hallitus oli kehuskellut hyvillä työllisyysluvuillaan. Isokoski oli kysynyt Sipilältä, että mihin nämä luvut perustuvat? Sipilä vastasi, että luvut perustuvat tilastoihin eri työpaikoista. Isokoski on itsekin nähnyt

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

monta eri tilastoa. Yksi tilasto kertoo, että vaikka työllisyys on noussut, tehtyjen työtuntien määrä ei ole noussut. Tämä kertoo siitä, että osa-aikatyö on lisääntynyt ja kaikki ns. työllistämistyö lasketaan tähän työllisten määrään mukaan.

Tavoiteohjelmassa kysytään yritysten vastuuta menestystekijänä, mikä on yritysten vastuu? PAMin teettämän selvityksen mukaan ihmiset eivät tule toimeen työstä saamallaan palkalla. Isokoski kertoo puhuneensa jo vuosia tästä epäkohdasta, jota vääristyneeksi yritystueksikin voidaan kutsua. Onko reilua ja oikein, että palkka ei riitä elämiseen? Tämä on arkipäivää palvelualoilla, joista suurin osa on osa-aikaisia. Vastentahtoinen osa-aikaisuus on kasvanut merkittävästi. Työntekijät joutuvat palkan lisäksi hakemaan soviteltua päivärahaa. PAMin työttömyyskassan työttömistä 38 % sai soviteltua päivärahaa. PAMin selvityksen mukaan yhteiskunta käytti arviolta 500 miljoonaa euroa kompensoimaan elämiseen liittyviä ansiotuloja.

Tällä eduskuntakaudella on säädettävä laki, jonka mukaan työsuhteen osa-aikaisuudelle olisi oltava peruste. Palkkaköyhyys on yhteiskunnan kannalta merkittävä ongelma ja sen poistamiseksi on edelleen jatkettava jo tehtyä työtä. Työntekijä on edelleen ja aina palkkansa ansainnut!

Mira-Veera Auer, (Helsinki-Uusimaa, kauppa), totesi, että ammattiliitot Suomessa ovat onnistuneet tehtävässään. Ne ovat onnistuneet lyhentämään työaikaa ja työntekijän toimeentulo on turvattu. Ammattiliitot ovat myös haastaneet perinteisen asetelman, jossa työntekijä on työnantajan käskyvallan alla ja alistetussa asemassa. Mikä on pielessä, kun edellä kerrotun kaltainen kuulostaa radikaalilta utopialta? Sanotaan, että pitää tuntea historiansa, jotta voisimme rakentaa tulevaisuutta.

Auer totesi, että meidän on pakko alkaa rakentaa solidaarista ammattiyhdistysliikettä; sellaista liikettä, jossa ei hyväksytä sitä, että osa elää palkkaköyhyydessä ja köyhyysrajan alapuolella. Hän esitti toiveen, että jokaisella kokoukseen osallistujalla on paljon rohkeutta ja sinnikkyyttä, jotta voimme seuraavassa liittokokouksessa todeta utopian muuttuneen todellisuudeksi.

Ulla Leskinen, (Itä-Suomi, kauppa), puhui edunvalvonnasta pienissä yrityksissä. Tämä on se hetki, jolloin on hyvä pysähtyä miettimään, millaisen liiton me PAMista haluamme. Mitkä ovat meille tärkeitä arvoja ja minkä puolesta olemme valmiita taistelemaan? PAMilla on hyvä maine ja PAM näkyy paljon julkisuudessa asiallisena ja asiansa osaavana edeltä kulkijana. Leskinen kiitti kaikkia, jotka ovat olleet vaikuttamassa julkisuuskuvaamme omalla toiminnallaan, sekä Ann Seliniä, joka tuli julkisuudessa aina esiin asiat edellä ja oli jämäkkä johtaja.

Isoilla työpaikoilla, joilla on luottamusmiehet, PAMin jäsenet saavat apua luottamusmieheltä. Maksavat jäsenet saavat vastinetta rahoilleen eikä heille tarvitse paljoa perustella, miksi kuulua PAMiin. Iso osa Pamin jäsenistä työskentelee kuitenkin pienissä mikroyrityksissä. 1-8 henkilöä työllistäviä yrityksiä on lukumääräisesti suurin osa palvelualojen yrityksistä. Tällaisissa yrityksissä on harvoin luottamusmiestä ja edunvalvontaa ei käytännössä ole lainkaan. Meidän on kehitettävä uusi toimintatapa, jolla nämäkin toimipaikat saadaan PAMin valvontaan ja kunnollisen edunvalvonnan piiriin.

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

Leskinen esitti yhtenä mahdollisuutena aluetoimistossa olevat toimitsijat, jotka kiertäisivät alueen työpaikoilla ja tutustuisivat ihmisiin. Heidän yhteystietonsa olisivat yrityksen ilmoitustaululla samoin kuin meidän luottamusmiestenkin edustamissamme toimipaikoissa. Jotta voi pyytää apua on tiedettävä joku, joka voi tietää ja auttaa. Yrittäjät eivät useinkaan osaa tulkita TESsejä, saati lakeja, oikein. Mikroryrittäjille pitäisi olla PAMissa omat nimetyt toimitsijat, jotka neuvonnalla ja koulutuksella ennaltaehkäisisivät riitojen syntymistä ja asioiden kärjistymistä arvovaltakiiistoiksi, koska sitä riidat pitkälti ovat.

Anna Daniel, (Pirkanmaa, mara), totesi, että paras palvelu tulee ammattilaiselta. Ensin täytyy osata arvostaa itseään ja omaa ammattiaitoaan, muuten on vaikea vaatia arvonsa mukaista palkkaa. Oma osaamistakin on hyvä lisätä. PAMin pitäisi muistuttaa, että olet sen arvoinen, olet mahtava ja hyvä työntekijä. Daniel totesi, että meidän pitää ottaa paljon konkreettisempi rooli ja jalkautua ja mennä työpaikalla iholle.

Minna Holtlund, (Lounais-Suomi, kiinteistöpalvelu), otti puheenvuorossaan esiin robotisaation ja miten se valtaa palvelualoja. ”Mitä palvelualojen työ olisi ilman ihmisiä”? Robotisaation on tarkoitus keventää ja helpottaa ihmisten työtaakkaa, vapauttaa meidät haastavampiin tehtäviin. Vuorovaikutukseen robotit eivät kykene. Vuorovaikutus on aina läsnä kaikissa kohtaamisissa. Usein vastaamme saamaamme kohteluun samalla mitalla. Ystävällisyyteen ystävällisyydellä, kiukkuisuuteen kiukkuisuudella ja välinpitämättömyyteen vastataan kylmyydellä tai selän kääntämisellä.

Holtlund näkee robotit persoonattomina asiakaspalvelijoina. Me palvelualojen ammattilaiset emme voi käyttäytyä siten, että metsä vastaa niin kuin sinne huudetaan. Me vastaamme negatiiviseenkin käyttäytymiseen tai kommenttiin asiallisesti ja yritämme ratkoa ongelmia. Vuorovaikutustilanteita ei voi ennakoida ja niihin reagoidaan aina tilanteen mukaan. Hylkää siis ennakosuunnitelmat, ota oma persoonallisuutesi käyttöön.

Sonja Harmaala, (Pirkanmaa, kauppa), esitti kommenttipuheenvuoron tavoiteohjelman kohdasta 5: Inhimillinen yhteiskuntamalli. Elämme työn murroksessa. Nollatuntisopimukset, osa-aikaistaminen, pätkätyöt, vuokratyöt. Nykyisen yhteiskunnan turvaverkko ei ole riittävä. Mikään ei ole niin varmaa kuin epävarma. Harmaala vaatii, että sosiaaliturvaa on uudistettava, esimerkiksi otettava käyttöön perustulo. Perustulo ei jätä ihmistä tyhjän päälle, kun elämässä tulee yllättäviä tilanteita.

Ihmisten on päästävä töihin joukkoliikenteellä, kaikilla ei ole omaa autoa. Myös epäsuunnolliseen aikaan on silti työhön päästävä (24/7/365). Joukkoliikennettä on kehitettävä koko maan kattavaksi. Sen tulee kattaa eri vuorokaudenajat, viikonloput, pyhät ja arjen. Sen on oltava edullisempaa kuin yksityisautoilu. Joukkoliikenne on osa inhimillistä yhteiskuntaa ja tärkeä osa ilmastonmuutoksen torjunnassa. Inhimilliseen elämään kuuluu riittävä toimeentulo ja mahdollisuuteen kulkea julkisilla kulkuvälineillä. Näin toimimalla pidämme huolta ihmisen lisäksi myös maapallosta. Olkaamme siis rohkeasti inhimillisen yhteiskunnan rakentajia niin perustulon kuin joukkoliikenteenkin osalta.

Tarja Puotsaari, (Lounais-Suomi, kauppa), sanoi olevansa iloinen, kun maa on saanut uuden työntekijäystävällisemmän hallituksen ja kurjistamismalli loppuu. YT-neuvottelut johtavat

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

tällä hetkellä lähes aina irtisanomisiin. Nyt voidaan palata solidaariseen ajattelutapaan. Lisäksi työttömiä nöyryyttävä aktiivimalli pitää ensimmäiseksi purkaa.

Sipilän hallitus puhui työpaikkojen lisäämisestä. Puotsaari tarkoittaa työpaikalla sellaista työtä, josta maksetaan palkkaa. Ehkä on aika puhua ennemmin palkansaajista kuin työllisistä. Hän lainaa otteen Ann Selinin puheesta; *”Mitä muuta rahalla saa kuin tavaraa? Sillä saa mielenrauhaa, turvallisuutta ja valinnanvapautta.”* Näitä meidän pitääkin tavoitella myös palvelualojen ihmisille.

Pidetään huolta heikommista, vanhoista – vanhoiksi tulemme itsekin - sekä nuorista, heissä on meidän tulevaisuutemme. Neuvotellaan parempia työehtoja meidän jäsenillemme ja taistellaan vastentahtoista osa-aikaisuutta vastaan. Vahvistetaan alustatyöntekijöiden asemaa ja tuetaan yksinyrittäjää. Koetetaan keksiä malli, jolla myös näitä ns. väliinputoajia voidaan auttaa.

Alipalkkaus tulee kriminalisoida, Puotsaari toteaa. Pidetään sitäkin yhtenä meidän tavoitteena. Tehkäämme työtä toisten puolesta, sillä vain yhdessä olemme vahvoja.

Ulla Leskinen, (Itä-Suomi, kauppa), totesi, että työnantajien keskusjärjestö puhuu paikallisen sopimisen puolesta. Siellä nykyistä sopimisjärjestelmää pidetään kankeana ja vanhakantaisena. Syypäänä on ay-liikkeen näkemys sopimisesta työpaikoilla. EK haluaa sopimisen pois ja tilalle mittatilaustyönä omat yrityksille tehdyt sopimukset. Tessit ja nykyinen sopimusjärjestelmä turvaavat heikomman eli työntekijän asemaa ja etuja.

Paikallinen sopiminen on hyvä ja edistettävä asia, mutta molemmilla osapuolilla on oltava tasavertainen asema neuvottelussa ja asioista on sovittava aidosti, ei sanelemalla. Sopiminen edellyttää tasaväkisiä, toisiaan kunnioittavia ja arvostavia sopijaosapuolia. Lähtökohtana on, että sopimuksesta tulee kumpiakin osapuolia tyydyttävä sopimus. Paikallisesti on hyvä, että voidaan sopia asioista paremmin kuin mitä TESsissä on säädetty ja aloitteellisena osapuolena pitäisi olla luottamusmies. Leskisen esittämät paikallisen sopimisen ehdot ovat: *”tasaväkiset sopijaosapuolet, riittävä tieto, riittävästi aikaa”*. Näiden asioiden toteutuminen, lisää luottamusta ja arvostusta.

Sirpa Kukkamäki, (Keski-Suomi-Pohjanmaa, kauppa), käytti puheenvuoron liiton jäsenmäärän laskusta. Eroamisen syitä on monia, mutta tässä kolme viimeksi kuulemaani syytä:

1) Työnantaja lopetti jäsenmaksun perimisen palkasta, enkä halua laskea ja maksaa sitä itse. YTK:n maksu oli helppo maksaa loppuvuodeksi. Asialle pitää tehdä jotain nopeasti. Voisiko nettisivut olla houkuttelevammat ja jäsenmaksu kiinteä?

2) Pätkätyöläiset eivät välttämättä huomaa, että jäsenmaksun perintäsopimus tulisi uusia jokaisen uuden työsopimuksen alkaessa, vaikka työnantaja pysyisi samana. Tämä johtaa siihen, että jäsenmaksut jäävät pitemmältä ajalta rästiin ja liitosta tulevan rästin perintälaskun summa kasvaa monelle, pienestä palkasta maksettavaksi, kohtuuttoman suureksi. Kynnys PAMista eroamiseen madaltuu ja jälleen YTK houkuttaa. Tähän täytyisi keksiä parannuskeinoja ja nopeasti.

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

3) Työttömyyskassan toimintaan ei olla aina tyytyväisiä, mikä voi johtaa liitosta eroamiseen. Tässä on jälleen kehittämisen tarvetta. Kukkamäki esitti myös kaikille jäsenille tarjottavaa matkavakuutusta. Monilla muilla SAK:n liitoilla sellainen on jäsenetuna.

Merja Lehto, (Helsinki-Uusimaa, mara), totesi, että meillä on kirjallinen päätösesitys aktiivien matkustamiseen liittyvistä asioista ja valintakriteereistä, joilla aktiivit ja työntekijät matkoille valitaan.

Kirjallinen päätösesitys: Laaditaan kirjallinen raportti matkustamisesta.

PAMin kansainväliseen vaikuttamiseen, edunvalvontaan ja muuhun vastaavaan toimintaan liittyvistä liiton työntekijöiden ja aktiivien matkoista tehdään kirjallinen raportti hallitukselle, valtuustolle, sopimuslatoimikunnille ja ammattiosastoille. Eli se on näiden käytettävissä.

Matkoille pitää olla valintakriteerit. Luodaan ohjeistus siitä, mikä on matkan tarkoitus, tavoite ja millä valintakriteereillä PAMin työntekijät, aktiivit tai muut edustajat matkoille valitaan sekä kuinka usein samat edustajat voidaan matkoille valita.

Perustelut: Matkojen tarkoitus, perusteet sekä osallistujien valintakriteerit tulee olla julkista tietoa. Hallinnon edustajien ja ammattiosastojen tulee voida valvoa missä matkustetaan, ketkä matkustavat ja mikä on matkoista saatava hyöty. Matkustamisella pitää olla todellinen tarkoitus. Sen pitää olla tavoitteellista, tuloksellista sekä sen tulee jotenkin hyödyttää myös jäsenistöä. Raportointi lisää läpinäkyvyyttä sekä avaa uusia näkökulmia vaikuttamiseen. Tietoa täytyy jakaa, kaikki hyötyvät, win-win-tilanne.

Liitto käyttää paljon aikaa ja resursseja kotimaassa ja kansainvälisesti vaikuttamiseen, edunvalvontaan ja muuhun vastaavaan toimintaan. Pääsääntöisesti tämä näkyy vain somen päivityksinä niille, päätösesityksessä näkyville hallinnon jäsenille, jotka käyttävät sosiaalista mediaa. Näistä matkoista somen kautta saatava informaatio on usein aika ohuella pohjalla ja siitä voi seurata disinformaatiota ja väärinkäsityksiä matkan tai matkojen todellisesta tarkoituksesta. Matkoista, niiden hyödyistä ja tuloksista, saati käytöstä edunvalvonnan tueksi ei ole saatavissa minkäänlaista faktatietoa nykyisin. Tarvitsemme tiedon voidaksemme omassa työssämme toteuttaa jäsentemme edunvalvontaa riittävän tehokkaasti. Tarvitsemme tiedon voidaksemme valvoa sitä, että päätökset matkoille osallistuvista ja heidän valinnoista tehdään oikeudenmukaisesti.

Päätösesitys: PAMin kansainväliseen vaikuttamiseen, edunvalvontaan ja muuhun vastaavaan toimintaan liittyvistä liiton työntekijöiden ja aktiivien matkoista sekä matkojen hyödyistä, tuloksista ja niiden implementoinneista on tehtävä kirjallinen raportointi. Raportti tehdään puolivuositain ja annetaan tiedoksi sopimuslatoimikunnille, hallitukselle, valtuustolle ja ammattiosastoille. Matkoja ei olla poistamassa, mutta tähän halutaan tarkempaa ohjeistusta, Lehto esitti.

Nasu Kuuvalo, (Helsinki-Uusimaa, kauppa), otti puheenvuorossaan esiin työpaikkakiusaamisen, josta vaietaan Suomessa viimeiseen asti. Sillä on silti vahvat juuret suomalaisessa työelämässä ja se liittyy usein huonoon johtamiseen, työnjohdon haluun käyttää valtaansa kiusattuun. Apua ei saa mistään. Ei luottamusmieheltä, ei

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

työsuojeluvaltuutetulta, ei edes ammattiliitosta, vaikka juuri näiden velvollisuus on auttaa kiusattua.

Työnantajat käyttävät uhrin asemaa sadistisen törkeästi hyväkseen. Pahimmassa tapauksessa kiusattu saattaa turvautua äärimmäisiin toimenpiteisiin, jopa itsemurhaan. Työterveyshuolto tekee juuri niin kuin työnantaja haluaa. Näin yritys pääsee pesemään kätensä, omasta vastuustaan, hyvästä-, inhimillisestä, ja tasa-arvoisesta johtamisesta. Monesti uhrista leivotaan syyllinen ja kiusaajasta tulee uhri.

Työnantaja jopa lahjoo luottamushenkilöt puolelleen. Työnantajaa myötäillään. Kuuvalo vaatii, että tavoiteohjelmaan tulee sisällyttää tiukka suhtautuminen työpaikkakiusaamiseen. Asia tulee viedä myös poliittisten päättäjien käsittelyyn. Kiusatulle on saatava oikeutta ja puututtava asiaan varhaisessa vaiheessa. Pamin tehtävä kaikkensa, että kiusaamistapaukset ehkäistään ja syylliset saadaan vastuuseen.

Ulla Leskinen, (Itä-Suomi, kauppa), kertoi valmistuneensa työyhteisösovittelijaksi tänä vuonna. Sovittelu on hyvä työkalu, jossa ihmiset pääsevät itse ratkaisemaan omat konfliktinsa. Sovittelu perustuu restoratiiviseen oikeuteen, eli se on korjaavaa oikeutta. Sitä on ihmisten kunnioittaminen, suvaitsevaisuus, myötätunto, luottamus ja anteeksianto. Sovittelussa ei etsitä syyllisiä, vaan ongelmia ja niihin ratkaisuja.

Selvittämättömät konfliktit ovat kalliita, sekä yrityksille, että yhteiskunnalle, ne myös vähentävät työhyvinvointia, lisäävät sairauslomia ja ennenaikaista eläköitymistä. Sovittelu on nopea ja helposti toteutettavissa. Tehdyt ratkaisut ovat kestäviä, realistisia ja yhdessä tehtyyn sopimukseen sitoudutaan. Se on konflikteja ehkäisevää toimintaa ja myös oppimisprosessi siihen osallistuville.

Leskisen mukaan, oleellista konfliktien sovittelussa on osapuolten aito halu päästä ratkaisuun. PAMin pitää olla edistämässä sovittelun käyttöönottoa suomalaisissa yrityksissä vaikuttamalla, kouluttamalla ja tiedottamalla.

Tarja Puotsaari, (Lounais-Suomi, kauppa), käytti puheenvuoron palvelualasta ja matalapalkka-alasta. On surullista, että odotetaan hyvää palvelua, mutta palkkaa siitä ei haluta maksaa. Kauppaan pääsee nyt mihin aikaan vuorokaudesta tahansa. Kaupoissa on oltava myös työntekijöitä, jotta ne ovet voidaan pitää auki ja palvelua toteuttaa. Työ on muuttunut haastavammaksi vuosi vuodelta ja palvelun pitää olla hyvää. On ruuan kotiinkuljetusta, pankki- ja postipalveluita. Yksintyöskentelyä on isoissakin paikoissa. Palvelun pitää näkyä myös myyjän palkassa ja epämukavista työajoista pitää maksaa korotettua palkkaa. Sunnuntailisät on ehdottomasti säilytettävä.

Olemme vuosikausia yrittäneet saada teollisuuden palkkoja kiinni, siinä onnistumatta. Teollisuuden palkankorotuksista ei saa enää tehdä palvelualoille palkka-ankkuria, vaan alalle pitää pystyä aidosti neuvottelemaan paremmat korotukset, jotta maineemme matalapalkka-alana voisi parantua ja kiinnostavuutemme voisi lisääntyä.

Puotsaari toteaa, että kaupan ala on monille opiskelijoille vain välikulkupaikka, mutta useille se on myös kutsumusammatti. Ja juuri siksi he ovatkin näitä parhaita työntekijöitä. He

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

sitoutuvat työnantajaansa, ovat ratkaisukykyisiä asiakaspalvelijoita ja ovat palkkansa ansainneet. Palkalla ja työtunneilla pitää tulla toimeen ja silloin palvelukin sujuu hymyhuulin.

Merja Lehto, (Helsinki-Uusimaa, mara), toi esiin, että mara-alan työntekijät ovat jaksamisensa äärirajoilla. Alalle on toivottu ansiokehitysohjelmia, mutta mitään ei tapahdu. Alalla on työvoimapula, eikä se enää houkuttele nuoria. Monet, alalle tulleet ja jo pitkään alalla olleet, jättävät alan. Syynä on mm. hankalat työajat, jatkuva alimiehitys ja alan palkkataso on huono. Nämä asiat ja olematon ansionkehitys, eivät miltei osin vastaa työn vaativuutta, saati töistä aiheutuvaa fyysistä ja henkistä kuormitusta. Meillä ei ole varaa menettää näitä ammattilaisia. Jos lisä- ja ylityön teettäminen olisi kalliimpaa, työtunteja riittäisi useammalle.

Monella on ajatuksena perheen perustaminen tai sitten ajankäytön haasteita tulee esim. omasta sairastumisesta tai omaishoidosta. Kun pahimmillaan on työn kanssa naimisissa 24/7/365, ei aikataulujen yhteensovittaminen, yhteisen laatuajan viettäminen perheen tai ystävien kanssa, saati oman vapaa-ajan ottaminen onnistu kovin helposti. Työntekijöiltä vaaditaan jatkuvasti kohtuuttomiakin joustoja, jolloin oma vapaa-aika ja sen suunnittelu vaikeutuvat merkittävästi. ”Työaikajousto ei voi olla enää vain sitä, että vain työntekijät joustavat.” Nyt on työnantajien aika joustaa, Lehto totesi.

Lehto nosti esille myös häiriökäyttäytymisen ja seksuaalisen häirinnän. Ne ikään kuin kuuluvat alalle. Ei KUULU! #metoo- kampanjan myötä tietoisuus näistä alan ongelmista, muidenkin kuin alan työntekijöiden keskuudessa, on lisääntynyt.

Tarvitaan elämiseen riittävät työtunnit ja työajat. Jos lisätyön- ja ylityön teettäminen olisi kalliimpaa, niin silloin työtä todennäköisesti jaettaisiin tasapuolisemmin ja työssäjaksaminen lisääntyisi merkittävästi. Työtä ja työtunteja riittäisi useammalle. Samalla voitaisiin ottaa paremmin huomioon ikäjohtaminen ja pitkän työuran tehneiden työssäjaksaminen, niin että he pääsevät joskus tulevaisuudessa ja etenkin terveinä eläkkeelle. Muutos on tultava heti.

Päivikki Saukko, (Keski-Suomi-Pohjanmaa, kauppa), totesi, että työpaikoilla on meneillään halpuuttaminen. Työnantajien tulisi kuitenkin tajuta, että työntekijä tuottaa työnantajalleen paremmin, kun hän saa palkkaa, jolla tulee toimeen. Palkkaköyhyyteen johtaa vastentahtoinen osa-aikaisuus ja vähäiset työtunnit ja tämä on erityisesti pämilaisten työntekijöiden arkea. Tilanne ei ole reilu, koska kyse on työnantajien-haluttomuudesta järjestellä työajat tasapuolisesti. Kaupan TESSin tuntitarkastelut eivät ole toteutuneet, vaan palkataan lisää ns. käsipareja. Tunteja syövät ilmaiset työntekijät, harjoittelijat, joiden pitäisi saada aitoa opastusta työelämästä. Palkallisella työntekijällä ei ole riittävästi aikaa opettaa työharjoittelijoita, kun samalla pitäisi tehdä omat ja useamman ihmisen työt.

Saukko totesi myös, että luottamuksen palauttaminen maan hallituksen ja työntekijöiden välille on tärkeää ja edellisen oikeistohallituksen tekemät heikennykset työntekijöille, työttömille, lapsille ja vanhuksille on peruttava. ”Kyykytys saa nyt loppua”!

Ammattiliittojen on puhallettava yhteen hiileen, ammattiosastot on herätettävä henkiin tekemällä yhteistyötä osastojen kesken ja jopa eri liittojen kesken. Liittoihin on saatava lisää jäseniä ja kerrottava selkokielisesti, mitä liitot ovat saaneet aikaan.

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

Meitä luottamusmiehiä on PAMissa noin tuhat. Jos jokainen meistä saisi liittoon yhden jäsenen, voisi jäsenmäärä lisääntyä huomattavasti. Tämä yhden jäsenen hankkiminen ei varmasti ole mahdoton tehtävä. Meissä jäsenissä on voima.

Lasse Laakkonen, (Helsinki-Uusimaa, kauppa), nosti esiin, että palkkaerot kasvavat tulevaisuudessa entisestään, jos prosenttikorotukset jatkuvat. ”Palkkaerojen kasvu pitää estää”. PAM on se, joka voi näyttää mallia. On eri asia, onko palkka 1500, vai 3500 euroa. Kun prosenttikorotukset tulevat voimaan, erot kasvavat koko ajan ja enemmän. Könttäkorotukset meille, ei prosentteja. Kunnon palkka ja täydet tunnit.

Kari Peltovirta, (Pirkanmaa, kauppa), pohti, miten voitaisiin auttaa uutta luottamushenkilöä. Olisi hyvä olla aluetoimistolta kummitoimitsija, joka tuntee ao. toimialan ja jopa yrityksen. Toimitsijoiden määrä on rajallinen. Uudella luottamushenkilöllä voisi olla kokeneempi konkari mentorina, johon olisi helppo olla yhteydessä, ns. ”tyhmissä kysymyksissä”. Se auttaisi etenkin kauden alussa rohkeampaan toimintaan edunvalvonnassa.

Moni luottamushenkilö väsyä ja luopuu tehtävästä, kun on tavallaan yksin. Uusi edustaja on tiukoilla työnantajan toimien takia. Kummi auttaa eteenpäin. Aluetoimisto nimeäisi luottamuskummin heti kauden alussa. Autetaan uudet kunnon alkuun.

Joonas Tuomivaara, (Helsinki-Uusimaa, kauppa), totesi, että hänellä on kaksi kannatettua muutosesitystä ja pari toivetta tavoiteohjelmavaliokunnan huomioitavaksi.

Koti-isyyks on edelleen 2019 kummajainen. Tuomivaarasta on ilmestymässä artikkeli lehdessä. Artikkelia tehnyt toimittaja piti outona, että Tuomivaaran työpaikalla on neuvoteltu, jokaiselle vanhempainvapaalle jäävälle työntekijälle, oikeus sunnuntaityösopimukseen. Tällöin on mahdollisuus tienata enemmän rahaa kuin itseasiassa koko-aikatyöntekijänä, koska sunnuntaityökorvaukset eivät alenna vanhempainvapaakorvausta. Meillä palveluilla, työt tehdään paljolti seitsemänä päivänä viikossa, joten työnantajalle olisi edullista antaa vakituisena olevalle henkilöstölle lähtökohtaisesti mahdollisuus sunnuntaitoihin, kun uusia osa-aikaisia ei tarvitse rekrytoida ja kouluttaa. Samalla perheet saisivat lisää toimeentuloa.

Tuomivaara esitti kannatettuna muutosesityksenä tavoiteohjelman kohtaan 2.

Esitys tavoiteohjelman kohtaan 2: **PAM edistää työntekijöille sellaisten työmahdollisuuksien neuvottelemista, joilla perhevapaalle jäävien sosiaalitukia ei leikata, mutta työstä saatavalla palkalla voi lisätä perheiden toimeentuloa.**

Seuraavaksi Tuomivaara nosti esiin jäsenmäärän lisäämisen. Vasemmistoliitto on lanseerannut mallin, joka sopisi myös meille. Siellä käytetään suoraa jäsenäänestystä. Meillä on kaikki tarvittavat teknologiat suoran demokratian lisäämiseksi yhdeksi keskeiseksi työvälineeksi liittomme päätöksentekoa ja järjestötoimintaa koskien.

Tuomivaara esitti kohtaan 6, uutta kappaletta: **PAM kehittää ohjelmakaudella suoran demokratian käytäntöjä sen jäsenistölle, luoden jäsenille suoran vaikutuskanavan omiin**

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

etuihin, työehtoihin sekä liiton toimintaan. Hän toivoi lisäksi tavoiteohjelmaan konkretiaa, velvoittavia muotoiluja ja yksinkertaisia keinoja päästä tavoitteisiin.

Tuomivaara esitti myös, että kolmikannassa huomioidaan työsuojeluhallintomme viime vuosina tapahtunut rapautuminen. Työllisyyskysymyksessä hänen viestinsä Jarkko Elorannalle oli, että yhdeksänkymmentäluvulta alkanut tilastokikkailu työttömyyden määrätyksistä lakkaa ja työllisistä puhutaan vain palkkatyössä olevien osalta. Puhutaan työttömistä vain silloin, kun ihminen on vailla palkkatyötä.

Kirsi-Maria Palander, (Pirkanmaa, kauppa), teki kannatetun muutosesityksen tavoiteohjelman kohtaan 6: **Moninaistuva jäsenistä ja kehittyvä edunvalvontajärjestö.** Hyvän edunvalvontatyön mahdollistamiseksi PAM panostaa jäsenten asioiden hoidon kannalta riittävään henkilöstömäärään aluetoimistoissa sekä henkilöstön osaamisen jatkuvaan kehittämiseen ja työhyvinvointiin.

Perustelut: Järjestämistyön riittävät resurssit. PAMin omissa palveluissa on tavoitteena järjestöä aktivoiva ja positiivinen palvelukokemus. Se saavutetaan vain ja ainoastaan riittävällä henkilöstön määrällä aluetoimistoissa.

Henna Knuuti, (Pohjois-Suomi, mara), totesi, että ulkomailta Suomeen tulleiden työntekijöiden järjestäytymisaste on heikko, mikä on yhteiskunnallinen ongelma. Monilla maahanmuuttajilla pelkästään heikko kielitaito estää järjestäytymistä ja lisäksi lähtömaan työ sopimuskuultuuriin tottuminen aiheuttaa muita työelämän ongelmia työolojen ja työsuhte-etujen valvonnassa. Suomalaisiin verrattuna, ongelmana on myös erilainen riippuvuus työnantajasta. Kun työ on peruste, jolla ihminen saa olla Suomessa, siedetään työnantajalta paljon. Kun työnantaja voi teettää työtä huonommilla työehdoilla, niillä henkilöillä, joilla ei ole kykyä puuttua asiaan, nostaa se työnantajan kynnystä palkata niitä henkilöitä, joilla on liiton tuki takana.

Knuuti toteaa, että tarvitsemme jäsenhankintaan uusia työkaluja, jotka kohdentuvat erityisesti maahanmuuttajiin. Tarvitsemme avoimet ovet ja tervetulleen olon kaikenlaisille jäsenille; riippumatta ihmisen iästä, etnisestä tai kansallisesta alkuperästä, kansalaisuudesta, kielestä, uskonnosta, vakaumuksesta, mielipiteestä, terveydentilasta, vammaisuudesta, seksuaalisesta suuntautumisesta tai muuhun henkilöön liittyvästä syystä.

Tomi Raitio, (Helsinki-Uusimaa, erityisalat, kansallisteatterin tekniikka), kertoi, että hänen alalla noudatetaan Pamin neuvottelemaa paikallista talokohtaista TESsiä. Hän on kiinnostunut yhdenvertaisesta ja tasapuolisesta kohtelusta, sekä pienen ja heikomman tukemisesta. Tehdään työtä toistemme hyväksi, kuten Jarkko Eloranta totesi. Rautio toivoo, että PAMissa ei unohdeta pienempiä osastoja. Hän ilahtui Risto Kalliorinteen keskiössä olevasta työpaikkatason toiminnasta. Tähän on syytä saada riittävä tuki alueilla. On huomioitava, että ay-aktiivit tekevät pyyteetöntä työtään vapaaehtoisesti ja mielessään teema: ”Vahvan tehtävä on tukea heikkoa. Yhdessä olemme vahvoja”.

Vaativa edunvalvontatyö edellyttää kokemusta, mutta Timo Pirosen diagrammeihin on syytä suhtautua riittävällä vakavuudella ja tukea myös nuorten osallisuutta liiton hallinnossa, tärkeän tietotaidon ja kokemuksen siirtämiseksi. Koulutus, sivistys, osallistumiseen

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

vaikuttaminen ja demokratian keinoin ymmärryksen lisääminen muuttuvassa yhteiskunnassa on todella tärkeä poliittinen tavoite, johon ay-liikkeen on syytä suhtautua tinkimättömästi.

Puheenjohtajaksi Anne Huotari.

Mikko Ruokonen, (Helsinki-Uusimaa, kauppa), totesi, että meidän pitää tarkastella omaa toimintaamme, emme saa sulkea ovia jäsenten ongelmilta. Olemme juuri niin hyviä, kuin miten olemme viimeisen riitatapauksen hoitaneet.

Luottamusmiehiä on tuettava vahvemmin, varsinkin pienillä työpaikoilla. Ja ennen kaikkea ne pienet työpaikat tulee kontaktoida. Ruokonen kannatti Joonas Tuomivaaran esitystä jäsendemokratian lisäämisestä. Päätösvalta on tuotava jäsenistölle, jäsenten työpaikoille ja valta kabineteista kentälle. Hän totesi, että meidän tulee muuttua ja kehittyä yhteiskunnan mukana ja etsiä uusia toimintatapoja. Kaikessa toiminnassa, moraalinen on oltava korkealla. Olemme oikeasti tulevaisuuden palveluksessa.

Mira-Veera Auer, (Helsinki-Uusimaa, kauppa), esitti muutosesityksen tavoiteohjelmakohtaan 2: **Järjestämistyötä jatketaan ja sen strategista etenemistä tehostetaan niin, että kaikki työpaikat tulevat kartoitettua liittokokouskaudella.** Järjestämissuunnitelmaa tehdään kaikille työpaikoille ja vahvat työpaikat, joissa on luottamusmies ovat prioriteetti. Jokaiselle työpaikalle järjestetään luottamusmies. Luottamusmiesten toimialuetta kohtuullistetaan ja selvitetään mahdollisuutta kattaa pienemmät työpaikat yhteisellä luottamusmiehellä.

2) lisäesitys: Luottamusmiehet on järjestettävä kansainvälisesti yhteen. Meidän on rohkeasti uskallettava tunnustaa, että perinteisellä edunvalvonnalla ei nosteta pamilaisia palkkaköyhyydestä. Meidän on organisoiduttava kansainvälisissä yrityksissä paremmin. Luottamusmiehet ja työntekijät, toisessa maassa, voivat luoda riittävää painetta, silloin kun toisessa maassa neuvotellaan työehtojen parannuksista.

3) lisäesitys: Ihmisten vuokraaminen ja vastentahtoiset nollasopimukset on kiellettävä. Vuokratyötä käytetään työehtojen kiertämiseen ja nollasopimuksilla ihminen ei uskalla suunnitella tulevaisuutta. Kartoitetaan yrityksissä käytössä olevia käytäntöjä nollasopimusten ja vuokratyön käyttämisen rajoittamiseen tai kieltämiseen ja viedään keinoja sekä neuvottelemalla että järjestöllisin toimin niihin työpaikkoihin, joissa neuvottelua asiasta ei onnistu.

Christian Karau, (Pirkanmaa, kiinteistöpalvelu), teki lisäesityksen tavoiteohjelman kohtaan 5: Inhimillinen yhteiskuntamalli. **PAM suhtautuu myönteisesti vastikkeettomaan vähimmäissosiaaliturvaan eli perustuloon.**

PAMin tulee toimia SAK:ssa kunnianhimoisten työelämäreformien puolesta. Emme voi tyytyä pelkkään hallitusohjelman hyvyteen. Viimeisen neljän vuoden aikana saimme kokea mitä tarkoittaa, kun porvaripoliittika pääsee riehumaan vapaana.

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

Kikyä ja työntekijöiden työajan lisäämistä ei olisi pitänyt hyväksyä ja kiky pitää peruuttaa. Työaikaa tulisi pyrkiä vähentämään, ei lisäämään, palkkaa pitää kehittää työn raskauden mukaan, ja pidemmät kesälomat auttaisivat jaksamaan. Samalla myös työuupumus vähenisi.

Meidän tulee kehittää kamppailevaa organisaatiota eteenpäin, vaikka nykyinen hallitus tekisikin duunarimyönteistä politiikkaa. Olemme Suomen suurin ammattiliitto, voimme vaikuttaa siihen, saammeko meille kuuluvat oikeudet. Karau toteaa, että tarvitsemme tasa-arvoisää. Miksi viennin ja kaupan täytyy aina määrittää meidän duunareiden arvo? On uskallettava ajaa radikaalejakin esityksiä. Isona liittona, me voimme vaikuttaa omiin palkkoihimme.

Puheenjohtajana toimi Sanna Sipinen.

Mia Heinonen, (Häme-Kakkois-Suomi, mara), totesi kuulleen, että ihmiset eivät ravintolassa kanna itse tiskejään kärryyn, koska he ajattelevat, että tarjoilijat ja kassahenkilökunta ovat sitä varten. Kyllä palvelun pitää toimia. Näissä tapauksissa kuormitetaan niitä henkilöitä, jotka ovat sillä hetkellä työssä. Ei niihin vuoroihin ole palkattu yhtään ylimääräistä ihmistä kantamaan niitä astioita pöydistä.

Toinen asia on pikakassat. Monet päättävät olla menemättä pikakassalle, koska haluavat palvelua ihmiseltä, mutta tämä kuormittaa kassatyöntekijöitä. Kassoja on vähemmän ja he, jotka ovat kassavuorossa tekevät enemmän työtä.

Digitalisaatio lisääntyy kaupan ja marava-aloilla ja se helpottaa työtä. Työ muuttuu muuttuvassa maailmassa, uudistukset ja edistys ovat tulevaisuutta. Erityisesti näissä uusissa ja muuttuvissa tilanteissa, meidän kaikkien pamilaisten, on pidettävä huolta työntekijöistä ja muistettava, että palvelualoilla sen tärkeimmän työn tekee aina ihminen. Ihminen, joka näkee, kuulee ja välittää.

Mats Eriksson, (Keski-Suomi-Pohjanmaa, mara), totesi, että työelämä on yhä enemmän 24 h, ollaan What's Appissa ja somessa koko ajan. Osa työtehtävistä on siirtynyt yhä enemmän nettiin, joka syö vapaa-aikaa. Usein työntekijöiltä vaaditaan enemmän yrittäjäasennetta. Mitä se oikeasti tarkoittaa? Se voisi olla myös voimavara, jolloin osallistuttaisiin aidosti yrityksen päätöksentekoon. Esimiesten rooli olisi enemmän tutoroiva ja mentoroiva, kuin työtä johtava.

Eriksson pohtii, nostaisiko tämä työntekijöiden ansio- ja palkkatasoa? Kenties, kenties ei. Jos voitaisiin tehdä rohkeampia ratkaisuja, jotka tuottavat yritykselle enemmän tulosta, niin voisiko se tarkoittaa myös sitä, että sopimusjärjestelmiä voitaisiin sitä kautta parantaa, etenkin jos työntekijöiden rohkeat tekemiset tuottaisivat parempaa tulosta yrityksille? Keskustelkaa rohkeasti työpaikoilla näistä uusista mahdollisuuksista. Olkaa rohkeita!

Tuuli Laine, (Lounais-Suomi, kauppa), käytti puheenvuoron luottamushenkilöiden tukemisesta. Hän totesi, että liian monet luottamushenkilöt ovat jääneet ilman liiton tukea ja apua ja ovat sen vuoksi uupuneet ja jopa joutuneet jättämään tehtävänsä. Luottamushenkilöiden on saatava riittävää tukea ja apua tarvittaessaan.

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

Laine ehdotti liiton resursseja lisättäväksi uusilla positioilla kokeneille henkilöille, joiden tehtävänä on olla luottamushenkilöiden tukena. Heidän työviikkonsa koostuisi pääasiallisesti liikkuvasta työstä niille paikkakunnille, joissa ei ole aluetoimistoa ja joissa työpaikat sijaitsevat. Etenkin pienet työpaikat tarvitsevat apua ja tukea. Tämä tulee myös priorisoida korkealle aluetoimistojen arjessa ja tarvittaessa lisätä resursseja myös sinne.

Liisa Tamminen, (Helsinki-Uusimaa, kauppa), kertoi työskentelevänsä Barona Groupin tytäryhtiössä ja edustavansa noin 1200 työntekijää, joista suurin osa työskentelee alihankinnoissa, sisälogistiikassa, varastotyössä. Useissa kohteissa alihankinnan rinnalla tehdään myös vuokratyötä, eikä työntekijä välttämättä edes tiedä olevansa vuokralla, eikä hahmota kuka hänen lähiesimies on. Tällaisissa epämääräisissä tilanteissa työnantajan on melko helppoa keksiä perusteita nollatuntisopimuksille ja määräaikaissuhteiden ketjuttamisille. Tamminen edustaa omilla työpaikoillaan myös baronalaisia vuokratyöntekijöitä, mutta jossain muualla vuokratyöntekijöistä saattaa tulla ns. lainsuojattomia ja heidän oikeuksiaan poljetaan. Pahimmassa tapauksessa koko työntekopaikasta saattaa puuttua luottamusmies.

Liittona, meidän pitää aktivoida tällaisten työpaikkojen työntekijöitä, järjestämällä ja auttamalla heitä luomaan luottamusmiesjärjestelmät, näille mahdollisesti kovinkin hatarille ja hajanaisille perustuksille. Ja ehdottomasti on oltava valmiina antamaan ensiapua hätää kärsiville. Ollaan läsnä, kuunnellaan, pidetään kynnystä matalana. Autetaan ja neuvotaan, mistä apua saa, annetaan turvaa. Pidetään omilla työpaikoilla huoli niistä, jotka ovat heikoilla, heitteille jätettyinä, riippumatta siitä mikä logo työvaatteessa on.

Marika Ruusunen, (Itä-Suomi, erityisalut, hiusala), kannatti Katja Maunula-Sairasen esitystä, että PAMin tulee tiedottaa hiusalan työntekijöille, miten työehtosopimus etenee. Hän painotti myös työvuorosuunnittelun tärkeyttä ja sitä, että työntekijällä tulisi olla mahdollisuus vaikuttaa niin työkuvaansa kuin omaan vapaa-aikaankin, koska se on motivaation kannalta tärkeää.

Työnantajan mielestä monella alalla ei ole mahdollisuutta järjestää kahden päivän vapaita. Uudenaikaisella ajattelulla se on hyvinkin mahdollista, koska millään alalla ei oikeastaan ole täysipäiväisiä työtunteja. Pidemmällä vapaajaksoilla työntekijät saavat riittävästi aikaa työn kuormituksesta palautumiseen, jolloin sairauslomat vähenevät merkittävästi ja työntekijät sitoutuvat työhön paremmin.

Petri Leskelä, (Helsinki-Uusimaa, kauppa), Tulevaisuus on menneessä. Leskelä peräänkuulutti ammattiliittojen ja liittopäättäjien rohkeutta ja kateissa olevaa motivaatiota tukea jäseniä vaikeissakin tilanteissa ja luottamushenkilöitä heidän työssään. Jäsenkato ja ns. perälaudan vuotaminen on tukittava. Ammattiliittojen tehtävä on turvata yhteiskuntarauhaa sopimuksin ja yhteisesti sopimalla työnantajajärjestöjen kanssa. On näytettävä, että jäsen on liitolle tärkeä. Liittojen on herättävä tämän päivän todellisuuteen, eikä oikeutta sosiaaliturvaan ja muihin etuihin tule pitää itsestäänselvyytenä.

Leskelä totesi, että liiton työskentelyn tulee perustua rehelliseen, avoimeen ja luottamusta herättävään toimintaan, jolla palvellaan ammattiliiton jäsenten ja kansalaisten asian ajamista eduiksi, sopimiseksi, sopimuksiksi ja kokonaisvaltaiseksi hyvinvoinniksi. Tämä tarkoittaa sitä, että turvallisuutta arvostavaa ja pelolla johtamista vastaan olevaa PAMin jäsentä

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

kuunnellaan. Vahva jäsenkenttä tarvitsee vahvan tuen. Erilaisuuden tunnustava liitto on vahva liitto.

Päivi Toroila, (Helsinki-Uusimaa, kauppa), esitti muutosesitykset tavoiteohjelman kohtaan 3: **Sosiaalinen vastuu yrityksen menestystekijänä: Reilut, oikeudenmukaiset toimintatavat, jotka kunnioittavat ihmisoikeuksia, ovat menestyvän yrityksen avain.** Tuottoa ei tehdä työntekijän selkänahasta, vaan sitouttamalla heidät yritykseen ja huolehtimalla heidän säällisistä työolosuhteista. Ilmiselvää. Erityisesti nuoret ja maahanmuuttajat on perehdytettävä kunnolla työntekijän oikeuksiin.

Toroila ehdotti, että luottamusmiehelle tulee kirjata työehtosopimukseen lisäoikeus perehdyttää uudet työntekijät käytettävään työehtosopimukseen ja sen tulkintaan.

Avoimuuden ja työnantajälhtöisen informaation tehostaminen niin, että rakennamme avoimeen tiedottamiseen pakottavat mekanismit, jotka velvoittaisivat työnantajat niitä noudattamaan. Työnantajat on velvoitettava antamaan tietoa esim. alihankkijoista ja heidän työoloistaan sekä yrityksen tuotantoketjuista. Räikeimmät rikkeet, kuten alipalkkaus, on kirjattava työehtosopimukseen, lisäksi ne ovat mahdollisesti saatava myös rikoslakiin sanktioitavana tekona. Työnantajan rikkeillä on oltava seuraus. Sosiaalisen vastuun noudattaminen ei voi perustua vapaaehtoisuuteen, vaan sen toteutumista on voitava valvoa sopivin mekanismein. Yhdellä palkalla ja yhdellä työllä on tultava toimeen.

Firmojen osinkoverotusta olisi myös kiristettävä. Monikansallisten, Suomessa toimivien yritysten, taloudellista, sosiaalista ja ekologista ympäristövastuuta on ehdottomasti lisättävä. Järeä keino vastuun korostamiseksi voisi olla se, että yritykselle ei myönnetä toimilupaa, ennen kuin sen toimintaperiaatteet ja suomalainen työlainsäädännön noudattaminen olisivat todistettavasti kunnossa.

Aleksi Pakarinen, (Helsinki-Uusimaa, kauppa), Kun katsotaan, miten kohtelemme meidän vuokratyöntekijöitä, nähdään, että olemme kaikki passiivisesti hyväksyneet sen, että näiden alihankkijayritysten edustajien työsuhteita voidaan ketjuttaa ja teettää heillä nollatuntisopimuksia ym.

Laki on muuttunut 10 vuotta sitten niin, että ketjutetut työsopimukset eivät ole määräaikaisuuden peruste, jos liiketoiminta on muuten vakiintunut. Pakarinen kyseenalaisti: Miten helvetissä Barona Logistiikka pystyy silti perustelemaan ketjutettuja määräaikaisten työsopimuksia pääkaupunkiseudulla?

Tiina Nieminen, (Pirkanmaa, kauppa), totesi, että Suomessa on yli 640 R-kioskia pitkin Suomea. Miksi liittokokouksessa on vain yksi R-kioskin edustaja paikalla? Työehtosopimus on lähtöisin 70-luvulta ja palkkaus sen mukainen. Työnkuva on muuttunut.

Ei tarvitse pitkälle mennä miettimään, miksi jäsenet katoavat. Siellä on työkavereita, jotka ovat olleet 25 vuotta alalla töissä ja maksaneet koko ajan jäsenmaksuja. Heillä on nyt sellainen olo, ettei heidän asiat ketään kiinnosta. Aina ei kannata rakentaa uutta, vaan korjata myös vanhaa. Nieminen peräänkuulutti, nopeaa ja mukavaa asiointia.

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

Sari Suhonen, (Helsinki-Uusimaa, kauppa), esitti kannatettuna muutosesityksenä kohtaan 1: **Paras palvelu syntyy hyvinvoinnista työpaikalla. Hyvä palvelu syntyy siitä, että työntekijällä on riittävä osaaminen ja koulutus.** Hyvään palveluun liittyy myös riittävä ansiotaso. Työntekijöiden vaikuttamismahdollisuuksia oman työpaikan asioihin tulee lisätä.

Työnantaja on vastuussa siitä, että työntekijä on koulutettu tehtäviinsä oikein. Palveluun liittyy myös hyvä perehdytys. Perehdytyksen tulee olla jatkuvaa, koska työsuhteiden sirpaloituessa työntekijän pitäisi pystyä sitoutumaan ja voida sitoutua työnantajaansa paremmin.

Anni Hasunen, (Lounais-Suomi, mara), totesi, että monella työpaikalla vaalitaan ensisijaisesti koneita. Niitä huolletaan kiireisesti ja heti, kun niiden viat ja epäkunto ovat havaittavissa. Toisin on työntekijöiden laita. Pahimmassa tapauksessa sairastuminen päästetään jopa niin pitkälle, että silloin on jo liian myöhäistä. Aikainen puuttuminen epäkohtiin on eriarvoisen tärkeää. Laadukkaalla ja helposti saavutettavissa olevalla työterveyshuollolla ja työterveyden hoidolla saadaan pidettyä työntekijöistä huolta. Tärkeitä ovat myös kuntoa ylläpitävät työsuhte-edut, kuten TYKY-matkat.

Hasunen totesi, että palvelualoilla tehdään työtä kaikkina vuorokauden aikoina, joten työvuorosuunnittelu on erittäin haastavaa, mutta ei kuitenkaan mahdotonta. Vuorotyön lepoaikojen huomioiminen on myös tärkeää. Antamalla työntekijöille mahdollisuus vaikuttaa omiin työaikoihin, mm. osallistumalla työvuorosuunnitteluun, lisätään työhyvinvointia. Tästä hyötyvät niin työnantaja kuin työntekijät ja se toimii, silloin kun suunnittelu on tasapuolista ja kaikkien tarpeet otetaan huomioon.

Työssä jaksamiseen vaikuttaa se, että pitää työstä, tehtävät ovat mielekkäitä, saa siitä onnistumisen tunteita ja on mahdollisuus vaikuttaa sekä työn sisältöön, että päätöksentekoon. Toimivassa työympäristössä viihtyvät kaikki ja se lisää työntekijöiden hyvinvointia. Laadukkaalla esimiestyöllä on tässä todella tärkeä merkitys. Hasunen uskoo, että olemme samaa mieltä hänen kanssaan siitä, että hyvinvoiva työntekijä on työpaikan voima.

Mari Laasio, (Helsinki-Uusimaa, kauppa), esitti kannatetun muutosesityksen kohtaan 2: Uudistuva sopimusjärjestelmä. Hän esitti, että PAM sitoutuu saamaan töihin kutsuttavat ja nollatuntisopimuksilla työskentelevät saman, 6 kk välein tapahtuvaan, velvoittavaan työaikatarkastelun piiriin, jossa osa-aikaiset ovat.

Laasio esitti myös, että PAM sitoutuu vaikuttamaan alustatyön, työnantaja- työntekijä -suhteen, avaamiseen lainsäädännölliselle keskustelulle työsuhteen muodosta.

Hän esitti myös kannatetun muutosesityksen kohtaan 4: **Sivistys ja jatkuva oppiminen.** PAM varmistaa vuosittain tapahtuvaksi vähintään yhden, joko palkallisuuteen tai ansionmenetyskorvaukseen perustuvaan, osallistumiseen oikeutetun sekä velvoitetun luottamusmieskoulutuksen koko luottamuskentälle. Tämä rohkaisee kenttää.

Hän esitti myös, että PAM luo yhteistyössä työnantajakentän kanssa oman koulutusjärjestelmän, josta tehdään oma liiteasiakirja työehtosopimuksiin.

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

Laasio esitti kannatetun muutosesityksen kohtaan 6. **Moninaistuva jäsenistä ja kehittyvä edunvalvontajärjestö.** PAM aktivoituu kontaktoimaan uudet ja vanhat luottamushenkilöt, heti kunkin kauden alussa, ja tekemään jokaiselle henkilökohtaisen luottamusmiestoimintasuunnitelman; suunnitelman sisältönä olisi koulutus, jäsenhankintaohjelma ja työnantajayhteistyösuunnitelma.

Jouko Suominen, (Lounais-Suomi, mara), lähetti tavoiteohjelmatyöryhmille viestin: **Paras keino tasa-arvoisen ja oikeudenmukaisen työelämän varmistamiseen on naisten kouluttaminen.**

Täällä on siitä parisataa hyvää esimerkkiä ja me miehet tiedämme sen. Suomisen mukaan bonuksena on se, että ”naisten kouluttaminen saattaa pelastaa ihmiskunnankin”.

Riikka Salminen, (Lounais-Suomi, kauppa), totesi, että ammatillinen koulutus ja opiskelu ovat jääneet työelämän armoille. Koulutuksen siirtäminen ammattikouluista työpaikoille ei ole onnistunut ratkaisu. Palvelualojen työpaikolla ei ole kouluttajia, saati resursseja opettaa tai perehdyttää työtehtäviin.

Ammattikouluissa opiskelu saattaa nykyään olla enimmäkseen oleskelua koululla, sisältää muutamia työharjoitteluja ja viikoittaisia etäpäiviä. Salmisen kertoi, että hänen opiskeluaikana koulussa käytiin ja myös opittiin. Silloin kun menttiin ensimmäiseen työharjoitteluun, niin osattiin jo jotain. Uusi hallitus on ilmeisesti nyt miettimässä koulutuksen nostamista taas sille tasolle, jossa se on joskus ollut, joten ollaan mukana kehittämässä ammattikoulutusta, jotta saadaan palvelualoille uusia ammattilaisia.

Nasu Kuuvalo, (Helsinki-Uusimaa, kauppa), Kuuvalo totesi, että Suomen työvoimapulaa ei ratkaise työvoiman korvaaminen ulkomaisella työvoimalla. Ei siitäkään huolimatta, että ns. hanttihommat eivät suomalaisia kiinnosta.

Monet ulkomaalaiset ovat hyvin yrittäjäorientoituneita ja haluavat perustaa ja perustavatkin omia yrityksiä.

Kuuvalo kiinnitti huomiota myös Suomessa ja suomalaisessa työelämässä vallitsevaan rasismiin. Kuuvalo kertoi peilaavansa asioita kahden etnisen taustansa kautta. Hän kertoi myös itseensä kohdistuneesta ja kokemastaan rasismista. Kuuvalo totesi, että varsinkin naisiin ja tyttöihin kohdistuvasta väkivallasta on puhuttava ja siihen on puututtava.

Puheenjohtaja totesi, että keskustelu ajankohtaisista työelämäasioista ja tavoiteohjelmavaliokuntaan menevistä asioista on päättynyt ja kiitti kaikkia puheenvuoroista. Tavoiteohjelman jatkovalmistelut ovat valiokunnan ja sen työryhmien käsissä.

Kokous keskeytettiin kello 19.51.

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

2. kokouspäivä 5.6.2019 klo 9.00 – 16.18

Kokousta jatkettiin 5.6.2019 kello 9.00.

Puheenjohtajana Steven Frostdahl.

Todettiin kokouksen läsnäolijat. Kokoukseen oli kello 9.00 mennessä ilmoittautunut 329 liittokokousedustajaa.

Kokouspäivän aluksi kuultiin tehtävänsä jättävän PAMin puheenjohtajan Ann Selinin jäähyväispuhe (liite 1).

Valtuuston puheenjohtaja Sirpa Laakso kiitti Ann Seliniä hänen tekemästään työstä PAMin ja jäsenten hyväksi.

Kokouksen pohjoismaisten vieraiden puolesta puhui Ruotsin Handelsanställdas Förbundin 2. varapuheenjohtaja **Elisabeth Brandt Ygeman**. Hän kiitti Ann Seliniä toiminnasta kansainvälisen ammattiyhdistysliikkeen hyväksi.

Massimo Frattini, IUF:n HRCT-sektorin vastaava, esitti IUF:n ja EFFATin tervehdyksen Ann Selinille, liitolle ja liittokokoukselle. Frattini kiitti myös Markku Björniä ja Raimo Hoikkalaa. Hän kiitti Ann Seliniä työstä liiton hyväksi ja toivotti hyvää jatkoa.

Phillip Jennings, UNIn entinen pääsihteeri esitti tervehdyksensä Anille. Hän kiitti kahta suomalaista naista, Maj-Len Remahlia ja Ann Seliniä. Hän kehui tasa-arvoa kansainvälisessä ay-liikkeessä ja muisteli Anin vaikutusta ja hänen puheitaan eri puolilla maailmaa.

11. Hallituksen valinta

11.1. Puheenjohtaja

Vaalivaliokunnan puheenjohtaja **Tarja Seilonen** esitteli vaalivaliokunnan esityksen liiton ja hallituksen puheenjohtajaksi. Vaalivaliokunta esitti liiton ja hallituksen puheenjohtajaksi Annika Rönni-Sällistä.

Kokous päätti, että vaalivaliokunnan yksimielisen esityksen mukaisesti liiton ja hallituksen puheenjohtajaksi valitaan Annika Rönni-Sällinen.

Annika Rönni-Sällisen puhe: Annika kiitti kaikkia liittokokousedustajia ja tukiryhmää viimeisestä 9 kuukaudesta. Hän kiitti siitä, että on saanut käydä eri ammattiosastojen tilaisuuksissa puhumassa ympäri Suomen. Tuntuu hienolta palata kotiin 4,5 vuoden SAK:ssa olon jälkeen. Kiitos kotijoukoille ja vanhemmille. Kiitos paljon kaikille työkavereille sekä PAMissa että SAK:ssa. Kiitos kaikille entisille esimiehille, jotka ovat antaneet mahdollisuuksia kehittyä ja antaneet uusia haasteita. Tämä on ollut upea matka, joka on tietysti vasta alkamassa. Ei ole tarvinnut kamppailuun keksiä mitään uutta tai ihmeellistä, vaan on voinut jatkaa sitä tekemistä, jota on tehty parinkymmenen vuoden ajan.

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

Tämä on upea ja hämmäntävä hetki. Sanat loppuvat, kun tunne alkaa. Kiitos teille kaikille, että olette valitsemassa minua. Yritän olla luottamukseenne arvoinen. Jatketaan yhdessä töitä. Tästähän se tosiaan vasta alkaa. Tähän loppuun haluan lisätä yhden mietteen. Ajatuksissani PAM ja mitä pamilaiset ovat, piirteet ovat sellaisia, jotka yhdistän edesmenneeseen mummuuni ja huomasin, että hän oli varsinainen pamilainen, vaikkei PAMia silloin vielä ollut. Hän aloitti tarjoilijana osuusliike Voiman palveluksessa, myöhemmin huoltamon pitäjänä ja vielä kampaajana. Myönteinen, positiivinen suhtautuminen elämään, toisten puolesta työskenteleminen, suvaitsevaisuus toisi ihmisiä kohtaan ja hyvä huumorintaju. Nämä ovat pamilaisten piirteitä. Kiitos teille kaikille!

11.4. Hallituksen puheenjohtajan henkilökohtainen varajäsen

Kuultiin vaalivaliokunnan puheenjohtajan **Tarja Seilos**en esittelemänä vaalivaliokunnan esitys, jonka mukaan hallituksen puheenjohtajan henkilökohtaiseksi varajäseneksi valittaisiin Risto Kalliorinne.

Kokous päätti, että vaalivaliokunnan yksimielisen esityksen mukaisesti ja koska muita ehdokkaita ei ole, hallituksen puheenjohtajan henkilökohtaiseksi varajäseneksi valitaan Risto Kalliorinne.

Risto Kalliorinne totesi kiitospuheessaan, että hän on varmaan hyvä puheenjohtajan henkilökohtainen varajäsen, koska hänellä on varasijoista aivan mieletön kokemus. ”Olen jäänyt eduskunnassa varasijoille ainakin kolme kertaa, vasemmistoliiton viime puoluekokouksessa puoluesihteerin vaalin hävisin muutamalla äänellä ja jäin varasijalle. Olen hakenut kunnanjohtajaksi ja jäänyt siinäkin varasijalle ja olen ollut puolueen varapuheenjohtaja, kaupunginvaltuuston varapuheenjohtaja, maakuntavaltuuston varapuheenjohtaja. Jos varasijat pätevöittävät, olen tehtävään pätevä.” Samalla aasinsillan hän kertoi, että arvostus tätä tehtävää kohtaan on erittäin korkealla. Kalliorinne lainasi Suomen jalkapallomaajoukkueen Markku Kanervan tunnuslausetta Huuhkajien toiminnassa: ”Niin kauan kuin jaksaa uskoa, on mahdollisuus.” Joskus varasijat ovat olleet kirveleviäkin, mutta olen koko ajan uskonut, että vielä löytyy arvoyhteisö, joka on aidosti heikomman puolella, arvoyhteisö, jolle voin antaa kaikkeni. Kiitos teille tästä mahdollisuudesta. Teen varmasti aivan parhaani tässä varajäsenen tehtävässä, summasi Kalliorinne.

15. Päätetään hallintoelinten kokous- ja kuukausipalkkiot sekä kustannusten korvaukset

Puheenjohtaja kertoi, että hallituksen esitys hallintoelinten kokous- ja kuukausipalkkioiksi sekä kustannusten korvauksiksi on toimitettu ennakoon kokousmateriaalien joukossa liittokokouksen työtilaan.

Valtuuston kokous

Valtuuston jäsenelle tai tämän henkilökohtaiselle varajäsenelle, yleisvarajäsenelle ja valtuuston puheenjohtajistolle sekä luottamustoimiselle hallituksen jäsenelle ja yleisvarajäsenelle maksetaan:

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

137 €/kokous (oma kone)
84 €/kokous ja tabletti (liitto)

Valtuuston kokoukset toteutetaan sähköisesti ja se edellyttää joko oman tai liiton hankkiman laitteen käyttöä.

Hallituksen kokous

Hallituksen luottamustoimiselle jäsenelle, yleisvarajäsenelle ja valtuuston puheenjohtajistolle maksetaan:

167 €/kk ja 137 €/kokous

Liittokokous päätti hyväksyä esityksen hallintoelinten kokous- ja kuukausipalkkioista sekä kustannusten korvauksista liittokokouskauden ajaksi.

Puheenjohtaja totesi esityslistan kohdan 15 loppuun käsitellyksi.

16. Päätetään tilintarkastajien palkkioiden perusteista

Puheenjohtaja totesi hallituksen esityksen, että tilintarkastajien palkkiot maksetaan laskun mukaan.

Kokous päätti hyväksyä hallituksen esityksen tilintarkastajien palkkioiden perusteista niin, että tilintarkastajille maksetaan palkkiot laskun mukaan.

Puheenjohtaja totesi esityslistan kohdan 16 loppuun käsitellyksi.

14. Päätetään liittokokoukselle tehdyistä aloitteista

Puheenjohtaja totesi liittokokoukselle saapuneet aloitteet, joita oli 23 kpl sekä hallituksen niihin laatimat lausunnot. Aloitteet ja hallituksen lausunnot sekä päätösesitykset oli toimitettu liittokokousedustajien työtilaan. Aloitteet käytiin läpi kohdittain.

Aloite 1: Työnantajan koulutusvähennys

Helsingin Kauppatyöntekijöiden ammattiosasto esittää, että PAM ryhtyy toimiin, ettei työnantaja voi käyttää työnantajan koulutusvähennystä koulutuksista, jotka ovat PAMin järjestämää ammattiyhdistyskoulutusta.

Taustaa ja perustelut:

Koulutusvähennyksestä säädetään elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 56 §:ssä ja tämän lain perusteella verohallinto on laatinut ohjeistuksen, joka löytyy verohallinnon syventävistä vero-ohjeista. Edellytyksenä työnantajan koulutusvähennyksen saamiselle on laadittu luettelo, josta ei selvästi saa selville mikä on vähennysoikeuden tärkein peruste. Ohjeistuksen perusteella on epäselvää, onko työnantajalla oikeutta saada vähennys

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

ammattiyhdistystoimeen liittyvästä koulutuksesta. Ammattiyhdistyskoulutus täyttää useat vähennysedellytykset, mutta ei kaikkia. Tarkoituksenmukaista ei kuitenkaan ole se, että työnantaja saisi vähennyksen koulutuksesta, jonka ammattiyhdistys järjestää. Kyseisen lain valvonta on verohallinnon vastuulla. PAMin tulee ryhtyä toimiin, ettei työnantajalla ole mahdollisuutta käyttää verovähennysoikeuttaan ammattiyhdistystoimintaan liittyvien koulutusten osalta. Samoin PAMin tulee ryhtyä toimiin työnantajan koulutusvähennysoikeudenperusteiden selkeyttämiseksi sekä verohallinnon ohjeistuksen selkeyttämiseksi.

PAM-Helsingin Kauppatyöntekijät ry

Hallituksen lausunto:

Jotta työnantaja on oikeutettu hakemaan koulutusvähennystä, koulutuksen on oltava muun muassa työnantajan järjestämää sekä työntekijän ammatillista osaamista ylläpitävää ja edistävää. Täten ammattiliiton tarjoama ammattiyhdistyskoulutus ei kaikin osin täytä edellä mainittuja kriteereitä.

Työntekijöiden osaamisen kehittämisen näkökulmasta on oleellista, että oikeus osallistua ammattiyhdistyskoulutukseen ei missään tilanteessa vähennä työnantajan työntekijälle tarjoamia muita osaamisen kehittämisen mahdollisuuksia. Jos työnantaja käyttää kolme koulutuspäivää kattavan koulutusvähennyksen ay-koulutukseen, joissain tapauksissa se saattaa vähentää yrityksen motivaatiota tarjota työntekijöilleen muuta työntekijöiden ammatillista osaamista ylläpitävää ja edistävää koulutusta.

On kaikkien osapuolten edun mukaista, että verohallinnon ohjeet ja tulkinnat koulutusvähennyksen myöntämisessä ovat selkeät ja johdonmukaiset. PAMin hallitus valtuuttaa liiton asiantuntijat toimimaan yhteistyössä muiden työmarkkinatoimijoiden ja verohallinnon kanssa, jotta verohallinnon ohjeistus työnantajan koulutusvähennysoikeuteen olisi yksiselitteisempi ja selkeämpi.

Päätös: Liittokokous valtuuttaa liiton asiantuntijat toimimaan yhteistyössä muiden työmarkkinatoimijoiden ja verohallinnon kanssa, jotta verohallinnon ohjeistus työnantajan koulutusvähennysoikeuteen olisi yksiselitteisempi ja selkeämpi.

Hyväksyttiin päätösesitys.

Aloite 2: Luottamusmiehen tiedonsaantioikeuden parantaminen luottamusmiessopimuksen muutoksella

Taustaa ja perustelut:

Kaupan työehtosopimuksen Luottamusmiessopimus 4§ Luottamusmiehelle annettavat tiedot 5. Luottamusmiehellä on oikeus perehtyä hätä- ja ylityöstä ja niistä maksetuista korotetusta palkasta laadittuun luetteloon.

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

Työaikalain 7 luku Työaika-asiakirjat 37 § Työaikakirjanpito määräysten perusteella työaikakirjanpito on vaadittaessa näytettävä luottamusmiehelle, mutta määräyksen perusteella työnantaja ei ole velvoitettu antamaan työaikakirjanpitoa sähköisessä/kirjallisessa muodossa luottamusmiehelle.

Työtuomioistuimen päätöksen 2018:14 perusteella työaikakirjanpito on annettava luottamusmiehelle kirjallisessa muodossa, kun kyseessä on erimielisyystilanne. Tilanteessa, jossa ei ole kyseessä erimielisyyttä työnantajan kanssa, on nykymääräysten tilanteessa ongelmallinen. Uusi kirjaus helpottaisi luottamusmiehen toimintaa esim. työtaistelutilanteessa, osa-aikaisten tuntien määrittelyssä, ylitöiden seurannassa. Nykymääräyksen sanamuoto on ”oikeus perehtyä”, on liian tulkinnan varainen ja jättää työnantajalle direktio-oikeuden perusteella ensisijaisen tulkinnan mikä on perehtymistä.

Esitys:

Kaupan luottamusmiessopimuksen edellä mainittuun kohtaan tehdään lisäys, että laadittu luettelo on toimitettava luottamusmiehelle sähköisessä tai kirjallisessa muodossa.

PAM-Helsingin Kauppatyöntekijät ry

Hallituksen lausunto:

Aloitteentekijä viittaa aloitteessaan Kaupan työehtosopimuksen luottamusmiessopimukseen (oikeus perehtyä hätä- ja ylityöluetteluun), työaikalakiin (luottamusmiehen oikeus saada pyynnöstä kirjallinen selvitys edustamansa työntekijän työvuoroluetteloista ja työaikakirjanpidosta) sekä Työtuomioistuimen 2018:14 tuomioon (tuomio koski työtaistelutilannetta, joka pohjautui erimielisyyteen siitä, että oliko työnantaja voinut työjohto-oikeuttaan käyttäen teettää työntekijällä tilapäistä työtä).

Hallitus toteaa, että on tärkeää, että luottamusmies käy säännönmukaisesti työnantajan kanssa avointa dialogia mm. yrityksen toiminnasta, henkilöstörakenteesta ja tulevaisuuden näkymistä, tällä tavalla rakennetaan luottamusta ja ennaltaehkäistään myös mahdollisia erimielisyyksiä. Jos työpaikalla kuitenkin syntyy epäselvyyttä tai erimielisyyttä työntekijöiden palkoista tai työsuhteeseen liittyvien lakien tai sopimusten soveltamisesta, niin luottamusmiehellä on oikeus saada kaikki tapauksen selvittämiseen vaikuttavat tiedot.

PAMin ja Kaupan liiton solmimassa työehtosopimuksessa keväältä 2018 sovittiin perustettavan työryhmä, jonka tehtävänä on arvioida ja tarvittaessa uudistaa luottamusmiessopimuksen ja työsuojelun yhteistoimintasopimuksen määräyksiä 30.6.2019 mennessä. Luottamusmiesopimusta tulee kehittää niin että luottamusmies saa ilman erillistä pyyntöä säännönmukaisesti kirjallisessa tai sähköisessä muodossa tiedot niin suunnitelluista kuin toteutuneista työtunneista (säännöllinen työaika, lisä-, yli- ja hätätyö).

Päätös: *Liittokokous päättää siirtää aloitteen kaupan sopimusaloitteen käsittelyksi.*

Hyväksyttiin päätösesitys.

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

Aloite 3: PAMin nostaminen halpuutuskuopasta

Tausta ja perustelut:

Kunta ja valtio yhtiöittävät toimintojaan ja siirtävät sopimuksia yksityisen alan työehtosopimuksiin. Yksityisen alan sisällä myös siirretään tassistä toiseen tassiin työntekijöitä. Näiden muutosten vuoksi useimmiten työntekijöiden palkat tippuvat huomattavasti. Liiton toivotaan puuttuvan tähän tes-kikkailuun ja taata työntekijöille mahdollisuuksien puitteissa entinen palkka tietyksi sopeutumisajaksi.

PAM hotelli - ja ravintola-alan Rauman osasto 729

Hallituksen lausunto:

Julkisten palvelujen yhtiöittäminen tuntuu olevan vallitseva trendi. Kunnat ja valtio tosiaan yhtiöittävät toimintojaan ja usein näiden seurauksena siirrytään noudattamaan yksityisen sektorin työehtosopimuksia. Tämä tarkoittaa käytännössä, että palkkatasoa leikataan ja työsuhteen ehtoja heikennetään, siispä työntekijöiden osalta on siirrytty halvempiin työehtosopimuksiin. Pahimmillaan työntekijän toimeentulo heikkenee sen verran paljon, että hän on pakotettu hakemaan toimeentulotukea, toisin sanoen yhteiskunta, siis me veronmaksajat, maksamme leikatut eurot ja heikennetyt työehdot.

Tavoitteena on, että entisen työehtosopimuksen mukaiset paremmat työsuhteen ehdot säilyvät henkilökohtaisina etuuksina. Liitot ovat pyrkineet sopimaan erilaisia työehtoja koskevia siirtosopimuksia työnantajavaihdoksen jälkeen työsuhteessa oleville työntekijöille, mutta nykyään työnantajan ei ole pakko sopia mitään lainsäädännöstä tulevaa minimiä enempää.

Työehtosopimuslaki edellyttää työnantajavaihdoksessa, että uusi työnantaja noudattaa luovuttajaa sitoneen työehtosopimuksen ehtoja, mutta velvoite ulottuu ainoastaan asianomaisen työehtosopimuskauden loppuun saakka.

Tähän onkin saatava tiukennus lainsäädännössä siten, että työntekijöiden työsuhteen ehdot eivät heikkene yhtiöittämisen, kilpailutuksen tai ulkoistamisen yhteydessä. On saatava aikaiseksi tilanne, jossa työnantaja veloitetaan noudattamaan samantasoisia ehtoja kuin siirtyvässä yrityksessä on noudatettu. Näihin tilanteisiin liittyy myös kilpailuttaminen. Toimitaan jatkossa niin, että työnantajan vaihtuessa kilpailutustilanteessa kyseessä on aina liikkeenluovutus. Jos kilpailutuksen voittanut yritys palkkaa esimerkiksi yhdeksän kuukauden kuluessa toiminnan siirtymisestä uusia työntekijöitä sen vuoksi, että voitti tarjouskilpailun, on yrityksen tarjottava työtä ensisijaisesti toimintaa ennen kilpailutusta suorittaneen yrityksen irtisanomalle työntekijälle.

Päätös *Liittokokous valtuuttaa liiton asiantuntijat toimimaan yhteistyössä muiden työmarkkinatoimijoiden kanssa lainsäädännön muuttamiseksi sekä päättää siirtää aloitteen kaikkien sopimuslatoimikuntien käsiteltäväksi.*

Hyväksyttiin päätösesitys.

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

Aloite 4: Viikonloppuvapaa

Viikonloppuvapaista vähintään 9 annetaan la-su vapaapäiväyhdistelmänä, ellei työntekijä työskentele vain viikonloppuisin. Vuosilomalle sijoittuvat viikonloput lasketaan saaduiksi viikonloppuvapaiksi.

Käytännössä työntekijälle voi jäädä vain 4 la-su viikonloppuvapaata kalenterivuoden aikana, kun vuosilomien aikana voi kulua 5 la-su vapaapäiväyhdistelmää.

Aloitteenamme on, ettei vuosilomalle sijoittuvia la-su viikonloppuvapaita laskettaisi saaduiksi viikonloppuvapaiksi.

PAM liikealan Vaasanseudun osasto ry 005 PAM Vasanejdens handels rf 005

Hallituksen lausunto:

Luotettavaa näyttöä on siitä, että ylityöt, sekä iltaja viikonlopputyöt ovat lisääntyneet vähittäiskaupan alalla aukioloaika- ja turvallisuuslain voimaantulon jälkeen. TEMin tekemä selvitys ei kuitenkaan anna selkeää tukea oletukselle, että aukioloaikojen vapautus olisi merkittävästi lisännyt kaupan alan kokonaistyydytystä.

Myös PAMin omassa tutkimuksessa tulee esille, että aukioloaika- ja turvallisuuslain purkaminen on vaikuttanut mm. työaikoihin ja viikonlopputyön määrän lisääntymiseen. Vastaajista 60 % kertoi työaikojen muuttuneen aukioloaikojen vapaututtua ja sekä iltaja yötyön (50 %) että viikonlopputyön (60 %) lisääntyneen. Lisäksi purkamisella on ollut vaikutus työn ja muun elämän yhdistämiseen. Tämä tulee selkeästi esille PAMin tutkimuksessa kaupan aukioloaikojen vapauttamisen vaikutuksista työ- ja perhe-elämän yhteen sovittamiseen.

Työturvallisuuslain (738/2002, 8§) mukaan työnantajan velvollisuus on huolehtia työntekijöiden turvallisuudesta ja terveydestä työssä huomioiden työn, työolosuhteiden ja muun työympäristö lisäksi myös työntekijän henkilökohtaisiin edellytyksiin liittyvät seikat.

Lisäksi työnantajan tulee kohdella työntekijöitä tasapuolisesti työvuorojen suunnittelussa ja työntekijöiden toiveiden toteuttamisessa. Tämä koskee myös viikonloppuvapaiden järjestämistä. Hyvä työvuorosuunnittelu näkyy myös vähäisinä sairauspoissaoloina sekä asiakastytyytyväisyytenä. On tärkeää, että työvuorolistat suunnitellaan siten, ettei työntekijä käy liian raskaaksi ja että omaa henkilökohtaista elämää kykenee suunnittelemaan eteenpäin. Lauantai-sunnuntai viikonloppuvapaiden määrän lisääminen on kannatettava.

Päätös: Liittokokous päättää siirtää aloitteen kaupan sopimusala- ja toimikunnan käsiteltäväksi.

Hyväksyttiin päätösesitys.

Aloite 5: Perehdytyslisä palkkaan kaikille aloille

Tausta ja perustelut:

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

Nykyään palvelualoilla on paljon harjoittelijoita eri koulutusaloilta ja ekstrapyöntekijöitä. Vakituista henkilökuntaa on enää vähän toimipaikoissa. Vakituinen henkilökunta perehdyttää uudet alalle tulokkaat oman työnsä ohessa, useimmiten tehden kahden ihmisen työt. Perehdytys vaatii jatkuvaa valppaana oloa oman työnsä rinnalla ja perehtyneisyyttä uuteen tulokkaaseen. Vakituinen henkilökunta tulisi saada perehdytyslisää niissä toimipaikoissa joissa on enemmän kuin yksi työntekijä perehdytyksessä.

PAM hotelli- ja Ravintola-alan Rauman osasto 729

Hallituksen lausunto:

Perehdytys itsessään on merkittävä tekijä uuden työntekijän tai uuden työtehtävän onnistumisprosessissa. Perehdytys luo työntekijälle kuvan tulevasta työstä ja työnantajasta. Perehdytyksen on oltava ammattitaitoista ja säädökset tuntevaa. Onnistuneella perehdytyksellä on vaikutuksia työmotivaatioon, työturvallisuuteen ja tuloksellisuuteen. Näillä perusteilla perehdyttäjän on oltava ennalta määriteltä, koulutettu ja pätevä. Kun nämä perusteet toteutuvat on siinä peruste myös sen huomioimiseen palkkauksessa esimerkiksi perehdytyslisänä.

Päätös: Liittokokous päättää siirtää aloitteen kaikkien sopimusaloimikuntien käsiteltäväksi.

Hyväksyttiin päätösesitys.

Aloite 6: Ammattitaitolisä

Tausta ja perustelut:

Ravintola-alalla on työntekijöistä pulaa ympäri maata. Alalla olevat työntekijät siirtyvät muiden alojen töihin, paremman palkan perässä. Alalla pysymisen kannalta olisi erittäin tärkeää saada merkittävä ammattitaitolisä. Se kannustaisi pysymään alalla sekä tulemaan alalle töihin.

PAM hotelli- ja Ravintola-alan Rauman osasto 729

Hallituksen lausunto:

Palvelualojen ammattiliitto sekä Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry asettivat viime työehtosopimusneuvotteluissa palkkausjärjestelmätyöryhmän jatkamaan palkkausjärjestelmän kokonaisuudistuksen valmistelua. Työryhmä selvittää kaikkien eri palkanosien käyttöä ja vaikutuksia. Työryhmän tulee huomioida eri tehtävien edellyttämien ammatillisten tietojen ja taitojen eroavaisuudet osana palkan muodostusta ja selvittää mahdollisuuksia kehittää erityisesti ammattityön ansiotasoa. Työryhmä arvioi myös mahdollisuudet pitempiaikaiseen ansiokehitysohjelmaan ja sen osana mahdollisuudet vähentää työaikaisien merkitystä kokonaisansioiden muodostuksessa.

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

Päätös: Liittokokous päättää siirtää aloitteen matkailu-, ravintola- ja vapaa-ajan palvelujen sopimusaloitteen käsittelyksi.

Hyväksyttiin päätösesitys.

Aloite 7: Vaarallisen työn lisä (kaivoslisä) osaksi MaRa-alan työehtosopimusta

Pohjois-Suomen kaivoksilla työskentelee monien eri alojen ammattilaisia, myös MaRa-alalta ravintola-alan työntekijöiden työnkuva kaivosalueella ei rajoitu vain maanpäälliseen ravintolatoimintaan, vaan työntekijöitä työskentelee myös maan alla sijaitsevilla ravintoloissa.

Teknolוגiateollisuuden TES:n mukaan maan alla kaivoksessa työskenteleville maksetaan kaivoslisänä tunnettua vaarallisen työn lisää, jota kuitenkin ei maan alla työskentelevälle ravintolatyöntekijälle makseta, koska sitä ei ole kirjattu MaRa-alan TESiin. Mielestämme tämä asettaa eri alojen työntekijät eriarvoiseen asemaan, sillä eikö myös maan alla ravintolassa työskentelevä ravintolatyöntekijä ole vaarassa loukkaantua tai jopa kuolla mahdollisen onnettomuuden sattuessa. Perusteluita on poikkeavat työskentelyolosuhteet, pöly, melu, mahdolliset vaaratilanteet, tulipalot maan alla. Esimerkiksi nämä aiheuttavat maan alla työskentelevälle moninkertaiset riskit terveydelle, kuin se että työ olisi maan päällä. Sen vuoksi kaivoslisä tulisi mitä pikimmiten saada osaksi myös MaRa-alan TESiä. Kuitenkin samat työturvallisuusmääräykset koskevat jokaista maan alla työskentelevää.

Jätämme aloitteen kaivoslisän lisäämisestä MaRa-alan TESiin PAMin hallitukselle sekä liittokokoukselle edellä mainitun epäkohdan korjaamiseksi.

PAM-Meri-Lapin osasto 050 ry

Hallituksen lausunto:

Eri alojen työehtosopimuksissa on erilaisia määräyksiä palkoista sekä palkan lisistä. Matkailu-, ravintola- ja vapaa-ajanpalveluita koskevassa työehtosopimuksessa ei ole erikseen sovittuja olosuhdelisiä. Työehtosopimustavoitteita määriteltäessä on tämä sopimustavoite ollut käsittelyssä viimeksi kevään 2010 neuvotteluissa, mutta ei silloin noussut asetettujen tavoitteiden kärkeen. Työehtosopimustavoitteilla on tarkoitus parantaa alan työehtoja mahdollisimman kattavasti, mutta neuvotteluihin on kuitenkin huomiotava kärkitavoitteina sellaiset sopimustavoitteet, joilla olisi merkittävin vaikutus mahdollisimman moneen alan työntekijään. Kaivoksissa työskentelevien MaRaVa-alan työntekijöiden määrä on tällä hetkellä melko pieni verrattuna alan kokonaistyöntekijämäärään. Huomioitavaa on myös se, että työehtosopimuksessa ei voida nostaa esiin vain yhtä poikkeavaa olosuhdetta, vaan samalla pitäisi pystyä arvioimaan myös kaikki muut mahdolliset työpaikoilla vaikuttavat olosuhteet.

Tällä hetkellä on sopijaliittojen (PAM ja MaRa) välillä käynnissä palkkausjärjestelmäuudistus, jolla pyritään kehittämään ja nykyaikaistamaan alan palkkausta. Nämä olosuhdelisät ovat yksi huomiotava asia palkkausjärjestelmää uudistettaessa.

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

Myös paikallista sopimista työpaikoilla halutaan kehittää, ja varsinkin pieniä työntekijäryhmiä koskevat erityisolosuhteet ja niiden huomiointi palkkauksessa voisi olla tällainen paikallisen sopimisen asia.

Johanna Buska, (Pohjois-Suomi, mara), Suomessa on monia toimivia kaivoksia, joissa työskentelee myös pamilaisia. Kaivostyöllä on jatkoa moniksi vuosiksi eteenpäin. Teknologian TES:ssä kaivosmiehet ja muut urakoitsijat saavat kaivoslisän. Buska totesi, että olisi ensiarvoisen tärkeää saada tämä olosuhteellisä tai kaivoslisä myös marava TESiin. Esimerkiksi Kemissä sitä autoa ajetaan maan alle ihan itse. Meillä on ihan samat vaarat ja uhat kuin muillakin kaivoksessa työskentelevillä: siellä on pölyä ja asbestia, ollaan syvällä maan alla, voi syttyä tulipalo ja sieltä ei niin vaan pääse pois. Me pamilaiset emme saa siitä mitään erillistä korvausta, koska sitä ei TESissä ole. Mitä jos autossa jarrut tai kytkin pettää?

Buska huomautti, että puhumme nyt helvetin pienestä rahasummasta. Summasta, jolla on kuitenkin suuri merkitys niille pamilaisille, jotka ovat siellä työssä, vieläpä vapaaehtoisesti. Ja ne rakastavat sitä työtä. Kyseessä on pieni raha yhtiölle. Hän toivoo, että viemme tätä aloitetta ja asiaa yhdessä eteenpäin, ja saamme ”kaivoslisän” marava- alan TESiin.

Puheenvuorossa ei ollut muutosesitystä päätösesitykseen, joten hyväksyttiin päätösesitys.

Päätös: *Liittokokous päättää siirtää aloitteen matkailu-, ravintola- ja vapaa-ajan palvelujen sopimusaloitteen käsittelyksi.*

Hyväksyttiin päätösesitys.

Aloite 8: **Onko vain anniskeluravintoloita vai voisiko tasa-arvon nimissä myös palkkataulukossa ajatella ei anniskeluravintoloita?**

Työehtosopimus: Alkoholi määrittelee kokkien palkkaluokkaa ja on epäsuhteessa sellaisiin paikkoihin, joissa ei ole/ei voi olla anniskelua. Miksi ei ole mainintaa kilomääristä mitä käsitellään? Esimerkiksi meillä ei voi olla lupia, mutta kilomäärät ovat isot ja ruoka on hyvää. Kun kunnat osakeyhtiöittävät keittiötoimintoja, jotka alkavat kisaamaan ketjupaikkojen kanssa, niin tulee epäaito palkkatilanne, joka kannattaisi miettiä etukäteen kuin jälkikäteen.

PAM hotelli- ja ravintola-alan Turun osasto 702 ry

Hallituksen lausunto:

Aloitteen tekijät ovat huomioineet asian, joka on tärkeä varsinkin nykyään, kun työelämään tulee entistä enemmän muutoksia esimerkiksi juuri eri ravintola-/keittiötoimintojen kilpailutusten myötä.

Alan nykyinen palkkaus on kokonaan nimikepohjainen ja ainoastaan luvanvarainen alkoholin anniskelu on ollut lisämäärityksenä palkkaryhmää selvitetessä. Liitoilla (PAM ja MaRa) on menossa yhteistyö palkkausjärjestelmän kokonaisuudistuksesta, jonka tarkoitus on uudistaa palkkausta ja sen rakennetta vastaamaan paremmin alan nykyisiä ja tulevia työtehtäviä ja olosuhteita.

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

Päätös: *Liittokokous päättää siirtää aloitteen käsiteltäväksi matkailu-, ravintola- ja vapaa-ajan palvelujen sopimusaloimikunnassa ja liittojen välille perustetussa palkkausjärjestelmätyöryhmässä.*

Hyväksyttiin päätösesitys.

Aloite 9: Tasapuolisuus työvuoroihin

Työehtosopimukseen pitää saada myös lause pyhien työvuorojen osumisesta työntekijälle tasaisesti. Vähintään joka viides pääsiäinen vapaa, samoin vappu, juhannus ja jouluku.

Jos on joulun töissä, tulisi juhannus olla vapaa ja toisinpäin. Jos on joulun töissä, tulisi uuden vuoden olla vapaa ja toisinpäin. Mikäli työntekijä haluaa olla töissä pyhäpäivät, niin hänelle voidaan se työvuorolistoissa huomioida.

PAM hotelli- ja ravintola-alan Turun osasto 702 ry

Hallituksen lausunto:

Tasapuolisuus on työnantajan velvollisuus. Tasapuolisella kohtelulla tarkoitetaan, että toisiinsa nähden vertailukelpoisia työntekijöitä kohdellaan samanlaisissa tilanteissa yhdenvertaisesti riippumatta sukupuolesta, iästä, kansallisuudesta tai muusta henkilöstä johtuvasta syystä.

Yrityksessä, jonka palveluksessa on säännöllisesti vähintään 30 henkilöä, on oltava yhdenvertaisuussuunnitelma, joka on tehty yhdessä henkilöstön edustajien kanssa. Suunnitelmassa kirjataan tarvittavat toimenpiteet yhdenvertaisuuden edistämiseksi työpaikalla. Edistämistoimia ja niiden vaikuttavuutta tulee arvioida yhteistyössä työnantajan ja henkilöstön tai heidän edustajiensa kanssa. Yhdenvertaisuussuunnitelmasta tulee pitää kiinni sekä hyödyntää ja kehittää sitä edelleen.

On myös huomioitava, että jos työntekijä epäilee, ettei häntä kohdella tasavertaisesti muiden työntekijöiden kanssa, on syytä aina kysyä työnantajalta perustetta sille, miksi häntä kohdellaan muihin nähden eri tavalla. Eriarvoiseen asemaan asettamisella tulee olla asiallinen syy. Työntekijä voi ottaa myös yhteyttä luottamusmieheen.

Työehtosopimuksen kirjaus tällä hetkellä on:
8§ Työajan järjestäminen

2. Vapaapäivät

Vähintään joka viides viikonloppu tulee järjestää vapaaksi siten, että perjantai ja lauantai tai lauantai ja sunnuntai annetaan peräkkäisinä vapaapäivinä. Työpaikkakohtaisesti TES 30 § mukaisesti voidaan sopia siitä, että vapaa voidaan antaa myös sunnuntai-maanantai yhdistelmänä.

10§ Erityiset juhlapäivät,

1. Jouluaatto ja joulupäivä

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

Jouluaaton iltavuoro sekä joulupäivä järjestetään vapaaksi, mikäli työntekijä tätä pyytää viikkoa ennen joulun sisältävää työvuorolistan laatimista.

Poikkeuksen edellä mainitusta muodostavat majoitusliikkeet, kausi- ja liikenneravintolat, sairaaloiden ja huoltoasemien kahvilat sekä henkilöstöravintolat.

2. Vapunpäivä

Työntekijälle on järjestettävä vapaata vapunpäivän aamuvuorosta klo 13.00 saakka, tai mikäli mahdollista, klo 16.00 saakka.

Työntekijän on kuitenkin ilmoitettava tästä työnantajalle viimeistään viikkoa ennen kyseisien työvuorolistan laatimista.

Työehtosopimus ei tällä hetkellä takaa aloitteentekijöiden toivomaa säännönmukaisuutta.

Ennen kuin muutos saadaan aikaan työehtosopimukseen, on tärkeää keskustella tasapuolisuuden toteutumisesta työpaikoilla yrityksen koosta riippumatta ja pyrkiä sopimaan asia työpaikkakohtaisesti.

Päätös: *Liittokokous päättää siirtää aloitteen käsiteltäväksi matkailu, ravintola- ja vapaa-ajan palvelujen sopimusaloimikunnassa.*

Hyväksyttiin päätösesitys.

Aloite 10: Taukokäytännöt selkeiksi

Pamilaisilla aloilla taukokäytännöt ovat epäselviä ja toteutuminen puutteellista. Tauko on usein mahdollista pitää vain työn ohessa ja valitettavan usein se keskeytyy asiakaspalvelutilanteella. Tätä tapahtuu varsinkin yksin työskennellessä. Työpaikkojen alimitoitettun henkilöstötarpeen vuoksi tauot jäävät pitämättä.

TES ei tue tilannetta lavealla tulkinnanvaraisuudellaan, vaan antaa työnantajalle vapaat kädet taukokäytäntöjen saneluun.

Rauhoittuminen hektisen ja fyysisen työn lomassa auttaa jaksamaan työpaikoilla. Tauot kuuluvat jokaiselle alalle, eikä niiden tule olla vain harvojen yksinoikeus.

Työehtosopimukseen on kirjattava selkeät ja kompromissittomat pelisäännöt tauoista.

PAM hotelli- ja ravintola-alan Turun osasto 702 ry

Hallituksen lausunto:

On totta, että tauot ovat tärkeä osa työpäivää, jotta työn kuormittavuutta saadaan vähennettyä.

Työehtosopimuksen kirjaus on tällä hetkellä:

7§ Säännöllinen työaika ja työpäivän pituus

4. Lepotauot

...

Jos päivittäinen yhdenjaksoinen työaika ylittää kuusi tuntia, työntekijälle on annettava 5. kohdan mukaisen kahvitauon lisäksi vähintään puolen tunnin lepoaika tai työrytmi

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

huomioiden tilaisuus riittävän pitkään taukoon työstä aterioimista varten ruokailuun soveltuvassa tilassa...

5. Kahvitauko

Työvuoron pituuden ollessa yli 4 tuntia annetaan työntekijälle vähintään yksi kahvitauko. Tauko luetaan työajaksi eikä sen aikana saa ilman työnantajan lupaa poistua työpaikalta.

Mikäli varsinaista taukoa ei töiden järjestelyihin liittyvistä syistä voida antaa, tulee työntekijällä olla mahdollisuus nauttia virvokkeita työnsä lomassa.

Kyseinen kirjaus on työnantajaa velvoittavaa tekstiä ja sen tarkoituksena on kuormittavuuden vähentäminen ja vireystilan ylläpitäminen. Kahvitaukojen määrittäminen työehtosopimuksella ”jonkin mittaisiksi” on kuitenkin erittäin hankalaa, koska työpaikat, toimipisteet, olosuhteet ja henkilöstömäärät ovat niin erilaiset. Tämän johdosta työnantajan on työehtosopimuksien mukaisesti mahdollistettava palkallinen tauko tai useampi, jotta työntekijä jaksaa suorittaa työnsä parhaalla mahdollisella tavalla.

Päätös: Liittokokous päättää siirtää aloitteen kaikkien sopimusaloimikuntien käsiteltäväksi.

Hyväksyttiin päätösesitys.

Aloite 11: Palvelualojen palkat samalle lähtöviivalle

Majoitus ja ravintola-ala on yksi esimerkki PAMin sisäisistä aloista, jolla maksetaan viikonlopputöistä vähemmän kuin kaupan alalla.

Palkkalisät on korjattava samalle tasolle kaikilla aloilla välittömästi. Lauantain iltalisän on alettava kaikissa työehtosopimuksissa samoin kuten kaupan työehtosopimuksessa nyt. Lisääntyneet viikonlopputyöt ja työnantajan direktio-oikeudella tekemät työvuorot seitsemänä päivänä viikossa on korvattava asianmukaisilla palkkioilla tasaväkisesti.

PAM hotelli- ja ravintola-alan Turun osasto 702 ry

Hallituksen lausunto:

PAMin eri alojen työehtosopimuksilla ja niiden palkkamääräyksillä on kaikilla omat historiansa, joista pitkälti johtuvat myös erot sopimusten välillä. Sopimusten välillä on eroja myös siinä, miten työajat painottuvat mm. iltä ja viikonlopputuntien osalta. Lisäksi palkkarakenteet vaihtelevat aloittain ja erilaisten lisien sekä peruspalkan suhde on erilainen sopimuksittain. On myös syytä kiinnittää huomiota muihin palkan eriin, jotta palkkatasojen vertailu alojen kesken olisi ylipäänsä mahdollista.

Toimialojen välisten palkkaerojen kaventaminen on tavoittelemisen arvoinen asia. Samalla tulee muistaa, että iltä- ja lauantaityön merkitys on osalla aloista sen verran suuri, että lisien korottaminen johtaa varsin korkeaan kustannusvaikutukseen. Eri alojen järjestäytyminen ja sen myötä järjestöllinen valmius vaihtelevat suuresti joka vaikuttaa sopimustavoitteiden asettamiseen.

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

Eri toimialojen palkkausjärjestelmiä uudistetaan parasta aikaa ja aloitteen tekijän asiaan tulee kiinnittää huomiota eri alojen palkkausjärjestelmiä kehitettäessä.

Päätös: Liittokokous päättää siirtää aloitteen kaikkien sopimusaloimikuntien käsiteltäväksi.

Hyväksyttiin päätösesitys.

Aloite 12: Työehtosopimusjärjestelmän uudistaminen ja yötyötä tekevien aseman parantaminen

PAM Porvoon seudun osasto ry 188 esittää, että PAM uudistaa työehtosopimusjärjestelmää kattamaan ja tarkentamaan eri tehtävänimikkeellä saman työehtosopimuksen alla työskentelevien työntekijöiden työehtoja ja -tehtäviä sekä työn vaatimustasoja. Lisäksi PAM Porvoon seudun osasto ry 188 haluaa, että PAM ajaa aktiivisesti yötyötä tekevien asemaa.

Taustaa ja perustelut:

Työelämä tuntuu tulevan vaativammaksi vuosi vuodelta. Uusia työtehtäviä tulee jatkuvasti, ja erilaisten tehtävien sekä tehtävänimikkeiden kirjo on valtava. Väkisinkin herää kysymys, mitä työntekijältä voidaan vaatia ja mitkä katsotaan olevan hänen tavanomaisia työtehtäviä? Tästä johtuen työehtosopimusjärjestelmää tulisi kehittää siten, että siinä huomioitaisiin laajasti saman työehtosopimuksen alla työskentelevät, mutta kuitenkin täysin erilaisia työtehtäviä tekevät työntekijät. Esimerkiksi kaupan alan työehtosopimusta sovelletaan niin tavaratalojen, markettien, vaatekauppojen kuin liikennemyymälöiden ja huoltamoiden työntekijöihin — kauppapankin työntekijöitä unohtamatta. On kuitenkin täysin eri asia tehdä töitä esimerkiksi ruokakaupan myyjänä kuin liikennemyymälätyöntekijänä; pelkästään työtehtävät eroavat olennaisesti toisistaan, mutta myös työympäristö, työn kuormitustekijät (niin henkiset kuin fyysisetkin) sekä riskit esimerkiksi anniskelusta johtuen.

Paitsi että työtehtävät lisääntyvät, myös työhön liittyvät riskit ja työn sekä henkinen että fyysinen kuormittavuus lisääntyvät — eritoten yhä lisääntyvän yötyön myötä. Yötyö ei varmasti tule vähentymään lähivuosina, pikemminkin päinvastoin yötyön työntyessä uusille aloille. Viikonloputkin ovat päiviä muiden joukossa eivätkä pyhätkään ole enää pyhiä, sillä työnantajapuoli haluaa purkaa kaikki rajoitukset. Yhteiskunta ei kuitenkaan tähän 24/7-malliin taivu. Terveysasemat, virastot, pankit, vuoropäivähoito sekä julkinen liikenne ovat palveluita, joita myös yötyötä tekevät tarvitsevat. Haluamme, että PAM nostaa tätä asiaa aktiivisesti esille julkisessa keskustelussa.

Lisäksi esitämme, että tulevaisuudessa yötyöstä aiheutuvia haittoja kompensoitaisiin jollakin tavoin. Palkkaa voi toki aina vaatia lisää, mutta tässä yhteydessä hyviä kompensatioita olisivat esimerkiksi pakollinen, normaalia kattavampi työterveyshuolto ja pidempi vuorokausilepo.

PAM Porvoon seudun osasto ry – PAM Borgånejdens avdelning rf 188

Hallituksen lausunto:

Kaupan edellisissä työehtosopimusneuvotteluissa on sovittu palkkausjärjestelmän uudistamiseen pyrkivästä työryhmästä. Tässä työryhmässä selvitetään työn vaativuuteen ja

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

moniosaamiseen liittyviä palkkauselementtejä perinteisten ammattinimikkeiden sijaan, jotta palkat olisivat enemmän tehdyn työn ja sen vaativuuden mukaisia. Työryhmän työ on tällä hetkellä vielä kesken.

Yötyön on lainsäädännössä katsottu olevan erityistä vaaraa aiheuttava. Tämän johdosta yötyö on "valtioneuvoston asetus terveystarkastuksista erityistä sairastumisen vaaraa aiheuttavissa töissä 27.12.2001/1485" piirissä. Täten yötyön tekemiseen liittyen yötyötä tekeville tulee tehdä mm. alkutarkastus ennen työn aloittamista, mutta viimeistään kuukauden kuluttua aloittamisesta. Edellä esitetty huomioitiin edellisellä työehtosopimus kierroksella ja yötyöhön liittyviä asioita lisättiin ja selkeytettiin Kaupan työehtosopimukseen kohtaan 6 § Työaika /Yötyö. Jos yötyö on jatkuvaa, tulee tarkastuksia tehdä 1-3 vuoden välein. Kaupan työehtosopimuksessa on siis pyritty huomioimaan yötyö sekä lainsäädännön että myös alan työaikamuutosten johdosta.

Palvelualojen ammattiliitto jatkaa jäsenten edunvalvontaa osana aktiivista julkista keskustelua osasto 188 esitysten mukaisesti. Esitetyt asiat tullaan huomioimaan myös osana seuraavaa työehtosopimusneuvottelukierrosta tavoitteita asetettaessa.

Päätös: Liittokokous päättää siirtää aloitteen kaikkien sopimusaloimikuntien käsiteltäväksi.

Hyväksyttiin päätösesitys.

Aloite 13: Tasapuolinen verotuskäytäntö maissa olevissa majoitus- ja ravitsemispaikoissa ja merellä vastaavissa

Valtio tukee matkustajalaivoja mm. niin, että alusten ei tarvitse maksaa palveluistaan arvonlisä- ja valmisteveroja, eikä henkilöstön palkkojen sivukuluja. Tämä vääristää kilpailua, koska hinnat ovat laivoilla edullisemmat. Laivat pystyvät hinnoittelemaan palvelunsa edullisemmaksi kuin maissa toimivat ravintolat.

PAM hotelli- ja ravintola-alan Turun osasto 702 ry

Hallituksen lausunto:

Matkustajalaivoilla tarjottujen palveluiden arvonlisäverovapaus perustuu Euroopan unionin verolainsäädäntöön. Euroopan komissio on suositellut matkustajaliikenteen ravintola- ja palvelumyynnin tuomista arvonlisäverotuksen piiriin, mutta suunnitelman toteutus on ollut jo vuosia jäissä, koska jäsenvaltiot eivät löydä yksimielisyyttä siihen, minkä maan verokantaa tulisi kulloinkin noudattaa. Ahvenanmaan kautta kulkevien alusten sekä palveluja että matkustajille myytäviä tuotteita koskeva veropoikkeus on lisäksi pysyvä, joten komission suunnitelma vaikuttaisi käytännössä lähinnä Viron- ja Saksan-liikenteeseen.

Valmisteverotuksen osalta Suomi voisi ottaa käyttöön esimerkiksi alkoholiveron, joka kannettaisiin laivalla tarjoillusta alkoholista silloin, kun se siirretään alukseen. Tämä kuitenkin johtaisi siihen, että alkoholi siirrettäisiin jatkossa laivaan verottomana jostain muualta kuin manner-Suomesta. Valmisteveron käyttöönotto olisi siis käytännössä saavutettavissa lähinnä Viron- ja Saksan-liikenteessä sopimalla näiden maiden kanssa yhteisestä verotuskäytännöstä.

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

Ahvenanmaan erityisasema pätee myös anniskelun valmisteverotuksen osalta ja estää näin käytännössä valmisteverotuksen Ruotsin-liikenteessä.

Lyhyen aikavälin ratkaisuna PAM tukee Matkailu- ja ravintolapalvelut MaRa ry:n tavoitetta anniskellun alkoholin arvonnäisäveron alentamisesta ruokapalveluita koskevaan 14 prosentin kantaan. Tämä tasaisi myös eroa viihderisteilijöiden ja maissa tarjottujen ravintolapalveluiden hintatasossa.

Miehistötuen ja henkilöstön sivukulujen palautuksen avulla ehkäistään puolestaan matkustajalaivojen liputtamista Suomen ulkopuolelle. Jos laivoja liputetaan ulkomaille, niissä siirrytään noudattamaan uuden liputusmaan työehtoja ja verotusta. Tällöin miehistöä, palveluammatit mukaan lukien, korvautuu tyypillisesti uuden liputusmaan asukkailla. Yhtenä seurauksena olisi näin työttömyyttä Suomen palvelualojen ammateissa, mikä puolestaan laskisi palkkojen korotuspainetta. Lisäksi ei ole takeita, että Suomen myöntämien verotukien poistaminen heikentäisi matkustajalaivoilla tarjottujen palveluiden kilpailukykyä Suomessa tarjottuihin palveluihin verrattuna, jos muut Itämeren maat myöntävät yhä tällaisia tukia.

Päätös: Liittokokous merkitsee aloitteen tiedoksi.

Hyväksyttiin päätösesitys.

Aloite 14: Liittoon liittymisen hankaluus – löytyykö PAM

PAM-Etelä-Pohjanmaan osasto ry 031 esittää, että PAM lisää liittomme näkyvyyttä netin hakukoneisiin ”Mihin liittoon liittyä” sekä lisäresursseja muuhun mainontaan kuten esim. liiton oma tubettaja tai ostamalla mainospaikkoja seuratuimpien suomalaisten tubettajien tileille unohtamatta mainontaa radiossa ja televisiossa.

Taustaa ja perustelut:

PAMin jäsenmäärä on pienentynyt huolestuttavasti. Meidän täytyy saada varsinkin nuoria liittymään liittoon, mutta onko liittoon liittyminen tehty liian hankalaksi? Onko järjestelmä liian kankea – onko pakko olla töissä jollain PAMin sopimusallalla saadakseen liittyä PAMIin. Eikö kuka tahansa, joka haluaa kuulua PAMIin, saisi siihen liittyä, oli työ sitten mitä tahansa – pääasia, että järjestäytyy. YTK:n halpuus houkuttelee ja siksi on tärkeää, että liitto on entistä näkyvämpi varsinkin vuoden vaihteessa, kun YTK kalastaa uusia jäseniä.

Netin hakukoneiden hankaluus tulee vastaan, jos esimerkiksi googlaa nuorten tyyliin ”mihin liittoon liittyisin”, tulee listaukseksi linkkejä Akavaan ja jopa YTK, mutta ei PAMia. Tämän vuoksi haluamme, että PAM lisää resursseja mainontaan – maksaa näkyvyyttä hakukoneisiin. Tubettajien seuraaminen on nykypäivää sekä nuorilla että vanhoilla ja mitä parhain paikka laittaa ammattiliiton mainosta. Ei pidä kuitenkaan unohtaa mainontaa myös perinteisissä kanavissa, kuten radio ja televisio. PAMin täytyy olla näkyvissä siellä missä muutkin (esim. YTK).

PAM-Etelä-Pohjanmaan osasto ry 031

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

Hallituksen lausunto:

Hakukonenäkyvyys on tärkeää ja siihen tulee panostaa jäsenhankinnassa ja PAMin tunnettuuden kasvattamisessa. Hakukoneissa on kahdenlaista näkyvyyttä, on orgaanisia ja maksettuja hakutuloksia. PAM pärjää orgaanisessa hakukonenäkyvyydessä tutkimuksien pohjalta kohtalaisen hyvin, yksi tärkeä tekijä tähän on pam.fi sivun käyttäjämäärä, joka on n. 60 000 uniikkia kävijää viikossa.

Orgaanista näkyvyyttä pyritään parantamaan verkkosivun hakukoneoptimoinnilla, mutta siinä on vaikea päästä hakulistojen kärkeen kaikilla mahdollisilla erilaisilla hauilla. Orgaanisen näkyvyyden parantamisessa tärkeää on, että juuri erilaiset ja eri käyttäjien mahdolliset hakutavat ja termit saadaan kerättyä ja niitä käytettyä PAMin sisällöntuotannossa. Tämän voi ratkaista Google-mainonnan avulla.

Helmikuussa 2019 on PAMin vaikuttamisviestinnän yksikössä aloitettu Google-mainonnan kehittäminen olemassa olevien tuloksien pohjalta. Siinä huomioidaan myös liittoon liittymiseen liittyvien hakujen optimointi sekä orgaanisessa että maksetussa hakukoneoptimoinnissa.

Päätös: *Merkitään tiedoksi, että PAMin hakukonenäkyvyyttä kehitetään sekä orgaanisen että maksetun näkyvyyden osalta vastaamaan entistä paremmin kiristyvää kilpailua hakutulostenäkyvyyden osalta. Panostukset ovat taloudellisia ja osaamiseen liittyviä, eli mainospanostusten lisäksi kehitetään myös henkilökunnan osaamista ja valmiuksia hakukoneoptimoinnin ja -markkinoinnin osalta.*

Hyväksyttiin päätösesitys.

Aloite 15: PAMin tilaisuuksissa tarjottavan liharuoan oltava kotimaista

PAM Hotelli- ja Ravintola-alan Oulun osasto 710 esittää, että PAMin tilaisuuksissa ja/tai koulutuksissa, joissa on ruokailu, on PAMin tilaisuuden järjestäjänä varmistettava, että tarjottavan ruoan mahdollisesti sisältämä liha on Suomessa tuotettua ja valmistettua.

Taustaa ja perustelut:

Kotimaiseen ruokatuotantoon liittyy paljon positiivisia puolia kuten työllistävä vaikutus sekä ruokaturvallisuus. Ruokatuotantoon liittyy aina myös ympäristövaikutuksia ja eettisiä kysymyksiä, joita ei ole reilua eikä kestävää ulkoistaa muille.

Ruokaväärennökset ovat miljardibisnes maailmalla. Italiassa mafia on löytänyt ruokaväärennösten tehtailun huumekaupan rinnalle, tulonlähteeksi. Finnwatch raportin mukaan, siirtotyöläisten oikeudet eivät toteudu thaimaalaisilla broileritehtailla. Raportin mukaan Suomessa kuluttaja syö thaimaalaista broileria tavallisimmin ravintoloissa. Myös Brasiliasta tuodaan suomeen lihaa. Brasilialaisissa tehtaissa, kuten myös thaimaalaisissa, ongelmana on orjuuden kaltainen pakkotyö. Työehtojen ja -aikojen lisäksi palkat ovat voivat olla erittäin matalia.

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

PAMissa on tehty hieno päätös, että esimerkiksi jakotavaran ja jäsenhankintalahjojen olisi oltava kotimaisia. Nyt on aika tehdä päätös että, myös että tilaisuuksissa tarjottavan ruoan liha on oltava kotimaisella työllä tehtyä ja tuotettua.

PAM Hotelli- ja Ravintola-alan Oulun osasto 710

Hallituksen lausunto:

PAMin järjestämissä tilaisuuksissa ja koulutuksissa olevissa tarjoiluissa mahdollisesti tarjottava liha on pääsääntöisesti Suomessa tuotettua ja jalostettua. Tämä otetaan jo huomioon tilausvaiheessa palveluntarjoajan kanssa. Kotimaisuutta korostetaan tilaajan ja/tai palveluntarjoajan vaihtuessa sekä koulutustiloja varattaessa.

Päätös: Merkitään aloite tiedoksi.

Hyväksyttiin päätösesitys.

Aloite 16: Ammattitaitoisia toimitsijoita lisää

Tausta ja perustelut:

Luottamusmiehet turvautuvat ongelmatilanteissa aluetoimiston toimitsijaan tai työsuhdelinjalle pyytäen neuvoa ja apua, mitä ei osaa itse ratkaista. Valitettavan usein asiaan ei saa apua tai apu on ristiriitaista. Ongelma on mm. työsuhdelinjalla jossa ei ole juuri oman alan asiantuntijaa ja vastaus saattaa olla väärä.

Olisi hyvä olla joka alalle omat asiantuntijat, joiden puoleen kääntyä saaden sen oikean vastauksen. Vaikka tiettyinä päivinä chat, mistä pyytää apua sekä nimetty toimitsija, joka vastaa tiettyjen yritysten luottamusmiehillä joiden toimintaan on perehtynyt.

PAM Hotelli -ja ravintola-alan Rauman osasto 729

Aloite 17: Turvattava Mara - alan osaaminen aluetoimistoissa

Hotelli -ja ravintola-alan Mikkelin osasto 727 edellyttää, että aluetoimistoissa on riittävä ja ammattitaitoinen TES-osaaja Mara-alalle.

Perusteet:

Alueellamme on paljon pieniä toimijoita, joiden työntekijöillä ei ole luottamusmiestä. TESiin liittyvissä yhteydenotoissa on saatu epäselviä vastauksia ja asioiden selvittelyssä on jouduttu soittamaan useita puheluita.

Jäsenasioiden hoito vaatii kuitenkin välitöntä reagoitua ja se edellyttää riittävää tietämystä Mara-alan TESistä. Myös luottamusmiehet tarvitsevat tukea ja vastauksia ilman ”puhelinrumbaa”, sillä selviteltävät asiat ovat monesti hyvinkin haastavia.

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

Mikäli resurssipulan vuoksi tätä ei voida taata, mielestämme PAMin tulisi järjestää Mara Chat.

Hotelli- ja ravintola-alan Mikkelin osasto 727

Aloite 18: Eri ammattialojen Chat'it

Jotta voisimme liittona olla edelläkävijä ja jäsenistön saatavilla, ehdotamme PAMin sivuille Chat -ponnahdus ikkunaa, johon voi esittää kysymyksiä. Kysymysten perusteella viestit ohjautuisivat oman alan asiantuntijoille ja jäsenistömme saisivat vastauksia mieltä askarruttaviin kysymyksiin. Tarvittaessa yhteydenotto tulisi aluetoimistosta käsin puhelimitse, mikäli asiaa ei onnistuta ratkaisemaan Chatin välityksellä.

Hotelli- ja ravintola-alan Mikkelin osasto 727

Hallituksen lausunto aloitteisiin 16, 17 ja 18:

Aloitteissa kiinnitetään huomiota PAMin puhelinpalvelun laatuun, luottamusmiesten tukeen sekä tehdään konkreettinen ehdotus palvelun monipuolistamiseksi.

PAMin palvelukanavista ja – tavoista on linjattu palvelukonseptissa, joka on liiton sisäinen työskentelyohje. Tavoitteena on, että jäsenten erimielisyysasiat ratkaistaan laadukkaasti ja tehokkaasti. Erimielisyysasioiden laadukkaaseen käsittelyyn kuuluu, että jäsentä pidetään tietoisena jutun etenemisestä. Erimielisyysasiat pyritään ensisijaisesti ratkaisemaan sopimalla, mutta mikäli asiaa ei saada sovittua, käsitellään se liiton oikeusapukokouksessa ja tarvittaessa asia viedään tuomioistuimeen. Tällä hetkellä kehitämme jäsenten sähköiseen asiointiin palvelua, josta jäsen näkisi asiansa sen hetkisen tilan.

Valtakunnalliseen työsuhdeneuvontapuhelimeen vastaa pääsääntöisesti toimitsijat joiden toimenkuvana on mainittujen erimielisyysasioiden neuvottelemineen sekä työsuhdeneuvonta. Nämä eri aluetoimistoissa toimivat 22 toimitsijaa muodostavat oman ryhmän, joiden laki-, työehtosopimus- sekä palvelukoulutukseen kiinnitetään erityistä huomiota. Lisäksi asioita käydään läpi joka perjantai yhteisessä Skype-kokouksessa, joissa kuluneen viikon asioita ja yhteisiä tulkintoja käsitellään.

Työsuhdepuhelimeen tulee kuukausittain tuhansia puheluita (vuodessa n. 38 000). Yhteensä työsuhteasioihin liittyviä yhteydenottoja tulee vuodessa yli 50.000. Neuvoja on antamassa siten varmasti PAMin kokeneimmat työelämän ratkaisuasiantuntijat. Perustiedot ja kokemusta kaikista työehtosopimuksista vastaajilla on. Tavoitteena on, että neuvonta-asia selviää yhdellä yhteydenotolla ja vastaus on se oikea. Mikäli kysymys edellyttää tietyn työehtosopimuksen pidemmälle menevää tulkintaa, on toimitsija tarvittaessa yhteydessä kyseisen työehtosopimusalan sopimusasiantuntijaan.

On tärkeää, että erityisesti uusilla luottamushenkilöillä on riittävä tukiverkosto. Se koostuu yleensä aluetoimitsijoiden lisäksi oman ammattiosaston muista luottamushenkilöistä ja osaston aktiiveista. Uudet luottamushenkilöt saavat halutessaan perehdytysvaiheessa

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

nimetyn tukihenkilön tästä verkostosta. Luottamushenkilöt saavat aluetoimitsijoiden yhteystiedot käyttöönsä ja tarvittaessa tai erikseen pyydettyä heillä on nimetty yhteystoimitsija. Luottamushenkilöiden soittopyyntöihin työntekijät vastaavat mahdollisimman pian, kuitenkin viimeistään seuraavana työpäivänä ja sähköposteihin tai muihin yhteydenottoihin mahdollisimman pian, kuitenkin viimeistään kolmantena työpäivänä.

Aloitteissa esitetään jäsenille sekä eri alojen luottamusmiehille kunkin alan omia chatteja. Jälkimmäisissä luottamusmiehet voisivat yhdessä liiton palkattujen asiantuntijoiden kanssa keskittyä ko. alan erityiskysymyksiin sekä ajankohtaisiin asioihin.

Keväällä 2019 aloitettavan sähköisten palveluiden uudistuksen myötä on mahdollista ottaa chat käyttöön jäsenpalvelukanavana. Hyvän jäsenpalvelun tarjoamisen kannalta on tärkeää, että chatissa ja muissa jäsenpalvelukanavissa on riittävästi vastaajia ja osaamista laadukkaan palvelun tuottamiseksi.

Chat-palvelun kokeiluvaiheessa keväällä 2018, joka oli kaikille jäsenille, yhteydenottojen määrä jäi vielä varsin vähäiseksi. Näin kun sitä verrataan puhelinpalvelussa tai sähköpostilla tulevien yhteydenottojen määrään. Kolmen viikon kokeilujaksolla yhteydenottoja tuli n. 150 kappaletta. Oletusarvoisesti tämä määrä tulisi kasvamaan chatin käyttöönoton myötä, kun jäsenet olisivat tietoisia chatista jäsenpalvelukanavana.

Jäsenasioita voi jatkossakin hoitaa lähettämällä viestejä tai ottamalla yhteyttä puhelinpalveluun.

Päätös aloitteisiin 16, 17 ja 18:

Liittokokous merkitsee tiedoksi, että aloitteet otetaan huomioon PAMin jäsenpalvelujen kehittämisessä.

Hyväksyttiin päätösesitys.

Aloite 19: Eläkeiän nouseminen otettava huomioon työehtosopimuksissa sekä liiton toiminnassa

PAM Hotelli- ja Ravintola-alan Oulun osasto 710 esittää, että PAM perustaa oman valiokunnan pohtimaan yli 63 -vuotiaitten asemaan työelämässä.

Taustaa ja perustelut:

Eläkeuudistus hyväksyttiin joitakin vuosia sitten. Vanhuuseläkkeen alaraja nousee vuoteen 2025 mennessä 63 vuodesta 65 vuoteen. Tavoite eläkeikä on tänä vuonna 35 vuotta täyttävälle 69 vuotta 8 kuukautta.

Yli 60 vuotiaiden määrä työpaikoilla tulee vääjäämättä kasvamaan. Tämä asettaa uusia haasteita joihin on kyettävä vastaamaan. Pitäisikö esimerkiksi 65- ja 70-vuotispäivät olla palkallisia vapaapäiviä? Myös muunlaisia haasteita tulee, kuten työssä jaksaminen, kun ihmisen palautumiskyky iän myötä heikkenee.

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

Ehdotammekin liittokokoukselle mietittäväksi pitäisikö PAMin perustaa eräänlainen ”puumavaliokunta” nuorisovaliokunnan tapaan? Tämä erikoisvaliokunta pohtisi ikääntyvän PAMilaisen työväestön erityiskysymyksiä ja ottaisi asioihin kantaa.

PAM Hotelli- ja Ravintola-alan Oulun osasto 710

Hallituksen lausunto:

Jatkossa vanhuuseläkkeen alaraja tulee olemaan 65 vuotta ja tavoite-eläkeikä esimerkiksi 1980-luvulla syntyneillä lähes 70 vuotta. Ihmisten terveet elinvuodet lisääntyvät ja odotettu elinikä pitenee. Yli 60-vuotiaiden määrä työelämässä kasvaa. Elinaikakerroin leikkaa eläkettä, jolloin pitkä työura tuo paremman eläkkeen.

Kaikenikäisten työelämässä jaksaminen tulee olla tärkeässä roolissa työelämää kehitettäessä. Ikääntyneet ovat entistä paremmassa kunnossa, heidän työpanostaan tarvitaan ja heidän työkykynsä ylläpitoon kannattaa panostaa. Työolojen ja työhyvinvoinnin parantaminen motivoi ja auttaa ikääntyvää työntekijää jatkamaan työssä.

Johtamisessa on otettava huomioon ikääntymiseen liittyvät tekijät niin, että työntekijä voi saavuttaa sekä organisaation että omat tavoitteensa. Ikääntyvien työntekijöiden tilanne vaatii työpaikkatasolla erilaisia johtamismalleja ja käytäntöjä kuin nuoremmilla ikäluokilla. Ikääntyvillä motivoituminen työssä jatkamiseen liittyy etenkin saatuun arvostukseen ja mahdollisuuden sovittaa työtehtävät työkyvyn ja ikääntymisen tuomien rajoitusten mukaan. Työpaikkatasolla ikäjohtamisen osaamisella on merkitystä työurien pidentämiselle. (mm. Työuria pidentävät yhteistoiminnalliset keinot (TYPYKE) -tutkimushankkeen loppuraportti, VN kanslian raportti 2017)

Työnantaja osoittaa työntekijälle arvostustaan esimerkiksi huomionosoituksin, jollaisia aloitteessa mainitut palkalliset merkkipäivävapaat ovat. PAM Hotelli- ja Ravintola-alan Oulun osasto 710 on hyvin oivaltanut, että eläkeiän nousun myötä merkkipäivävapaita tulee olla useampia. PAM huomioi tämän neuvotteluissaan työnantajajärjestöjen kanssa.

Aloitteessa ehdotetaan uuden valiokunnan perustamista ikääntyneiden työelämäasioita kehittämään. Liittokokouksessa valittu hallitus päättää 2019-2023 toimivat apuelimensä. Nykyiset valiokunnat ovat toimineet valmistelu- ja asiantuntijaelimenä toimialansa asioissa. Ne noudattavat liiton sääntöjä, valtuuston vahvistamia ohjelmia ja valtuuston sekä hallituksen päätöksiä. Valiokunnat ovat toiminnastaan vastuussa liiton hallitukselle. Valiokunnat on perustettu ja jäsenet valittu valtuuston toimikaudeksi. PAMissa toimii kolme valiokuntaa. Yksi niistä on työsuojelu- ja tasa-arvovaliokunta. Sen tehtäviin kuuluvat palvelualojen työntekijöiden työturvallisuuden ja työhyvinvoinnin sekä tasa-arvon, yhdenvertaisuuden vaikutusmahdollisuuksien edistäminen. Ikäjohtamiseen ja työkaariajatteluun kuuluvat asiat ovat yksi keskeinen työhyvinvoinnin ja tasa-arvon osa-alue. Tähän asiakokonaisuuteen nimitettävän valiokunnan tulee ottaa tulevaisuudessa entistään paremmin huomioon kaiken ikäisten työntekijöiden työhyvinvointiasiat. Ikääntyvien työntekijöiden hyvinvointi tulee huomioida lisäksi alakohtaisesti sopimusaloitumikunnissa.

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

Päätös: *PAM kiinnittää huomiota ikääntyvien työhyvinvoinnin ja työkyvyn edistämiseen, esim. nimeämällä asiaan keskittyvän valiokunnan ja aihe huomioidaan myös sopimusaloimikunnissa.*

Hyväksyttiin päätösesitys.

Aloite 20: Matkavakuutus kaikkien pamilaisten jäseneduksi

Miten PAM ei ole vielä jäsenvakuuttanut jäseniään, muut liitot ovat. Meillä vain luottamustoimissa olevat pamilaiset ovat matkavakuutettuja.

PAM hotelli- ja ravintola-alan Turun osasto 702 ry

Aloite 21: Vapaa-ajanvakuutus, matka -ja matkatavaravakuutus kaikille jäsenille

Tausta ja perustelut:

Jäsenhankintaa tehdessä eteen tulee useasti kysymys, onko liitolla jäsenille vapaa-ajan vakuutusta, matka – ja matkatavaravakuutusta. Kun kertoo, ettei ole niin ei olla halukkaita vaihtamaan liittoa tai vaihtamaan työttömyyskassasta pois liittoon, koska menettäisi hyvän edun. PAMin kannattaisi ottaa jäseneduksi vapaa-ajan vakuutus matka -ja matkatavaravakuutuksen kanssa. Tämä toisi varmasti lisää jäseniä ja halukkuutta liittyä liittoon. Auttaisi myös jäseniä pysymään liitossa hyvän jäsenedunkin vuoksi.

PAM hotelli- ja ravintola-alan Rauman osasto 729

Hallituksen lausunto aloitteisiin 20 ja 21:

Jäsenetuna tarjottavia vakuutuksia on selvitetty vuosien varrella useaan otteeseen ja niistä aiheutuvat kustannukset on aiemmin arvioitu liian suuriksi.

Tällä hetkellä luottamustehtävissä toimiville PAMin jäsenille vakuutus tarjotaan. Lisäksi vakuutusyhtiöt IF ja Turva tarjoavat PAMin jäsenille alennuksia vakuutusmaksuista ja näitä etuja hyödynnetään myös jäsenmarkkinoinnissa.

Pyrimme jatkuvasti kehittämään jäsenetuja monin eri tavoin ja otamme aloitteet huomioon jäsenetuja kehiteltäessä.

Päätös aloitteisiin 20 ja 21:

Liittokokous merkitsee aloitteet sekä lausunnossa mainitut ja jo käyttöön otetut toimenpiteet tiedoksi.

Hyväksyttiin päätösesitys.

Aloite 22: Jäsenetujen lisääminen

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

Palvelualojen ammattiliiton jäsenille maksettaisi erikoislääkärin kustannukset, jos työkyvyttömyydestä olisi vakuutusyhtiön kanssa erimielisyyttä.

Perustelu

Erikoislääkärin kustannukset ovat jäsenillemme todella korkeat. Vakuutusyhtiöt ovat alkaneet herkemmin hylkäämään työkyvyttömyydestä johtuvia eläkeitä. Valitukseen olisi aina hyvä saada erikoislääkärin lausunto, jolla on merkitystä muutoksen haussa. Tämä parantaisi jäsenten oikeusturvaa työkyvyttömyyden kohdalla. Näitä tapauksia ei montaa vuodessa varmaan olisi, jolloin kustannukset jäisivät pieniksi.

PAM Keskolaisten ammattiosasto 007

Hallituksen lausunto:

PAM Keskolaisten ammattiosasto 007 tarttuu ajankohtaiseen asiaan. Työeläkevakuutusyhtiöt hylkäävät ison osan sinne tulleista työkyvyttömyyseläkehakemuksista. Jo ennen työkyvyttömyyseläkehakemuksen jättämistä työntekijä on usein sairastanut paljon, käyttänyt lukuisia terveydenhoidon palveluja ja käynyt kuntoutuksia.

Työkyvyttömyyseläkehakemuksen liitteeksi vaaditaan työterveyslääkärin B-lausunto, johon työterveyslääkäri liittää mahdolliset muut erikoislääkärilausunnot. Erikoislääkärilausunnot on saatu joko lakisääteistä työterveyshuoltoa laajemman sopimuksen perusteella työterveydestä tai vaikeammissa tapauksissa julkisesta erikoissairaanhoidosta. Mikäli työpaikan oma työterveyshuoltosopimus ei kata erikoislääkäripalveluja, työterveyslääkäri laittaa työntekijälle lähetteen julkiseen erikoissairaanhoidoon. Vaikeammissa tapauksissa lähete julkiseen erikoissairaanhoidoon laitetaan aina, koska yksityisten lääkäriasemien tutkimusvälineistö ei yleensä ole julkisten sairaaloiden tasoa.

Jos työkyvyttömyyseläkettä haetaan määräaikaisena, sitä kutsutaan kuntoutustueksi. Tavoitteena on paluu entiseen tai toiseen työhön. Työterveyslääkäri on tärkeässä roolissa ja hän pyytää tarvittaessa konsultaatiota erikoislääkäriltä joko työterveyshuoltosopimuksen mukaisesta paikasta tai julkisesta erikoissairaanhoidosta. Julkinen erikoissairaanhoido toimii Suomessa hyvin ja on käyttäjälle edullista.

Terveydenhuollon kokonaisuudistus on edessä tulevalla hallituskaudella, jolloin lääkäriin pääsyä pyritään nopeuttamaan. Uudistus koskee myös erikoissairaanhoidoa, jonka vuoksi olisi järkevä katsoa, mitä uudistus tuo tullessaan.

Päätös: *Liittokokous merkitsee aloitteen tiedoksi.*

Hyväksyttiin päätösesitys.

Aloite 23: PAMin koulutuksiin osallistumisen mahdollisuus tasavertaiseksi kaikille luottamusmiehillä ja varaluottamusmiehillä

PAM-Etelä-Pohjanmaan osasto ry 031 esittää, että työehtosopimukseen ja

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

koulutusopimuksiin tehdään lisäys kaikkien luottamusmiesten ja varaluottamusmiesten tasavertaisesta mahdollisuudesta päästä osallistumaan samoilla ehdoilla PAMin koulutuksiin riippumatta siitä onko yrityksessä järjestelmä, jossa on valittuna koko yritystä tai aluetta hoitava pääluottamusmies ja hänen lisäksi valittuina toimipaikkakohtaiset luottamusmiehet.

Taustaa ja perustelut:

Nykyisissä sopimuksissa pääsääntöisesti vain varsinaisella luottamusmiehellä tai pääluottamusmiehellä on oikeus osallistua hänen tehtävänsä koskettaviin koulutuksiin. Varaluottamusmies saattaa joutua nopeastikin hoitamaan luottamusmiehen tehtäviä esim. sairaustapauksissa. Kaikkien kannalta on edullista, että varatkin ovat jo tehtävään kouluttautuneet. Korvaukset koulutuksiin osallistumisesta tulee olla myös tasa-arvoinen: Sekä luottamusmiehen että varaluottamusmiehen ansionmenetys korvataan samalla tavalla.

PAM-Etelä-Pohjanmaan osasto ry 031

Hallituksen lausunto:

Luottamusmiessopimukset, luottamusmiesjärjestelmät ja niissä käytettävät nimikkeet määräytyvät työehtosopimuksittain. Luottamusmiehellä, on sitten kyse pää-, alue-, toimipaikka- tai ammattiryhmäkohtaisesta luottamusmiehestä tai hänen varamiehestään, on tärkeä rooli edistää työnantajan ja työntekijöiden välistä yhteistoimintaa työpaikalla. Toimintaympäristön nopeat muutokset ja paikalliset sopimukset edellyttävät sitä, että luottamusmiehet ovat asiansa tuntevia ja riittävän koulutettuja luottamustehtävänsä hoitamista varten.

Työehtosopimuksissa olevissa koulutusopimuksissa on sovittu oikeudesta osallistua ammattiyhdistyskoulutukseen sekä siitä maksettavasta ansionmenetyskorvauksesta. Liittojen väliset koulutustyöryhmät sopivat vuosittain koulutuksista jotka ovat työnantajantuen piirissä, ts. luottamusmiehelle ei synny ansionmenetystä osallistuessaan koulutukseen. Osallistumisoikeus, koulutuksen kesto ja maksettavan ansionmenetyskorvauksen suuruus vaihtelevat sopimuksittain sekä luottamusmiehen että varaluottamusmiehen osalta. Jos koulutusopimuksen mukaan varaluottamusmies ei ole oikeutettu osallistumaan ansiotaan menettämättä kursseille, on käytettävissä kuitenkin PAMin maksama kurssipäiväraha ja stipendi, yhteensä enintään 75,98 e/pv vuonna 2019.

On tarkoituksenmukaista, että luottamusmies- ja koulutusopimuksia kehitetään niin että luottamusmiehet (varsinainen tai vara) ovat tehtävänsä tasalla ja kykenevät hoitamaan sitä. Tämä vaatii lisäksi sen, että luottamusmiesten keskinäinen yhteistyö on saumatonta.

Päätös: Liittokokous päättää siirtää aloitteen kaikkien sopimusaloitelmien käsiteltäväksi.

Hyväksyttiin päätösesitys.

Todettiin, että keskustelussa ei ole tehty muutosesityksiä, joten esityslistan kohta 14 on loppuun käsitelty.

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

Kokous keskeytettiin kello 12.00. Kokousta jatkettiin kello 13.00.

Puheenjohtajaksi Hannamari Oksa.

Todettiin, että liittokokouksessa oli paikalla 333 henkilöä.

Puheenjohtaja esitti, että ensin käsitellään kohtien 10.1–10.3 valinnat, tämän jälkeen kohdat 11.2 ja 11.3 ja sen jälkeen kohdat 10.4 ja 10.5. ja 10.6. Kokous hyväksyi esitetyn käsittelyjärjestyksen.

10. Valtuuston valinta

10.1. Puheenjohtaja

Kokous päätti valita vaalivaliokunnan esityksen perusteella liiton valtuuston puheenjohtajaksi Sirpa Laakson.

10.2. 1. varapuheenjohtaja

Kokous päätti valita vaalivaliokunnan esityksen perusteella liiton valtuuston 1. varapuheenjohtajaksi Sami Viitasaaren.

10.3. 2. varapuheenjohtaja

Kokous päätti valita vaalivaliokunnan esityksen perusteella liiton valtuuston 2. varapuheenjohtajaksi Mira-Veera Auerin.

17. Hallituksen vuoden 2018 tili- ja toimintakertomuksen hyväksyminen sekä tilintarkastajan lausunto vuodelta 2018

Talousjohtaja Jukka Mattila esitteli liiton taloudellisen tuloksen vuodelta 2018. Puheenjohtaja totesi hallituksen esityksen, että liittokokous vahvistaa hallituksen vuoden 2018 tili- ja toimintakertomuksen sekä tilintarkastajien lausunnon vuodelta 2018.

Liittokokous päätti vahvistaa hallituksen esityksen vuoden 2018 tili- ja toimintakertomuksesta ja vahvisti tilintarkastajien lausunnon vuodelta 2018.

Puheenjohtaja totesi esityslistan kohdan 17 loppuun käsitellyksi.

18. Tilinpäätöksen (31.12.2018) vahvistaminen

Puheenjohtaja totesi hallituksen esittävän, että liittokokous vahvistaa vuoden 2018 tilinpäätöksen esityksen mukaisesti.

Liittokokous päätti vahvistaa vuoden 2018 tilinpäätöksen hallituksen esityksen mukaisesti. Puheenjohtaja totesi esityslistan kohdan 18 loppuun käsitellyksi.

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

19. Hallituksen tili- ja vastuuvapaudesta vuodelta 2018 päättäminen

Kokous päätti myöntää hallitukselle tili- ja vastuuvapauden vuodelta 2018.

Puheenjohtaja totesi esityslistan kohdan 19 loppuun käsitellyksi.

Todettiin, että salissa on 336 äänioikeutettua.

Puheenjohtaja esitti, että seuraavaksi palataan kohtaan 11 Hallituksen valinta ja kohtaan 10 Valtuuston valinta. Puheenjohtaja esitti, että esityslistan kohdat 11.2, 11.3, 10.1-10.6 käsitellään yhdessä. Kokous hyväksyi esityksen käsittelyjärjestyksestä.

11. Hallituksen valinta

Esityslistan kohdat 11.2 ja 11.3 päätettiin käsitellä yhdessä.

11.2. Varsinaiset jäsenet

Kuultiin vaalivaliokunnan puheenjohtajan Tarja Seilosen esittelemänä vaalivaliokunnan esitys hallituksen varsinaisiksi jäseniksi valittavista henkilöistä.

11.3. Yleisvarajäsenet

Kuultiin vaalivaliokunnan puheenjohtajan Tarja Seilosen esittelemänä vaalivaliokunnan esitys hallituksen yleisvarajäseniksi valittavista henkilöistä.

Arto Halonen, (Pirkanmaa, erityisalat, kasinopeli), totesi, että hallituksesta puuttuvat perinteisen erityisalan edustajat. Perinteisillä erityisaloilla hän tarkoitti niitä ammattialoja, jotka tulevat yhdestä perustajaliitosta, Tekeristä. Halonen toivoi, että uusi hallitus ottaa huomioon myös erityisalat. Ja lisäsi, että mielellään näkisi siellä myös heidän edustajansa.

Iiro Ulmanen, (Helsinki-Uusimaa, kiinteistöpalvelu), esitti Janne Forsmanin tilalle hallituksen jäseneksi osasto 501:n puheenjohtajaa Marko Hallikasta, joka on pienen yrityksen, Suomen Kiinteistöpalveluiden huoltopalveluiden kiinteistönhoitaja. Hän perusteli ehdotustaan puheenvuoroissaan: ”hänellä on 15 vuoden kokemus tsv- ja luottamusmiestoiminnasta. Ja tokihan Marko on luottamusmiehen toimessaan edustanut myös siivoojia”.

Ulmanen totesi, että vaalivaliokunnan esityksessä on kaksi siivoojaa edustettuna eli hallituksesta puuttuisi kiinteistöhoitajan ammattiosaaminen. Ja näin perustellen piti kiinni muutosesityksestään.

Maria Juntunen, (Helsinki-Uusimaa, kiinteistöpalvelu), kannatti vaalivaliokunnan esittämää Janne Forsmania hallitukseen. ”Hän on erittäin kokenut kiinteistöpalvelualan ammattilainen. Hän on edustanut niin siivous- kuin kiinteistönhoitopuolta jo useita vuosia.” Juntunen painotti, että aamuissa alueryhmässä kipeillä oli yksimielinen päätös esittää Jannea.

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

Iiro Ulmanen, (Helsinki-Uusimaa, kiinteistöpalvelu), oikaisi Marja Juntusen puheenvuoroa. Kipa-Uusimaan aamun yhteisessä esityksessä esitettiin yhtenäisesti Emil Hallikasta, ei Janne Forsmania. Tässä on ammattialat edustettuna. Markokin on luottamusmiehen toimessaan edustanut myös siivoojia. Siellä on nyt tällä hetkellä kaksi siivoojaa edustettuna. Pirkanmaalta nuorempi siivooja meni läpi, ja se on hienoa. Pointti tässä on se, että kiinteistöhoitajan ammattiosaaminen puuttuu hallituksen esityksestä. Ulmanen toteaa, että jokaisen alan tulisi olla edustettuna, niin kuin säännöissä taitaa lukea.

Kokouksessa oli sekaannus ehdokkaista, sillä keskustelussa ja puheenjohtajistossa meni kaksi henkilöä sekaisin: Emil Hallikas ja Marko Hallikas. Hetken aikaa äänestysohjeet olivat osin virheelliset, mutta ennen esittelypuheenvuoroja ohjeet ja nimet menivät oikein.

Hallituksen jäsenistä ja yleisvarajäsenistä oli tullut yksi muutosesitys, joten asia palautettiin vaalivaliokuntaan. Kokous keskeytettiin kello 14.15.

Kokousta jatkettiin kello 14.35. Todettiin, että 337 edustajaa oli kirjautunut kokoukseen.

Puheenjohtaja totesi, että on tehty yksi vastaesitys hallituksen varsinaisen jäsenen tehtäviin ja meillä on käytössä ehdottoman enemmistön vaatimus säännöistä. Yhden ehdokkaan on saatava yli puolet annetuista äänistä ja se kumpi saa enemmän ääniä, tulee valituksi. Vaalivaliokunnan esitys on Janne Forsman ja vastaesitys Marko Hallikas. Vaali toteutetaan suljettuna lippuäänestyksenä.

Ennen vaalia kuultiin ehdokkaiden esittelypuheenvuorot.

Marko Hallikas, (Helsinki-Uusimaa, kiinteistöpalvelu), kertoi, että hän on tehnyt 30 vuotta kiinteistöpalvelualan töitä ja työskentelee tällä hetkellä pienessä kiinteistöhoitoyrityksessä. ”Lisäksi olen ollut 16 vuotta ammattiosaston puheenjohtaja ja toiminut 16 vuotta työsuojeluvaltuutettuna ja luottamusmiehenä.” Hän kertoi toimivansa tällä hetkellä pääluottamusmiehenä. ”Suomessa on yli 21 000 kiinteistöhoitajaa, joten ymmärrätte, miksi tämä on tärkeä asia”.

Janne Forsman, (Helsinki-Uusimaa, kiinteistöpalvelu), kertoi työskennelleensä SOL-Palvelujen pääluottamusmiehenä kuusi vuotta. ”Tunnen sekä siivouksen, että kiinteistön ja tunnen myös muita aloja aika hyvin. Uskon, että hallitus saa hyvän jäsenen ja uskon, että äänestätte minua.”

Vaali toimitettiin suljettuna lippuäänestyksenä.

Kokous keskeytettiin kello 14.53. Kokous ja kohdan 11 käsittely jatkui kello 15.24.

Puheenjohtaja totesi vaalin tuloksen: Marko Hallikas 81 ääntä ja Janne Forsman 253 ääntä, hylättyjä ääniä 9.

Kokous päätti valita hallituksen varsinaisiksi jäseniksi ja yleisvarajäseniksi liitteessä mainitut henkilöt (liite 3).

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

Todettiin, että kohdat 11.2 ja 11.3 on loppuun käsitelty.

10. Valtuuston valinta

Päätettiin käsitellä kohdat 10.4–10.6 yhdessä. Käytiin keskustelua vaalivaliokunnan esityksestä valtuuston varsinaiseksi jäseniksi, valtuuston jäsenten henkilökohtaisiksi varajäseniksi ja valtuuston yleisvarajäseniksi valittavista henkilöistä.

10.4. Valtuuston jäsenten valinta (50)

10.5. Valtuuston jäsenten henkilökohtaisten varajäsenten valinta (50)

10.6 Valtuuston yleisvarajäsenten valinta (10)

Taina Aidanjuuri-Vesta, (Helsinki-Uusimaa, kauppa), esitti, että Mikael Fogelholmin tilalle valtuuston varsinaiseksi jäseneksi valitaan Petri Leskelä, joka sai liittokokousvaaleissa kuudenneksi eniten ääniä alueelta. ”Petri Leskelä on Stockmannin alueluottamusmies ja edustaa 1500 jäsentä. Hän on jäsenenä aluetoimikunnissa, SAK:n valtuustossa ja sopimusalatoimikunnassa, hän on sanavalmis ja uskaltaa esittää rohkeita ja tervetulleita esityksiä.”

Iida Tapio, (Pohjois-Suomi, kiinteistöpalvelu), esitti puheessaan Atte Paasoa, Jari Paksuniemen tilalle, valtuuston varsinaiseksi ja valtuuston 1. henkilökohtaiseksi varajäseneksi. ”Oulusta ei ole ketään kiinteistöpalvelualan edustajaa, joten Atte on hyvä valinta. Hän on osasto 506:n puheenjohtaja.

Päivi Toroila, (Helsinki-Uusimaa, kauppa), vastasi aiemmin tehtyyn muutosesitykseen ja totesi, että Helsinki-Uusimaa oli yksimielinen esityksessään ja esitti, että toimitaan pohjaesityksen mukaan: Mikael Fogelholm valtuuston varsinaiseksi jäseneksi.

Kari Peltovirta, (Pirkanmaa, kauppa), totesi, että Pirkanmaan alueryhmä esitti muutoksia valtuuston henkilökohtaisiin varajäseniin:

Sonja Harmaalan 1. henkilökohtaiseksi varajäseneksi esitetään Tiina Niemi ja 3. henkilökohtaiseksi varajäseneksi Katja Vahronen. 2. varajäsen pysyy ennallaan.

Päivi Vuorinen-Vilenin 1. henkilökohtaiseksi varajäseneksi esitetään Jaana Melartin ja 2. henkilökohtaiseksi varajäseneksi Janne Järvensivu a. 3. varajäsen pysyy ennallaan.

Kokoussalissa oli välillä hiukan epäselvää, että ketä mihinkin tehtävään oli esitetty.

Vaalivaliokunnan pyynnöstä, avattiin uudelleen kaikki kohdat (10.4, 10.5 ja 10.6). Vaalivaliokunta piti lyhyen neuvonpidon. Sen jälkeen vaalivaliokunnan puheenjohtaja **Tarja Seilonen** tiedusteli, sopiiko Kari Peltovirran tekemä esitys henkilöille itselleen, kun kysymys on vain paikkojen järjestyksen muuttamisesta. Esitys sopi ko. henkilöille, joten kokous päätti hyväksyä Pirkanmaan alueryhmän tekemän muutosesityksen.

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

Jari Paksuniemi, (Pohjois-Suomi, kiinteistöpalvelu), ilmoitti, että hän luovuttaa paikkansa Atte Paasolle. ”Äänestystä ei tarvita”.

Kokous päätti, että Atte Paaso valitaan valtuuston 1. henkilökohtaiseksi varajäseneksi.

Kokouksen **puheenjohtaja** totesi, että käsittelemättä oli yksi vastaesitys.

Petri Leskelä ja Mikael Fogelholm käyttivät lyhyet esittelypuheenvuorot.

Petri Leskelä, (Helsinki-Uusimaa, kauppa), kertoi, että hän on PAM - Stockmannin osaston puheenjohtaja ja totesi, että jo aiemmin esitettiin ne syyt miksi hänen pitäisi olla hallinnossa. ”Olen 1500 jäsenen edustaja. Olen ollut mukana YT-neuvotteluissa, ajan työntekijöiden etuja paljon ja olen saanut hyviä saavutuksia. Haluan valtuuston jäseneksi Fogelholmin tilalle.”

Mikael Fogelholm, (Helsinki-Uusimaa, kauppa), kertoi, että hän on Helsingin kauppatyöntekijöiden puheenjohtaja edustaen 11000 työntekijää. Vaikka tämä on ensimmäinen liittokokoukseni, olen ollut mukana pamilaisessa liikkeessä sen perustamisesta lähtien. ”Olen nyt työsuojeluvaltuutettu. Olemme muutosten äärellä, ammattiosastomme johtokunta uudistui kokonaan ja se on iso haaste. Olemme vieneet osastoa avoimempaan suuntaan, aktivoimme jäseniämme paljon. On tärkeää tavoittaa kaikki jäsenet, ja haluan olla mukana tässä kehitystyössä”.

Petri Leskelän ja Mikael Fogelholmin kesken äänestettiin valinnasta valtuuston varsinaiseksi jäseneksi. Hetken äänestysohje oli virheellinen eli puhuttiin virheellisesti väärästä tehtävästä. Virhe korjattiin ennen äänestyksen alkua.

Kokouksessa oli tauko äänestyksen ajan kello 15.50 -16.01.

Ääntenlaskun aikana kutsuttiin valitut valtuuston ja hallituksen puheenjohtajat ja hallituksen jäsenet lavalle, jossa heille annettiin onnittelukukat. Lisäksi kukitettiin väistävän hallituksen jäsenet sekä Ann Selin.

Puheenjohtaja totesi, että seuraavaksi käsitellään vaalivaliokunnan valmisteleva ponsi.

Vaalivaliokunnan puheenjohtaja **Tarja Seilonen** esitti liittokokoukselle ponnin seuraavan hallinnon täydentämiseen vuosina 2020-2023. Ponnessa todetaan, että liiton hallituksen jäsenten ja valtuuston puheenjohtajien valinnoissa on huomioitu alueellinen ja ammatillinen ja ammattiryhmittäinen tasapuolisuus ja liiton jäsenkunnan ja pamilaiden toimialojen yrittäjäsektori monipuolisesti.

Liittokokous pitää perusteltuna, että valtuusto kunnioittaa liittokokouksen näkemystä tasapuolisuudesta, mikäli joutuu toimikautensa kuluessa suorittamaan uudelleenvalintoja liiton sääntöjen määräämällä tavalla.

Liittokokous hyväksyi vaalivaliokunnan esittämän ponnin yksimielisesti.

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

Todettiin, että ääntenlasku oli päättynyt. Äänet jakautuivat seuraavasti: Mikael Fogelholm 307 ja Petri Leskelä 31 ääntä, hylättyjä ääniä 8. Mikael Fogelholm valittiin valtuuston varsinaiseksi jäseneksi.

Kokous päätti valita valtuuston varsinaisiksi jäseniksi, henkilökohtaisiksi varajäseniksi ja yleisvarajäseniksi liitteessä mainitut henkilöt (liite 3).

Todettiin kohdat 10.4.–10.6. loppuun käsitellyiksi.

13. Tilintarkastusyhteisön valinta

Päätettiin liiton hallituksen esityksen mukaisesti, että varsinaiseksi tilintarkastajaksi valitaan tilintarkastusyhteisö Tilintarkastusrengas Oy, päävastuullisena tilintarkastajana Lotta Kauppila, KHT ja varatilintarkastajaksi Virve Tamminen, KHT.

Todettiin esityslistan kohta 13 loppuun käsitellyksi.

20. Toiminnan ja talouden suuntaviivat 2020

Kuultiin **toiminnanjohtaja Jyrki Konolan** esittely toiminnan ja talouden suuntaviivoista 2020.

Kokous hyväksyi toiminnan ja talouden suuntaviivat vuodeksi 2020.

Todettiin kohta 20 loppuun käsitellyksi.

Kokous keskeytettiin kello 16.18.

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

3. kokouspäivä 6.6.2019 klo 10.00 – 15.28

Kokous jatkui 6.6.2019 kello 10.00.

Puheenjohtajana Sanna Sipinen.

Todettiin kokouksen läsnäolijat. Kokoukseen oli kirjautunut 285 liittokokousedustajaa.

12. **Päätetään tavoiteohjelmasta vuosille 2020–2024**

Kuultiin tavoiteohjelmavaliokunnan varapuheenjohtajan Kaija Jäntin johdatus aiheeseen.

Sen jälkeen tavoiteohjelmatyöryhmien puheenjohtajat esittelivät oman ryhmänsä työn. Sen jälkeen käsiteltiin tavoiteohjelma aihealueittain.

Tavoiteohjelmatyöryhmä 1. Ammattitaitoiset ihmiset mahdollistavat parhaan palvelun

Työryhmän puheenjohtaja Piia Kyrö totesi, että tavoiteohjelman painopisteeseen 1 tuli kolme esitystä.

Sari Suhosen muutosesitys: Perehdytyksen tulee olla jatkuvaa. Työryhmä päätyi täydentämään toista kappaletta osiolla, että **työnantajan on tarjottava perehdytystä koko työsuhteen ajan.**

Helsingin Kauppatyöntekijöiden ja Sari Suhosen muutosesitys: Otsikkoa muutetaan: Paras palvelu syntyy hyvinvoinnista työpaikoilla. Lisäksi ehdotettiin, että tekstiä täydennetään ansiotason ja vaikutusmahdollisuuksiin liittyvillä asioilla. Todettiin, että ehdotuksen ideat koulutuksesta ovat jo tekstissä. Otsikko muutettiin: **Ammattitaitoiset ja hyvinvoivat ihmiset mahdollistavat parhaan palvelun.**

Anni Hasusen muutosesitys: Esitti useita täydennyksiä. Keskustelujen jälkeen lisättiin neljanteen kappaleeseen lause: **Tämän takia myös työntekijän jaksamisesta on huolehdittava ja työstä on saatava rakentavaa palautetta.** Lisättiin seitsemänteen kappaleeseen: **Ergonomisia työvälineitä, työskentelymenetelmiä sekä kokonaisvaltaista hyvinvointia koskevat kohdat.** Ensimmäiseen kappaleeseen lisättiin maininta muuttuvasta yhteiskunnasta täydentämällä lause muotoon **tulevaisuudessa palvelualojen ammattilaisten osaamisvaatimukset kasvavat työn muutoksen mukana, kun laadukasta palvelua odotetaan ympäri vuorokauden ja vuoden jokaisena päivänä.** Nämä olivat salista tulleita esityksiä.

Lisäksi täydennettiin viimeinen kappale muotoon: **PAMin tavoitteena on palvelualojen elinkeinon menestyminen ja kehittyminen, jota teemme vaikuttamalla yhteiskunnan päätöksentekoon ja sääntelyyn.**

Puheenvuoropyyntöjä ei esitetty.

Työryhmä 2. Uudistuva sopimusjärjestelmä

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

Työryhmän puheenjohtaja Timo Tiikkaja kertoi, että työryhmä kävi ensin keskustelua toiveista ja tavoitteista ja sen jälkeen salista tulleista esityksistä. Keskusteluosiossa nousi vahvana esiin työ, miten sitä teetetään, nyt ja tulevaisuudessa sekä millä ehdoilla. Paikallinen sopiminen nähdään sekä mörkönä, että mahdollisuutena. Kysymys on järjestelmästä, ja siitä miten sopimuksia tulisi tehdä. Kaikkia pamilaisia TESejä koskevia parannusehdotuksia tullaan käymään läpi syksyllä sopimusaloitumikunnissa ja TES-neuvotteluissa. Salista tulleita ja muita muutos- ja parannusehdotuksia, koskien työehtosopimuksia, tullaan jatkojalostamaan.

Työryhmälle tehtiin vajaa 10 muutosesitystä, jotka olivat nähtävissä näytöllä. Työryhmän mielestä tärkeimmät asiat olivat esityksessä lihavoituna.

Elise Jarhon muutosesitys: Liikenneaseman työntekijöiden työ- ja palkkausehtojen parantamisesta. Työryhmä ei tehnyt esityksen perusteella muutosta tavoiteohjelmaan, koska esitys koski sinänsä hyvin tärkeää TES-neuvotteluissa esille tuotavaa asiaa.

Merja Lehdon muutosesitys: Mara-alan palkkauksen ja työsuhteen ehtoihin parannuksia. Esitys koski yksittäistä alaa, eikä työryhmä siksi tehnyt muutosta tavoiteohjelmaan. Esitys esitetään kattavasti osiossa 1.

Anni Hasusen muutosesitys: Johtaminen, työssä jaksaminen: työryhmän mielestä johtamisella on äärettömän suuri merkitys sille, miten työntekijä jaksaa työssä. Todettiin, että esityksen sisältö löytyy tavoiteohjelman osiosta 1 kappaleessa 7.

Mira-Veera Auerin muutosesitys: Luottamusmiesten kansainvälisyys, jossa PAMin tulisi kutsua tulevalle liittokokouskaudelle kansainvälisiä luottamusmiehiä konferenssiin linjaamaan yhteisiä tavoitteita. Työryhmä totesi, että aihe on hyvä, mutta ei aiheuta muutosta tavoiteohjelmaan.

Joonas Tuomivaaran muutosesitys: Sellaisten työmahdollisuuksien neuvottelemisesta, joilla perhevapaille jäävien sosiaaliturkaa ei leikata, mutta palkalla voisi lisätä perheen tuloja. Todettiin, että esitys on hyvä. Tavoiteohjelman 5 kappaleen 4. luvussa todetaan vastaavaa ja esitys voidaan sisällyttää siihen. Kannustetaan sopimaan asiasta yrityskohtaisesti ja Joonakselta saa varmaan neuvoja aiheeseen.

Mira-Veera Auerin toinen muutosesitys: Ihmisten vuokraaminen ja nollatuntisopimukset. Työryhmän mielestä esityksen sisältö löytyy tavoiteohjelman 5. osion 9. ja 11 kappaleissa, joissa todetaan vastaavaa. Myös tavoiteohjelman osion 2 uudistuva työehtosopimus kappaleessa 7 todetaan vastaavaa.

Mari Laasion muutosesitys: Nollatuntisopimuksista, tuntitarkastelusta ja alustatyöntekijän asemasta. Työryhmän mielestä nollatuntisopimusten sisältö löytyy tavoiteohjelman osiosta 5 kappaleessa 9 ja 11. Myös tavoiteohjelman osion 2 uudistuva työehtosopimus kappaleessa 7 todetaan vastaavaa. Todettiin, että tuntitarkastelu on asia, joka tulee ottaa huomioon seuraavissa työehtosopimusneuvotteluissa. Työryhmä käsitteli alustatyötä ja sen työntekijöiden asemaa laajemminkin. Alustatyöntekijä on tosiasiaa työntekijän asemassa.

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

PAMin on tehtävä selkeä linjaus siitä, mikä on yrittäjyyttä ja missä tapauksissa työ tehdään työntekijästatuksella.

Mari Laasion ja Mira-Veera Auerin muutosesitysten pohjalta työryhmä teki **muutoksen tavoiteohjelman osioon 2 kappaleessa kahdeksan poistamalla epäselvyyttä aiheuttaneen lauseen: "Esimerkiksi silloin, kun työtä tehdään keikkavälitysfirmojen kautta voi työntekijän juridinen status olla epäselvä"**.

Tiikkaja luki tekstin riviltä 51. "Nykyistä sopimusjärjestelmää kuitenkin haastaa kansainväliset yritykset ja polarisoituminen ja ihmisten yksilöllisyys vahvistuvat". Osiossa sana jäseniimi herätti keskustelua tässä kappaleessa ja sitä selviteltiin. Tiikkaja kertoi, että se on otettu käyttöön neljä vuotta sitten, ja se on osa järjestämistä.

Osion riville 30 "Työn murros tarjoaa monia mahdollisuuksia" korjaus: "Muutosta tuetaan korvaamalla työntekijöille kunnolliset vähimmäistyöehdot ja työolosuhteet."

Työryhmän puheenjohtaja Timo Tiikkaja totesi, että tässä olivat ryhmän 2 muutosehdotukset. Hän kiitti omasta ja työryhmän puolesta osion kirjoittajia: hitsin hyvin kirjoitettu. Hän myös kiitti työryhmää, joka jaksoi puurtaa yömyöhään. Kiitos myös työryhmän sihteeille, Mialle ja Mariannelle.

Mira-Veera Auer kiitti tässä kohtaa luottamuksesta tultuaan valituksi valtuuston 2. varapuheenjohtajaksi. Tavoiteohjelma tulee olemaan työn selkänöja seuraavat neljä vuotta. Jäsenet maksavat laskun tästä kokouksesta, joten ohjelman pitää ja tulee olla konkreettinen, tavoitteellinen ja selkeä. Ohjelman pitää olla luettavissa. On paljon työtä, kun mietitään, miten ne tavoitteet toteutetaan. Auer totesi tehneensä esityksiä myös nollatyö- ja vuokratyökirjauksista. Ne ovat asioita, jotka eivät tule poistumaan alalta. Hän toivoo, että työryhmä kokoontuu vielä pohtimaan voisiko siihen vielä tehdä tarkempia kirjauksia. Hän kehotti kaikkia työryhmiä vielä kerran miettimään voisiko linjauksia selkeyttää ja saada niistä konkreettisempia tavoitteita. Auerin mielestä tavoiteohjelma näytti pieneltä esseeltä, eikä ole sellaisessa muodossa, miten jäsenet sen lukevat.

Timo Tiikkaja totesi vastauksessaan, että edetään työjärjestyksen mukaan.

Puheenvuoropyyntöjä ei esitetty.

Työryhmä 4. Sivistyksellisen pohjan ja jatkuvan oppimisen kehittäminen

Työryhmän puheenjohtaja Minna Holtlund totesi työryhmän tulleen siihen tulokseen, että koulutuksen tulee kuulua vahvasti tavoiteohjelmaan. He saivat kolme esitystä.

Christa Pessin muutosesitys: työpaikoille ammatillista koulutusta lisää, ikääntyvien huomioiminen koulutuksessa, kielikoulutus – kotouttamisessa tulee kiinnittää suomen kielen opetukseen huomiota, pakolliset passikoulutukset työnantajille, pitkäaikaisten työntekijöiden huomioiminen koulutuksessa. Työryhmän mielestä kaikki asiat sisältyvät 4 osion neljänneksi viimeiseen kappaleeseen. Työnantajien on ymmärrettävä elinikäisen oppimisen merkitys. On otettava suurempi vastuu henkilökunnan osaamisesta ja

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

kehittämisestä sekä nähtävä henkilön osaamisen kehittäminen välttämättömänä investointina tulevaisuuteen. Työnantajien merkittävää osallistumista vaaditaan, jotta saadaa yksilön kehittyminen kuntoon.

Christa Pessin toinen muutosesitys: työnantajille velvollisuus varmistaa työntekijöiden digitaalinen osaaminen ja oppiminen, työpaikoilla aikaa perehdyttämiseen. Työryhmän mielestä asia sisältyy tavoiteohjelman osion 4 neljänneksi viimeiseen kappaleeseen.

Mari Laasion muutosesitys: Luottamusmieskoulutukseen vuosittainen pakollinen koulutus, plus luodaan yhteistyössä työnantajakentän kanssa ammatillinen koulutusjärjestelmä, josta tehdään erillinen liite työehtosopimukseen, joka velvoittaa työnantajia kouluttamaan työntekijöitä. Tulimme tulokseen, että lm-koulutuksia määrittelevät TES-kohtaiset koulutusopimukset, joten emme huomioi tätä tavoiteohjelmassa. Huomiodaan asia myöhemmässä strategian teon kohdassa, siis kun työehtosopimuksia luodaan.

Työryhmä teki muutoksia myös esityksien ulkopuolelta. **Toiseen kappaleeseen työryhmä lisäsi ”ja kielitaito”. Rivillä 48 korjasimme eriarvoisuus-sanana ”eriarvoistuminen-sanaan”. Rivillä 60 eteenpäin muokkasimme kappaleen muotoon ”Elinikäisen oppimisen rahoitus on rakennettava sellaiseksi, että kaikkien työnantajien on kannustavaa kouluttaa työntekijöitään kaikilla tasoilla. Järjestelmän täytyy huomioida myös ne, jotka työskentelevät epätyypillisissä työsuhteissa.” Lisäksi ”tasapuolisest henkilöstökoulutusta” kirjoitusvirhe korjattiin.**

Työryhmän puheenjohtaja Minna Holtlund kiitti ihanaa työryhmää ja työryhmän sihteereitä, Airia ja Mikkoa.

Puheenvuoropyyntöjä ei esitetty.

Työryhmä 3. Sosiaalinen vastuu yritysten menestystekijänä

Työryhmän puheenjohtaja Aleksi Pakarinen totesi, että työryhmässä käytiin paljon hyvää keskustelua. Muutosesityksiä oli tullut useampia, Joonas Tuomivaaralta. Pääosa niistä olikin jo sisältynyt pohjaesitykseen. Jonkin verran kuitenkin muokattiin sanamuotoja. Ja haluttiin korostaa yhteiskuntavastuuta laajemmalla skaalalla.

Muutosesitykset olivat hyvinkin konkreettisia, osa jopa TES-tason kirjauksia. Työryhmä kuitenkin katsoi, että nämä asiat olivat tulleet käsitellyiksi riveillä 14-19. Myös mm. se, että työntekijän on tultava toimeen palkalla, oli konkreettinen Tuomivaaran muutosesitys. Keskustelimme asiasta, mutta katsoimme, että asia tulee esille ensimmäisessä kappaleessa. Pakarinen kertoi, että käytiin myös paljon hyvää ja avointa keskustelua ensimmäisen kappaleen tarkoituksesta. Kyse on hyvin globaaleista ja merkittävistä asioista ja hyvin spesifi kirjaus ei olisi ollut tarkoituksenmukainen. Keskusteltiin paljon tuotantoketjuista ja avoimesta yhteistoiminnasta ja pyrimme painottamaan sitä, että yrityksen liiketoiminnassa vastuullisuusasioista tulisi raportoida avoimesti.

Rikkeiden sanktioinnista puhuimme, että tällaiset TESSiin liittyvät asiat ovat sellaisia sopimusteknisiä asioita, että niitä on haasteellista säätää rikoslilla. Se vaatisi merkittävää

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

lainsäädännön muuttamista. Kappaleessa ei puhuta luottamusmiehistä, vaan työnantajan ja työntekijöiden yhteistoiminnasta, sosiaalisessa vastuussa ja yhteistoiminnassa.

Pakarinen totesi, että työryhmä on käynyt muutosesitykset laajasti läpi ja työryhmä on tehnyt ratkaisunsa siltä pohjalta.

Puheenvuoropyyntöjä ei esitetty.

Työryhmä 5. Inhimillinen yhteiskuntamalli

Työryhmän puheenjohtaja Emma Haapasaari totesi, että ryhmä oli keskustelevala ja hyvähenkinen. Sille tuli kaksi muutosesitystä. Ne pilkkottiin osiin, jotta käsittely olisi helpompaa.

Mikael Fogelholmin muutosesitys: Tavoitteena on, että työttömyyskassat ovat edelleen ammattiliittojen hallinnassa. Kassan toiminta perustuu lakiin, mm. hallintolakiin. Sen perusteella kassa ja liitto toimivat eri organisaatioina. PAM ja työttömyyskassa tekevät yhteistyötä edistääkseen pamilaiten työttömien työllistymistä. Kassan rooli on mainittu osion toisessa kappaleessa, ansiosidonnaisen työttömyysvakuutuksen rooli, osion 10 kappaleessa. Esityksessä vaaditaan, ettei työllistämispalveluita yksityistetä. Tavoiteohjelman ensimmäisestä kappaleesta löytyy kirjaus ”julkiset palvelut lisäävät tasa-arvoa, sekä yhteiskunnallista osallisuutta ja niiden tulee vastata työelämän muutosten asettamiin haasteisiin”. Työllistämispalveluita on esitetty osion 2 ja 10 kappaleessa.

Huomioitiin myös esitys, että PAMin tulee toimia yhteiskunnallisesti aktiivisesti ja osallistua esim. perustulon selvittämiseen ja siitä aiheesta olisi myös Pamin linjattava kantansa. Perusturva nähtiin aika konkreettisenä kysymyksenä sen sisällyttämiseksi tavoiteohjelmaan. Osion 4 kappaleeseen lisättiin maininta, että ”Yhteiskunnan turvaverkon tulisi olla ihmisille helppo sekä ennakoitava”. Tämän lisäksi osion neljännessä kappaleessa mainittiin jo, että yhteiskunnan turvaverkon tulee mahdollistaa keskittyminen uusien mahdollisuuksien etsimiseen, eikä nöyryyttää apua tarvitsevaa.

Lisäksi työryhmässä keskusteltiin muutosesityksen pohjalta ns. aktiivimallin käytön jatkosta. Todettiin, että PAM on sitä aina vastustanut ja vastustaa jatkossakin. Kirjaukset perusturvan kehittämisestä jatkavat tätä linjaa. Köyhyydestä tulee kantaa enemmän huolta. Perusturvan kehittämistä käsittelevät kappaleet vastaavat osaltaan köyhyyden ongelmaan suomalaisessa yhteiskunnassa. Osion 9 kappaleessa huomioidaan lisäksi palkkatyököyhyys ”Työstä saatavalla palkalla on tultava toimeen ja palkkatyöstä johtuva köyhyys johtaa myös eläkeläisköyhyyteen”. Yhteiskunnan vastuu haavoittuvimmista ryhmistä huomioidaan osion 6 kappaleessa. Esiin nostettiin, että asumiskulut ovat pääkaupunkiseudulla suhteettoman suuret verrattuna palkkoihin. Työryhmä totesi, että ohjelman 5 kappaleessa mainitaan asia. Toimeentulotuessa tulee ottaa huomioon välttämättömät menot, esim. pyykinpesukone. Työryhmän mielestä esitys huomioidaan ohjelmassa ilman konkreettisia esimerkkejä.

Työryhmä on esityksen kanssa samaa mieltä, ettei vastentahtoinen työllistäminen ja kouluttaminen ole järkevää, eikä inhimillisesti kestävä. Toimivat työllistämispalvelut mainitaan 10 kappaleessa. Esityksen mukaan PAMin tulee toimia painokkaasti arvokkaaseen

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

vanhuuteen liittyvissä asioissa. Tähän liittyy myös vanhuusköyhyys, huomioiden pamilaisten pienet palkat. Arvokas vanhuus on huomioitu tavoiteohjelmassa. Palveluita koskevien esityksien yhdistävänä huomiona työryhmä totesi, ettei kaikkiin sosiaalisiin palveluihin ei tule sisällyttää kilpailutusta, ja näihin tulee taata riittävät resurssit. Laadukkaat ja kaikille saatavilla olevat julkiset palvelut onkin mainittu osiossa 8. Tässä olivat vastaukset ensimmäisen muutosesityksen vastaukset kaikkiin kohtiin.

Christian Karaun muutosesitys: Suhtautuminen-perustuloon. Hän toivoi, että PAM suhtautuisi myönteisesti vastikkeettomaan perustuloon. Tähän on sama vastaus mikä edellisessäkin oli. Perusturvan toteamistapa nähtiin liian konkreettisenä tapana lisätä ohjelmaan. Osion 4 kappaleeseen lisättiin maininta, että ”Yhteiskunnan turvaverkon tulisi olla ihmiselle helppo ja ennakoitava.” Tämän lisäksi osion 4 kappaleessa mainitaan, että ”Yhteiskunnan turvaverkon tulee mahdollistaa keskittyminen uusien mahdollisuuksien etsimiseen eikä nöyryyttää apua tarvitsevia.

Työryhmän puheenjohtaja Emma Haapasaari totesi, että nämä esitykset tulivat työryhmälle salista. Lisäksi olivat sitten ne asiat, mistä työryhmässä keskusteltiin. Hän totesi muutokohdat. ”Yhteiskunnassa, joka nopeammin muuttuu” muutettiin muotoon ”**Yhä nopeammin muuttuvassa yhteiskunnassa**”, sitten ”eivät aina riitä sen yskivien osien” vaihdettiin ”**toimimattomien osien korjaamiseksi**”. Sitten lisättiin, **että turvaverkkojen eri osa-alueiden esimerkiksi perusturvan, työttömyyskassojen sekä työllistämispalveluiden.** Siellä oli pikkuisen yksilöidymmin niitä. **Korjattiin kirjoitusvirheitä ja pieniä lisäyksiä lauseisiin.** Lisättiin mm. **julkinen liikenne.**

Lopuksi työryhmän puheenjohtaja Emma Haapasaari kiitti ihania sihteereitä Ollia ja Oonaa, jotka olivat pitäneet työryhmästä hyvää huolta.

Puheenvuoropyyntöjä ei esitetty.

Työryhmä 6. Moninaistuva jäsenistö ja kehittyvä edunvalvontajärjestelmä.

Työryhmän puheenjohtaja Sini Heikkinen totesi, että työryhmä oli hyvin keskustelevala, suuri kiitos ryhmän jäsenille. Vastaukset olivat yksimielisiä. Kävimme asiat moninaisesti läpi, keskustelimme paljon ja olimme luovia uusien termien osalta, luovuus kukki.

Joonas Tuomivaaran muutosesitys: Kohta 1: PAM kehittää suoran demokratian käytäntöjä sen jäsenistölle vaalikauden aikana, luoden jäsenille suoran vaikutuskanavan omiin etuihin, työehtoihin sekä liiton toimintaan.

Työryhmä totesi, että edustuksellinen demokratia varmistaa monissa tilanteissa kuitenkin parhaiten sen, että päätöksentekijällä on parhaat tiedot päätöksenteon taustaksi. Monissa asioissa on järkevää ja tarpeellista kuulla laajempaa joukkoa päätettäessä asioiden suuntaviivoista. Työryhmä katsoikin, että tämän toteuttamisen tulee olla osa liiton digitaalisten palvelujen kehittämistä, jonka johdosta teimme kaksi muutosta kappaleeseen 5 eli rivi 40-51. Lisäsimme näin: ”**Digitaalisten ja muuttuvien työsuhteiden- ja paikkojen aikana on etsittävä uusia tapoja olla kollektiivinen ja puhutella jäseniä, sekä löytää keinot muodostavat yhteisöjä ja vaikutuskanavia**”. Lisäksi ”Palveluita ja toimintaa määritellään”...

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

Toimitaan siten, että digitaalisista palveluista voidaan kysyä jäsenistöltä, kuitenkin niin, että päätöksiä tehdään demokraattisesti valittujen toimielinten tahoilla juuri tämän vaadittavan taustatiedon ja osaamisen vuoksi.

Mira-Veera Auerin muutosesitys: 2: Järjestämistyötä jatketaan ja sen strategista etenemistä tehostetaan niin, että kaikki työpaikat tulevat kartoitettua liittokokouskaudella. Järjestämissuunnitelmaa tehdään kaikille työpaikoille ja vahvat työpaikat, joissa on luottamusmies, ovat prioriteetti. Jokaiselle työpaikalle järjestetään luottamusmies. Luottamusmiesten toimialuetta kohtuullistetaan ja selvitetään mahdollisuutta kattaa pienemmät työpaikat yhteisellä luottamusmiehellä. PAM huolehtii tarvittavista resursseista järjestämistyön ja sen tavoitteiden toteuttamiseksi. Ammattiosastoja ja liiton työntekijöitä koulutetaan yhä vahvemmin järjestämisideologian mukaiseen tapaan toimia ja ammattiosastot saavat tarvitsemansa resurssit ja tuen järjestämisen toteuttamiseksi.

Työryhmä oli samaa mieltä järjestötyön jatkamisesta ja siitä, että sen strategista etenemistyötä tehostetaan. Työryhmä totesi tämän löytyvän jo kohdasta 7. ”Tämän vuoksi on keskeistä, että järjestämistä tehdään nykyistä useammassa työyhteisössä ja kaikilla työpaikoilla on luottamusmies ja työsuojeluvaltuutettu”. Työryhmä kuitenkin totesi, että se miten työpaikkojen järjestämistyötä konkreettisesti tehdään, ei ole tavoiteohjelmaan kirjattavaa, vaan se on huomioitava liiton operatiivisessa suunnittelussa. Tämä on linjoja määrittävä strategiapaperi, ei paperi, jolla sidotaan liiton kädet neljäksi vuodeksi.

Esitykseen lisättiin myös ammattiosastojen rooli järjestämistyössä ja tähän työryhmä yhtyi ja **lisäsi kappaleeseen 8** rivit 64-84, että ”**osana tämän edistämistä aluetoimistot ja ammattiosastot toteuttavat yhteistä järjestämistä**”. Tässä taustana työryhmällä oli se, että järjestämistä ei voida jättää vain liiton työntekijöiden, eikä myöskään yksittäisten luottamushenkilöiden tehtäväksi, myös aluetoimistojen ja ammattiosastojen on osallistuttava siihen. Sen henkeä luoden, työryhmä **lisäsi kappaleeseen 7 ja 8 maininnan toimintahenkilöistä luottamushenkilöiden rinnalla**. Toimintahenkilöillä tarkoitetaan henkilöitä, joilla ei ole työpaikoilla virallista luottamushenkilöasemaa, eli he eivät ole luottamusmiehiä, työsuojeluvaltuutettuja, eivätkä aktiiveja perinteisessä ammattiosastomielessä, mutta ovat halukkaita kehittämään toimintaa ja osallistumaan siihen, eli ovat matalan tason osallistujia. Yleensä kun lähtee johonkin mukaan, niin kasvaa vähän ylöspäin. Termi ei tässä ole olennainen asia. He ovat henkilöitä, joilla ei ole virallista asemaa, mutta ovat meidän lähettäviä järjestämistyössä. He pyrkivät aktiivisesti saamaan uusia jäseniä ja tuomaan liittoon tunnetuksi, ihan normaalina rivijäsenenä. Toimintahenkilö-termin, ei ole tarkoitus olla uusi termi, vaan sillä on pyritty kuvaamaan yhteyttä työpaikkatoimintaan, normaalia aktiivi-termiä selvemmin, jotta niitä työpaikkoja saadaan vähän paremmin mukaan ja järjestettyä. Esityksen henkeen liittyen työryhmä **muutti kappaleen 8 lausetta**: ”Edunvalvontaverkostoa on laajennettava....” **”luottamushenkilö tai muu toimintahenkilö”**. Korostaakseen sitä, että työntekijöiden edunvalvontaa voidaan parantaa luottamushenkilöiden määrää lisäämällä, mutta myös muiden työpaikan luottamushenkilöiden määrää lisäämällä, olivatpa he sitten työsuojeluvaltuutettuja tai ihan mitä vain. Tällä me halusimme tuoda esiin nimenomaan sitä, että se vastaa tähän Mira-Veran esityksessä olleeseen ajatukseen siitä, että olisi useamman työpaikan, pienen mikro-makrotason, yhteinen luottamusmies. Tätä ajatusta ei kuitenkaan pidetä realistisena, eikä edes mahdollisena. Tähän liittyy puhtaasti tietosuoja- ja kilpailusyitä. Eivät työnantajat, eikä

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

yksikään yritys ei tule antamaan lupaa siihen, että toisen firman työntekijä tulisi heille latelemaan ehtoja. Sen sijaan haluamme enemmän henkilöitä, jotka haluavat olla työntekijöiden tukena työpaikoilla, olematta välttämättä luottamusmiehiä.

Lisäksi työryhmä **muotoili lauseen** ”nykyistä vahvemman luottamus- ja toimintahenkilöverkoston rakentaminen työpaikoille on liiton **tärkeimpiä tehtäviä** seuraavan vuosikymmenen aikana ja tulevien liittokokousstrategioiden täytyy tukea tätä tavoitetta. Haluttiin muotoilla lause muotoon, ”tärkeimpiä tehtäviä” sillä, siitä käy paremmin ilmi se, että tähän päämäärään pystytään pääsemään monin erinäisin keinoin. Olemme myös katsoneet, että emme sido käsiämme 4-5 vuodeksi siihen, että liiton tärkein tehtävä on järjestäminen, koska siellä on paljon muitakin, ja yhtä tärkeitä tehtäviä.

Muutosesitykset 3 ja 4 käsiteltiin nippuina, koska niiden pääpointti molemmissa oli se, että liiton resurssija on lisättävä. Muutosesitys: hyvän edunvalvontatyön mahdollistamiseksi PAM panostaa jäsenten asioiden hoidon kannalta riittävään henkilöstömäärään aluetoimistoissa, sekä henkilöstön osaamisen jatkuvaan kehittämiseen ja työhyvinvointiin.

Kävimme pitkän keskustelun näistä muutosesityksistä. Kummassakin esityksessä puhuttiin nimenomaan liiton henkilöstön lisäämisestä. Toisessa esityksessä otettiin konkreettisesti kantaa siihen, minkälaisia työntekijöitä tulisi palkata lisää. Työryhmä totesi, että tavoiteohjelman tulee asettaa liitolle toiminnallisia tavoitteita, joiden käytännön toteuttamisesta vastaa liiton johto ja hallitus. Heidän tehtävänä on arvioida henkilöstöresurssien riittävyyttä ja suuntaamista. Näin ollen, työryhmä ei nähnyt järkevänä kirjata tavoiteohjelmaan operatiivisia asioita. Sen sijaan työryhmä lisäsi kappaleessa 7 löytyvään lauseeseen ”**PAM edistää luottamushenkilöiden toimintamahdollisuuksia, sekä tukee heitä, heidän vaativassa tehtävässä monipuolisin keinoin**”, mikä avaa meille mahdollisuuksia luoda ja etsiä uusia tapoja tukemiseen. Tämä oli ainoa muutos tähän.

Mikael Fogelholmin muutosesitys: Kohta 5: PAM aktivoituu kontaktoimaan kasvotusten uudet ja vanhat luottamushenkilöt, heti kunkin kauden alussa ja tekemään jokaiselle henkilökohtaisen luottamusmiestoimintasuunnitelman koulutuksineen, jäsenhankintaohjelmineen ja työnantajayhteistyösuunnitelmalla. Ensimmäisen koulutuksen tulee painottua voimakkaammin luottamushenkilön oikeuksiin toimia työehtosopimuksen, työsopimuslain YT-lain jne. puitteissa, tulkintoineen.

Työryhmä ei nähnyt järkevänä kirjata tähän ohjelmaan konkreettisia operatiivisen tason toimintaohjeita, mutta huomioi esityksen hengen **lisäämällä** saman **kappaleeseen 7** maininnan ”**monipuolisin keinoin**”. Kaikki ne asiat mitä ei ole tänne tuotu ja lisätty, ovat sihteerit kirjanneet ylös ja niitä lähdetään mahdollisuuksien mukaan kehittämään siinä operatiivisessa toiminnassa, jonne ne kuuluvat.

Tässä työryhmän kannat ja lisäykset. Työryhmän puheenjohtaja Sini Heikkinen: haluan kiittää työryhmää aktiivisuudesta. Meillä kukki luovuus, kiitos!

Merja Stenman-Björn, (Helsinki-Uusimaa, mara), kysyi mistä saadaan tuki nykyisille luottamushenkilöille? Hän sanoi, että ei ole ollut yhdelläkään kurssilla, jossa tätä asiaa ei itkettäisi yhdessä. Minkälaisia toimenpiteitä on tulossa, jolla ruohonjuuritasolle saadaan

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

tukea? Kun luottamushenkilö on vahva ja saa vahvan tuen, hän hankkii lisää jäseniä. Jos on tunne siitä, ettei selviä, eikä kukaan auta, niin ei silloin jaksa enää paljon jäsenhankintaakaan tehdä. Tämä on liiton tulevaisuuden iso pätkinä, joka täytyy jotenkin ratkaista. Kun puhutaan monimuotoisuudesta, millä keinoilla velvoitamme toinen toisiimme hankkimaan yhteisen kielen, jolla voimme perehdyttää esimerkiksi maahanmuuttajia?

Sini Heikkinen totesi, että Merja Stenman-Björnin esiin nostamat asiat ovat tärkeitä ja olemme keskustelleet näistä jo pitkään. Kieliasiasta puhuttiin paljon, puhuimme millä tasolla ja millä kielillä. Nämä asiat kirjattiin, jotta löydetään se yhteinen kieli, jolla saadaan maahanmuuttajataustaiset osallistumaan, ymmärtämään jne. Heidillä on kirjattuna ylös monta olennaista pointtia, joita lähdetään miettimään ja kehittämään. Pitää saada myös maahanmuuttajataustaiset ymmärtämään tämän asian pointti.

Luottamushenkilöiden tukemisessa on alueilla paljon vaihtelua. Aluetoimistoja ja ammattiosastoja käytetään järjestämisessä. Sitä kautta löydetään yhteistyöryhmiä ja järjestetään tapaamisia, jotta saisi vertaistukea. Tällaisia koulutuksia tarvitaan enemmän, niitä missä päästään sparraamaan toisia (vertaistuki). Jossain tätä tehdään tiiminä, läpi koko maan, koska työpaikalla ollaan aika yksin. Luottamusmies ja työsuojeluvaltuutettu ovat vahvasti työpareja, jolloin hoidetaan asioita yhdessä – kun harmaa alue on iso, silloin saadaan toiselta tukea. Työpareja, sparrausryhmiä, tiimejä, alakohtaisia, yrityskohtaisia, isoja ryhmiä. Myös työnantajan välineitä ja aikaa käyttäen, tavoitettavuus on ihan eri.

Sitten tuli esille eräänlainen tiimijajattelu, jossa tehdään työtä tiiminä, esimerkiksi jäsentä tiiminä. Se on sellaista omaa aktiivista ryhmän järjestämistä, siitä on koettu olevan aika paljon hyötyä. Myös alakohtaiset ja firmakohtaiset yhteistyöryhmät tulivat esiin. Isoilla työpaikoilla on helpompi löytää näitä yhteistyöryhmiä kuin pienillä työpaikoilla. Pienille työpaikoille järjestettäisiin ammattiosastojen toimesta ryhmiä ja muita väyliä säännöllisiin tapaamisiin.

Koulutuksen lisäämisestä ja vertaistuesta puhuttiin paljon työryhmässä ja näitä asioita kirjattiin ylös ja lähdimme niitä jalostamaan.

Outi Heino, (Helsinki-Uusimaa, kauppa), kysyi vielä toimintahenkilöstä. Luottamushenkilö-sana on korvattu toimintahenkilöllä. Hän halusi todella tietää, mitä tällainen toimintahenkilö tarkoittaa? Tarkoitetaanko sillä luottamusvaltuutettua? Luottamusvaltuutettu saa työstä vapautusaikaa lain puitteissa, mutta toimintahenkilö ei saa, koska ei ole sopimuksien ja lain tukea. Tällainen asia askarruttaa ja haluaisin saada vastauksen.

Valiokunnan puheenjohtaja Sini Heikkinen totesi, että luottamushenkilö -sanaa ei ole poistettu, vaan olemme laajentaneet aihetta. Tänne on tuotu luottamushenkilö tai muu, eli ollaan laajennettu sitä kuvaa, että kyseessä ei ole ainoastaan luottamusmies, vaan myös työsuojelu kuuluu siihen luottamushenkilöön ja sen toimenkuvaan. Haettiin tätä tarkennusta, koska molemmilla on vapautuaikaa ja siihen työhön pystyy käyttämään palkallistakin aikaa. Sitten on se, ”muu toimintahenkilö”, siis sellaiset henkilöt, jotka ovat vähemmän aktiivisia tai sinne päin, mutta ovat kuitenkin kiinnostuneita tekemään jotakin, osallistumaan. Vähän niin kuin vanhana yhdyshenkilötyylisenä. Ei oltaisi niin putkinäköisiä sen suhteen kuka voi järjestää, kuka voi ajaa asioita. Tietenkin tietyt asiat ovat vain

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

luottamustoimisia, se täytyy ehdottomasti muistaa. He ovat ne, joilla on mandaatti, mutta liitosta voi kertoa ja asioista voi puhua ja niitä voi tuoda esiin muutkin kuin vain luottamusmiehet tai työsuojeluvaltuutetut.

Puheenjohtaja totesi, että edellä esitetyt muutosesitykset on kohta kohdalta lisätty kokouksen asiakirjojen liitteeksi.

Todettiin kuulluksi tavoiteohjelmavaliokuntien ja sen työryhmien esitykset tulevaksi tavoiteohjelmaksi.

Kokous keskeytettiin kello 11.30.

Kokousta jatkettiin klo 13.05.

Puheenjohtajaksi Anne Huotari.

Jatkettiin keskustelua tavoiteohjelmasta vuosille 2020–2024.

Joonas Tuomivaara, (Helsinki-Uusimaa, kauppa), esitti ponnen tavoiteohjelmaan: ”Tavoiteohjelman toteutumisen seurantaan helpotetaan laatimalla tavoiteohjelmasta vuosittaiset raportit, jotka toimitetaan liittokokousedustajien saataville. Raporteista on ilmettava tehty toimenpiteet, joilla tavoiteohjelman asettamia päämääriä on tavoiteltu.” Tähän on tullut kannatusta, niin paljon kuin fyysisesti vain tässä ajassa oli mahdollista saada. Tuomivaara ei ehtinyt tavata kaikkia liittokokousedustajia, mutta vain kaksi kohtaamaansa edustajaa jätti tämän ponnen allekirjoittamatta. Hän oletti sen perusteella, että noin 97 prosenttia salissa olevista edustajista kannatti tätä pontta.

Mira Veera Auer, (Helsinki-uusimaa, kauppa), teki kannatetun muutosesityksen siitä, että tavoiteohjelman muotoa selkeytetään väliotsikoilla.

Rebekka Jyränen-Partanen, (Helsinki-Uusimaa, mara) totesi, meidän kaikkien tietävän, kuinka tärkeää on, että luottamusmiestehtävissä olevat henkilöt saavat kaiken tukensa liitolta. Hän esitti kannatetun muutosesityksen tavoiteohjelmaan. Kaikissa tavoiteohjelman teksteissä tulee mainita luottamusmies ja työsuojeluvaltuutettu. Niitä ei tule poistaa tai muuttaa. Niiden tärkeyttä tulee enemmän korostaa.

Henri Haanpää, (Helsinki-Uusimaa, kauppa) teki muutosesityksen: tavoiteohjelman kohtaan kaksi. Monilla pamilaisilla aloilla on moniosajia, mutta palkkaus tukee vain yhtä työtä tekevää ihmistä. Jos henkilö hallitsee enemmän kuin yhden työtehtävän, hänen palkkausta tarkistetaan niin työtehtävien kuin edustettavien henkilömääränkin osalta.

Outi Heino, (Helsinki-Uusimaa, kauppa), esitti muutosesityksen tavoiteohjelman kohtaan kuusi. Toimintahenkilö -sanaa ei voi käyttää tavoiteohjelmassa, se pitää joko poistaa tai muuttaa yhdyshenkilöksi. Tällaista henkilöä ei ole esimerkiksi TESsissä, eli hän olisi näin ollen suojaton henkilö.

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

Christa Pessi, (Helsinki-Uusimaa, kauppa) teki kannatetun muutosesityksen tavoiteohjelmaan kohtaan kuusi. Osastojen väliseen solidaarisuuteen tulee panostaa enemmän, samoin kuin liittojen väliseen yhteistyöhön.

Christian Karau, (Pirkanmaa, kiinteistöpalvelu), teki muutosesityksen tavoiteohjelman otsikoksi, kohtaan yksi. Paras palvelu syntyy hyvinvoinnista työpaikalla.

Tarja Kaunismäki, (Helsinki-Uusimaa, erityisalat, kuvanvalmistusala), esitti kannatetun muutosesityksen tavoiteohjelman kohtaan kaksi. Järjestämistyötä jatketaan ja sen strategista etenemistä tehostetaan niin, että kaikki työpaikat kontaktoidaan ja ne tulevat kartoitettua tulevalla liittokokouskaudella. Järjestämissuunnitelmat tehdään kaikilla työpaikoilla, tavoitteena on vahvat työpaikat, joissa on luottamusmies. Jokaiselle työpaikalle järjestetään luottamusmies. Luottamusmiesten toimialat kohtuullistetaan ja selvitetään mahdollisuudet kattaa pienemmät työpaikat yhteisellä luottamusmiehellä. PAM huolehtii tarvittavista resursseista ja järjestämistyöstä, sekä näiden tavoitteiden toteuttamisesta. Ammattiosastoja ja niiden toimihenkilöitä koulutetaan yhä vahvemmin järjestämisideologian tapaan toimia. Ammattiosastot saavat tarvitsemansa resurssit ja tuen järjestämistyön toteuttamiseksi.

Joonas Tuomivaara, (Helsinki-uusimaa, kauppa), esitti tavoiteohjelmaan kaksi tavoitteita koskevaa pontta. Saimme eilen liitolle uuden hallinnon. Olimme iloisia valinnoista. Kuulimme kuitenkin tutuksi käyneen suruvirren; nuorten ja etenkin nuorten naisten esiinmarssi jäi odottamaan tulemistaan, jopa keski-ikäiset miehet sanoivat, että olisin odottanut nuorten naisten astuvan tässä kokouksessa esiin. Tiedättekö, että me keski-ikäiset miehet olemme niitä, jotka estämme nuorten naisten esiinmarssin. Estämme toimillamme heitä edes kävelemästä. Me olemme näiden nuorten naisten veljiä. Näinkö me tosiaan aiomme jatkaa siskojemme kohtelua? Nuoret naiset ovat yksi heikoimmista ryhmistä työelämässä ja näin on myös pamilaisilla aloilla. Nuoret naiset ovat todella iso ryhmä ja he ovat erittäin aliedustettuna hallinnossamme. Tavoiteohjelmaan on vaadittu paljon konkretiaa. Tuomivaara toivoo saavansa näillä ponsilla lisää konkretiaa liiton toimintaan.

Ensimmäinen ponsi, jota on kannattanut sekä liittokokousedustajien vanhin, että nuorin miesedustaja. ”Liiton valtuusto ja hallitus nimeävät keskuudestaan tasa-arvolautakunnan. Lautakunta valvoo ja edistää tasa-arvon toteutumista, liittyen liiton jäsenten ja aktiivien toimintaan liiton päätöksenteossa. Tasa-arvolautakunnan tulee laatia tasa-arvosuunnitelma, jonka tehtävänä on ensisijaisesti edistää liiton sääntöjenmukaisen jäsenrakenteen kuvastumista liiton hallinnossa.”

Toinen ponsi, jota niin ikään on kannattanut sekä liittokokousedustajien vanhin, että nuorin miesedustaja. ”Liiton hallituksen on seuraavaa liittokokousta valmisteltaessa huolehdittava, että ryhmätapaamisia päätöksenteon tueksi, järjestetään myös sukupuolijaon mukaisesti. Toisin sanoen, ennen varsinaisen liittokokouksen alkamista on järjestettävä myös ryhmäkokoukset, joissa kokousedustajilla on mahdollisuus käsitellä asioita sukupuoleen liittyvien kysymysten kautta”.

Päivi Toroila, (Helsinki-Uusimaa, kauppa), teki kannatetun muutosesityksen tavoiteohjelman kohtaan 3. Sosiaalisen vastuunkannon valvontamekanismeja tulee kehittää. Jos valvontaa ei ole, sosiaalinen vastuu jää vapaaehtoiseksi. Vapaaehtoisena, yrityksille jää

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

helposti mahdollisuus päättää itsenäisesti sosiaalisen vastuun laajuudesta, kohdentamisesta ja sisällöstä.

Tomi Raitio, (Helsinki-Uusimaa, erityisalat, Kansallisteatterin tekniikka), totesi olevansa osasyllinen tavoiteohjelmaan. Hän halusi antaa kokoukselle muutaman huomion saatteeksi, ilman muutosesityksiä. Kohta **5, Inhimillinen yhteiskunta**, hallituksen ohjelmassa on mm. perhevapaaudistus. PAMin tavoiteohjelmassa on tavoitteena saavuttaa julkiset palvelut vastaamaan palvelualalla työskentelevien, siis ympäri vuorokauden työskentelevien tarpeeseen. Toisaalta PAMin tavoiteohjelmassa vaaditaan palkkatasa-arvoa. Nämä ovat sellaisia asioita, jotka olisi syytä huomioida. Tavallaan tällä perhevapaaudistuksen ja hoitovastuun jakautumiselle kotona, on todella iso merkitys sillä, että naisten palkkatasoa saadaan nostettua. Se on puhdasta matematiikkaa, kumpi jää kotiin hoitamaan lasta. Raitio toteaa, tämän olevan kärkiasia poliittisessa mielessä.

Kohta **6, kehittyvä edunvalvontaorganisaatio**: Kaupunkikeskittymissä nämä monenlaiset työntekijät tuovat haastetta työntekijöiden osallisuuteen, organisoitumiseen ja asioiden eteenpäin viemiseen. Sitten taas muualla Suomessa, maaseudulla ja kauempana, etäisyydet ovat haaste. Molempia asioita pitää saada tuettua luottamusmiehen työskentelyssä.

Joonas Tuomivaara, (Helsinki-Uusimaa, kauppa), esitti muutosesityksen tavoiteohjelman kohtaan kaksi. Ihmisten vuokraaminen ja vastentahtoiset nollasopimukset on kiellettävä. Vuokratyötä käytetään työehtojen kiertämiseen ja nollasopimuksilla ihminen ei voi suunnitella tulevaisuutta. Vastentahtoiset nollasopimukset ja pätkätyöt kohdistuvat varsinkin nuoriin työntekijöihin. Meillä naisvaltaisten alojen edustajina on paljon sellaista tietoa ja kokemusta, jota hyödyntämällä voi yhteiskuntaa modernisoida radikaalisti. Kartoitetaan yrityksissä käytössä olevia käytäntöjä nollasopimusten ja vuokratyön käyttämisen rajoittamiseen tai kieltämiseen, viedään näitä keinoja sekä neuvottelemalla, että järjestöllisin toimin, niihin työpaikkoihin, joissa neuvottelu asiasta ei onnistu. Haluamme, että meillä ei ole sellaista työtä, mikä on vastentahtoista.

Puheenjohtaja totesi, että keskustelu tavoiteohjelmasta on päättynyt ja tavoiteohjelmavaliokunta siirtyy käsittelemään tehdyt muutosesitykset.

Puheenjohtaja totesi, että tässä kohdassa on mahdollisuus käyttää muutama sellainen puheenvuoro, joka ei liity tavoiteohjelmaan. Nämä ovat tsemppipuheenvuoroja.

Outi Heino, (Helsinki-Uusimaa, kauppa), totesi, että kokouspäivät ovat olleet todella mahtavat. On tullut paljon ideoita esim. jäsenhankintaan. Uudelle työntekijälle on tärkeää saada positiivinen kokemus liiton toiminnasta. Keskustellaan, otetaan heidät mukaan tapahtumiin. Nuorten kohdalla on erityisen tärkeää kertoa nuorille suunnatuista tapahtumista. Työnantajalle saataisiin tätä kautta myöskin painetta toimia vastuullisesti, sekä huolehtia tarvittavasta koulutuksesta, työn vaativissa tehtävissä.

Sami Kaita, (Pirkanmaa, mara), totesi, että varmasti joka ikinen aluevaikuttaja tässä salissa, sekä kotikatsomoissa, on kuullut postilaisten avunhuudot pitkin alkuvuotta. Silti tämä avunpyyntö on palannut vain vaimeana kaikuna takaisin postilaisille. Lupauksia tuesta on annettu, mutta konkreettiset toimet ovat jääneet puuttumaan. SAK:n ja suurten liittojen

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

tulisi tukea pienempiä liittoja. Postin TES-shoppailun uhrit ovat peloissaan ja pettyneitä. Kaita totesi, että SAK:laisina liittoina, liittoperheenä ja jäsenenä, meidän tehtävä on täydentää, tukea ja ajoittain myös säättää toinen toisiamme, muttei koskaan kääntää selkäämme. Kaita esitti pyynnön, että liiton hallinto ryhtyy välittömästi toimiin postilaisten tueksi, parhaaksi katsomallaan tavalla. Hän toivoi, että myös liittokokousedustajat ja jäsenistö ryhtyvät, hallinnon johdolla tarvittaviin toimiin.

Merja Lehto, (Helsinki-Uusimaa, mara), pohti marava-alan tulevaisuutta ja sitä voisiko tulospalkkaus olla osaratkaisu ansiotason nousuun - ennen ansiokehitysohjelman valmistumista. Peruspalkka pitää sopia aina työehtosopimuksella ja tulospalkkausbonukset olisivat siihen hyvänä lisänä. Jos yritys tekee hyvää tulosta ja jakaa tulospalkkioita, niin silloin myös jokaisen työntekijän pitää niitä saada. Kriteerit, mittarit ja tavoitteet pitää olla sellaiset, että myös jokainen rivitason työntekijä voi niihin realistisesti päästä. Joissakin isoissa yrityksissä tällaisia tulospalkkioita on jo käytössä. Käytäntö taitaa kuitenkin olla se, että niistä eduista pääsee nauttimaan pääasiassa vain yrityksen johto ja ylemmän tason esimiehet.

Lehto totesi, että marava-alan vuosia kestänyt TES-pelin lopputulos on alan jokaisen työntekijän nähtävissä, siinä omassa palkkalaskelmassa. Emme voi, emmekä saa enää hyväksyä sitä, että alan palkkaneuvotteluissa mennään aina sen huonoiten pärjäävän ja maksukyvyttömimmän ”kuppilan” ehdoilla. Tosiasia on, että alalla toimii huomattavan paljon isoja yrityksiä, joilla menee erittäin hyvin. Osa näistä on pörssiyrityksiä, jotka jakavat tähtitieteellisiä summia osinkoina osakkeenomistajille. Työntekijöille ei siitä palkanmaksuvaraa riitä, on vakiovastaus. TESsin korotukset maksetaan, niinpä. Näillä isoilla yrityksillä on palkanmaksuvaraa ja se palkanmaksuvara pitää ulosmitata nyt.

Kokous keskeytettiin kello 13.35.

Kokousta jatkettiin kello 14.10.

Puheenjohtaja Anne Huotari totesi, että valiokuntaa joudutaan vielä hetki odottamaan, tsemppipuheenvuoroihin on vielä mahdollisuus.

Samu Virta, (Pirkanmaa, kauppa), kertoi ryhtyneensä luottamusmieheksi tultuaan irtisanotuksi. Hän kertoi olleensa irtisanomistilanteessa yksin koko esimieskaartin kanssa ja toivoneensa, että joku olisi ollut tilanteessa hänen mukanaan. Virta totesi pitävänsä omalla työpaikallaan huolen siitä, että kenenkään ei tarvitse olla yksin. Hän sanoi myös olevansa vaikeissa tilanteissa työntekijöiden tukena, vaikka he eivät kuuluisi PAMIin. Hän halusi muistuttaa luottamustehtävissä olevia siitä, että nämä kävisivät keskustelemassa työntekijöiden kanssa siitä, että työntekijät eivät ole yksin, heillä on liitto tukena.

Anne Huotari, (Pohjois-Suomi, erityisalat), kertoi joutuneensa nuorena, kaupassa työskennellessään, selkävaivojen vuoksi sairauslomalle. Sitten kun hän irtisanoutui, hän sai kuuden viikon karenssin. Tämä sai hänet vihaiseksi, koska kukaan ei ollut kertonut hänelle mitä pitäisi siinä tilanteessa tehdä. Päästyään parin vuoden päästä Rakennusliittoon töihin, hän vasta ymmärsi, että olisi voinut valittaa päätöksestä. Huotari totesi päättäneensä silloin, että kertoo kaikille siitä, että liitosta voi saada apua myös työttömyysturvavalituksiin. Vaikka

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

se ei olisi meidän rootelissakaan, ohjataan ihmiset sinne, missä heitä autetaan, Huotari totesi.

Jatkettiin kohdan 12 käsittelyä. Käsiteltiin tavoiteohjelmaan liittyvät ponsiehdotukset.

Liiton puheenjohtaja Annika Rönni-Sällinen totesi, että koska Tuomivaaran esittämät ponnet eivät olleet varsinaisesti tavoiteohjelma-asioita, niitä käsiteltiin menettelytapavaliokunnassa.

Tavoiteohjelman toteutumisen seurannan helpottaminen:

Annika Rönni-Sällinen kertoi valiokunnan todenneen, että Tuomivaaran huoli tavoiteohjelman seurannasta on aiheellinen.

Valiokunta kuitenkin esitti, että pontta ei tehdä. Mutta toteaa, että valtuuston käsittelemää hallituksen vuosittaista toimintakertomusta parannetaan niin, että siitä käyvät ilmi ne toimenpiteet, joilla tavoiteohjelman asettamia päämääriä on edistetty. Näin tavoiteohjelman edistymistä voi koko jäsenistö seurata. Asia viedään siis eteenpäin hieman eri tavalla kuin se on ponnessa esitetty.

Hyväksyttiin menettelytapavaliokunnan esitys.

Lautakunta tasa-arvon edistämiseksi liiton hallinnossa ja sukupuolijaon mukaiset ryhmäkokoukset seuraavassa liittokokouksessa.

Rönni-Sällinen kertoi menettelytapavaliokunnan todenneen, että Tuomivaaran huoli tasa-arvon toteutumisesta liiton hallinnossa on aiheellinen. Menettelytapavaliokunta esitti, että pontta ei tehdä, sillä päätös liiton hallintoelinten kokoonpanosta on tehty tässä liittokokouksessa ja samalla hyväksyttiin ponsi, joka ohjaa hallintoelinten täydentämistä liittokokouskauden aikana. Lisäksi menettelytapavaliokunta totesi, että tasa-arvonäkökulma otetaan vahvasti huomioon, kun seuraavan kerran uudistetaan liiton sääntöjä ja ammattiosastojen mallisääntöjä.

Samoin valiokunta esitti, että hylätään ponsi ryhmätapaamisten yhteydessä järjestettävistä sukupuolijaon mukaisista kokouksista. Menettelytapavaliokunta pelkää sen johtavan siihen, että tasa-arvoon ja sukupuoleen liittyvät asiat eriytyisivät varsinaisesta päätöksenteosta. ”Tästä meillä monilla, jotka osallistumme kansainvälisiin ammattiyhdistysliikkeen kokouksiin, on vähän huonoja kokemuksia. Usein tasa-arvokongressit tai erityisesti naisten tapaamiset ennen kongresseja ovat johtaneet siihen, että tasa-arvoasioita ei käsitellä siellä varsinaisessa kokouksessa, vaan ennen sitä.” Rönni-Sällinen totesi, että käytännön tuominen PAMiin voisi aiheuttaa vanhanaikaisia kaikuja. ”Mutta jos seuraavaan liittokokoukseen valittavat edustajat haluavat tällaisia ryhmätapaamisia ennen kokousta ja niitä silloin esittävät, niiden järjestämiseen ei ole mitään estettä. Meillä eivät säännöt rajoita sitä, etteikö niitä voida järjestää.”

Rönni-Sällinen totesi edelleen esitetyn, että tasa-arvon toteutumista edistämään on kehitettävä uusia menettelytapoja. ”Yksi tällainen menettelytapa voisi olla liiton toiminnallinen tasa-arvosuunnitelma”. Tällaisessa toiminnallisessa tasa-arvosuunnitelmassa

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

otettaisiin laajemmin huomioon se, miten liitto toimii nimenomaan tasa-arvon edistämiseksi. Ei vain oman henkilöstön suhteen, vaan miten tämä tasa-arvo toteutuu laajemminkin. ”Hallituksen uutena puheenjohtajana lupaan, että tällaisen suunnitelman tekeminen voidaan kyllä käynnistää eli tällä tavalla toimittaisiin. Tässä oli menettelytapavaliokunnan esitykset molempiin tasa-arvon edistämistä käsitteleviin ponsiin.

Hyväksyttiin menettelytapavaliokunnan esitykset.

Sanna Sipinen (Pirkanmaa, kauppa) käytti puheenvuoron, jossa hän kiitti nuoria jäseniä, jotka ovat kokouksessa edustamassa. Hän totesi, että heillä on huikeita mielipiteitä ja he ovat paikkansa ansainneet. Sipinen kehotti nuoria jäseniä antamaan itselleen isot aplodit.

Tavoiteohjelmavaliokunnan sihteeri **Jaana Ylitalo** pahoitteli, että valiokunnalla meni paljon aikaa siihen, että se sai asiakirjat kirjoitetuksi. Asiakirjat kirjoitettiin käsin.

Esityksiä oli kahdeksan ja Ylitalo esitteli valiokunnan vastaukset niihin.

Muutosesitys 1: Christian Karau, (Pirkanmaa, kiinteistö), muutosesitys lukuun 1. Valiokunta päätyi esittämään, että säilytetään se ammattitaito siinä, mutta lisätään hyvinvointi. ”Paras palvelu syntyy ammattitaidosta ja hyvinvoinnista työpaikalla.” Tämä oli valiokunnan esitys.

Valiokunnan esitys hyväksyttiin yksimielisesti.

Muutosesitys 2: Henri Haanpää, (Helsinki-Uusimaa, kauppa), muutosesitys lukuun 2. ”Jos henkilö hallitsee useamman työtehtävän, silloin pitäisi palkkaa määritellä uudestaan”. Valiokunnan esitys on, että emme mene tässä asiakirjassa TES-tavoitteisiin, vaan ne otetaan sitten TES-tavoitteiden valmisteluun mukaan sellaisenaan, kuten Haanpää esitti.

Valiokunnan esitys hyväksyttiin yksimielisesti.

Muutosesitys 3: Mira-Veera Auer, (Helsinki-Uusimaa, kauppa), muutosesitys lukuun 2. ”Ihmisten vuokraaminen ja vastentahtoiset nollatuntisopimukset kiellettävä”. Valiokunta halusi huomioda asian, koska se on merkittävä ja esittäjä on oikeassa. He tiivistivät sen kahteen lauseeseen, joiden pitäisi kuvata asiaa. ”Työelämän sääntelyjärjestelmän lähtökohtana tulee olla edelleen työntekijöiden suojeleminen, mikä pamilaiten kannalta tarkoittaa eritoten toimeentulon takaavien työsuhteiden turvaamista.”

Kokouksen puheenjohtaja totesi, että muutosesityksen tekijä ei hyväksynyt valiokunnan esitystä, joten päätettiin järjestää koeäänestys. Pohjaesityksen kannattajat nostavat punaisen lapun ja vastaesityksen kannattajat sinisen lapun. Jos pohjaesitys voittaa selkeästi, ei mennä varsinaiseen äänestykseen. Jos näyttää, että menee 50-50, mennään äänestykseen.

Valiokunnan sihteeri Jaana Ylitalo luki muutosesityksen ääneen, ennen koeäänestystä.

Koeäänestyksessä pohjaesitys sai selvän enemmistön äänistä, joten valiokunnan esitys hyväksyttiin.

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

Muutosesitys 4: Tarja Kaunismäki, (Helsinki-Uusimaa, erityisalat, kuvanvalmistus), muutosesitys lukuun 2. ”Jatketaan järjestämistyötä. Valiokunta totesi, että tämä esitys on tehty jo lähetekeskustelussa ja se oli silloin kohdistettu työryhmälle 6. Nyt se tuli vastaesityksenä työryhmälle 2 osoitettuna. Valiokunta kävi läpi tekstit, joiden muotoilut oli jo tehty ja totesi, että nämä asiat on jo huomioitu luvussa 6, eikä niitä ole tarpeen uudestaan kirjata.

Mira-Veera Auer, (Helsinki-Uusimaa, kauppa), totesi, että esitys oli tosiaan kohdistettu lukuun 2. ”Työryhmät ilmeisesti siirsivät asioita. Esitys on tehty nyt uudelleen, koska luvussa 6 ei ole asiaa huomioitu riittävästi.” Hänen mielestään sieltä puuttui keskeisiä asioita: pohjaesityksestä jäi puuttumaan kohta ”Turvataan myös resurssit”. Auerin mukaan tavoiteohjelman velvoittavuus muuttuu, jos todetaan vain, että ammattiosastot velvoitetaan järjestämään, kuin että jos niitä tuettaisiin myös resursoinnilla.

Ylitalo totesi, että eilisessä esityksessä ei ole merkitty kohtaa, johon se liittyy. Se on käsitelty ryhmässä 6. Jos täydennystä kaivataan tähän vastaukseen, niin silloin työryhmän sihteerin pitää tulla paikalle. Ylitalo totesi, että hänellä ei ole mukana muistiinpanoja eilisestä käsittelystä.

Kokouksen puheenjohtaja totesi, ettei muistiinpanojen käsittely ole tarpeen. Pohjaesitykseen on otettu kaikki tarpeellinen mukaan ja mennään siis koeäänestykseen.

Ylitalo totesi, että muutosesitys kuului: ”Järjestämistyötä jatketaan ja sen strategista etenemistä tehostetaan niin, että kaikki työpaikat tulevat kartoitettua liittokokouskaudella. Järjestämissuunnitelmaa tehdään kaikille työpaikoille ja vahvat työpaikat, joissa on luottamusmies, ovat prioriteetti. Jokaiselle työpaikalle järjestetään luottamusmies. Luottamusmiesten toimialuetta kohtuullistetaan ja selvitetään mahdollisuutta kattaa pienemmät työpaikat yhteisellä luottamusmiehellä. PAM huolehtii tarvittavista resursseista järjestämistyön ja sen tavoitteiden toteuttamiseksi. Ammattiosastoja ja liiton työntekijöitä koulutetaan yhä vahvemmin järjestämisideologian mukaiseen tapaan toimia ja ammattiosastot saavat tarvitsemansa resurssit ja tuen järjestämisen toteuttamiseksi.”

Koeäänestyksessä pohjaesitys sai selvän enemmistön äänistä, joten valiokunnan esitys hyväksyttiin.

Muutosesitys 5: Päivi Toroila, (Helsinki-Uusimaa, kauppa), muutosesitys lukuun 3. Valiokunta esitti, että tehty aloite viedään suoraan tavoiteohjelmaan: ”**Sosiaalisen vastuunkannon valvontamekanismeja tulee kehittää. Jos valvontaa ei ole, sosiaalinen vastuu jää vapaaehtoiseksi.**”

Valiokunnan esitys hyväksyttiin yksimielisesti.

Muutosesitys 6: Outi Heino, (Helsinki-Uusimaa, kauppa), muutosesitys lukuun 6. Muutosesitys liittyi toimintahenkilö -sanaan. Valiokunta esitti, että **toimintahenkilö -sana poistetaan.** ”Sana on uusi ja ehkä vieras. Muuten säilytetään sellaisena, mitä valiokunta edellisellä kerralla esitti.”

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

Valiokunnan esitys hyväksyttiin yksimielisesti.

Muutosesitys 7: Rebekka Jyränen-Partanen, (Helsinki-Uusimaa, mara), tekemä esitys koko tavoiteohjelmaan eli lukuihin 1-6, käytettyjä tehtäviä koskevien nimityksen muuttamisesta (vrt. edellinen aloite). Valiokunta esitti, ettei muita muutoksia tehdä.

Kokouksen puheenjohtaja totesi, että muutosesityksen tekijä ei hyväksynyt valiokunnan esitystä, joten päätettiin järjestää koeäänestys. Koeäänestyksessä pohjaesitys sai selvän enemmistön äänistä, joten valiokunnan esitys hyväksyttiin.

Muutosesitys 8: Christa Pessi, (Helsinki-Uusimaa, kauppa), muutosesitys lukuun 6. ”Lisää solidaarisuutta osastojen välillä. Valiokunta totesi, että Ingressiin lisätään sana solidaarisuutta, joka kattaa koko sen luvun läpi. Ylitalo kertoi, ettei valiokunta halunnut yksilöidä erikseen ammattiosastojen välistä keskinäistä solidaarisuutta. ”Ei ole meidän erikseen määriteltävä osaavatko osasto keskenään toimia hyvin.”

Valiokunnan esitys hyväksyttiin yksimielisesti.

Muutosesitys 9: Mira-Veera Auer, (Helsinki-Uusimaa, kauppa), muutosesitys lukuun 6. Valiokunta toteaa, että tavoiteohjelma on yksi kokonaisuus eikä esitä väliotsikoiden lisäämistä siihen.

Valiokunnan esitys hyväksyttiin yksimielisesti.

Kokous päätti hyväksyä PAMin tavoiteohjelman vuosille 2020–2024.

Pykälä 12 todettiin loppuun käsitellyksi.

Puheenjohtajaksi Sanna Sipinen. Hän totesi, että on aika uuden puheenjohtajan linjapuheelle.

Kuultiin **liiton puheenjohtajan Annika Rönni-Sällisen** linjapuhe.

Puheenjohtaja korosti linjapuheessaan kolmikantaisen valmistelun tärkeyttä ja yhteistyötä maan hallituksen ja työmarkkinajärjestöjen välillä. Työntekijöiden edustajien tulee olla mukana myös elinkeinopoliittisten kysymysten valmistelussa. Hänen mukaansa ammattiliittojen tulee tiivistää yhteistyötään ja koordinaatiota tulevilla neuvottelukierroksella, sillä vain yhteistyöllä voidaan vastata tulevaisuuden haasteisiin. Hän totesi, että on löydettävä uusia keinoja, joilla työntekijöiden palkka riittää elämiseen ja palkkaköyhyyttä voidaan torjua. Hän korosti myös, että digitalisaation ja muiden työelämän muutosten vuoksi palvelualojen merkitys tulee kasvamaan.

Puheenjohtaja totesi, että liittojen voiman ja painoarvon säilyttämiseksi työehtosopimusneuvotteluissa on järjestäytymisaste saatava nousuun. Pamilaisten merkitys koko ay-liikkeelle on suuri, sillä monet nuoret tulevat työelämäänsä pamilaisten palvelualojen kautta. PAMilla on suuri vastuu huolehtia työmarkkinoille tulevien järjestäytymisestä.

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

Hänen mukaan on selvää, että palvelualoilla tulee aina olemaan myös niitä tehtäviä, joihin rekrytoidaan työmarkkinoille tulevia työntekijöitä ja joihin pääsee myös ilman alan koulutusta. Liiton tehtävänä on pitää myös näiden usein heikoimmassa asemassa olevien työntekijöiden puolta. Liiton tehtävä on tuoda turvaa työelämän tuulissa ja myrskyissä.

Puheenjohtaja totesi, että työehtosopimusten yleissitovuuden merkitys on erityisesti pamilaisilla aloilla suuri, sillä palvelualoilla on paljon pieniä, järjestäytymättömiä yrityksiä. Yleissitovuus myös estää sen, että esimerkiksi kilpailutustilanteissa ei voida tehdä tarjouksia, jotka perustuisivat työehtosopimuksen tason alittavan palkan maksamiseen.

Hän myös muistutti, että ammattiyhdistysliike on kansainvälinen liike. Se on historialtaan kansainvälinen ja sitä sen tulee olla myös tulevaisuudessa, sillä työntekijöiden ongelmat eri puolilla maailmaa ovat samanlaisia. Yritykset toimivat globaalisti, joten vastavoimaksi niille eivät riitä kansalliset toimijat ja toimet, vaan kansainvälistä ammattiyhdistysliikettä ja vaikuttamista tarvitaan niin Euroopan kuin koko maailman laajuisesti.

Puheenjohtaja otti esille myös ammattiyhdistysliikkeen merkityksen ilmastonmuutoksen hillitsemisessä. Hän totesi, että on huolehdittava siitä, että kamppailua ilmastonmuutosta vastaan eivät maksa heikoimmassa asemassa olevat, vaan taakka jakautuu tasaisesti. Jotta ilmastonmuutoksen hillitsemiseen löytyy tahtoa, on pystyttävä poistamaan pelot työpaikan menetyksestä ja oman toimeentulon puolesta.

Hän totesi, että liiton tulee löytää oma roolinsa, olla aktiivisesti mukana keskustelussa ja kartoittamassa esimerkiksi niitä muutoksia, joita eri aloilla ja eri työtehtävissä nähdään todennäköisiksi tai mahdollisiksi. Uuden hallituksen ohjelmassa on kirjaus toimialakohtaisista tiekartoista siirtymiseksi vähäpäästöisyyteen. Hallituksen on otettava tässä työssä huomioon myös työntekijöiden näkemykset. Liiton pitää myös löytää keinoja tukea jäseniään tässä muutoksessa.

Puheenjohtaja kertoi, että haluaa olla johtajana helposti lähestyttävä, avoin, oikeudenmukainen, vastuullinen, esimerkillinen ja rohkea. Hän sanoi toivovansa ja uskovansa, että nämä arvot ja toiminta niiden mukaisesti ovat tuoneet hänet tähän hetkeen. Näitä samoja asioita hän sanoi haluavansa nähdä tulevaisuudessa myös liiton edustavan.

Hän linjasi, että liiton tulee näkyä työpaikoilla. PAMista pitää tulla jäsenelle mieleen ensimmäisenä työpaikan luottamusmies tai joku muu paikallinen liiton aktiivi, ei Ympyrätalo, saati liiton puheenjohtaja. Luottamusmiehiin, osastoihin ja liiton toimistoon tulee olla helppo ottaa yhteyttä ja yhteydenottoihin tulee suhtautua vakavasti ja palvelualojen ammattilaisten ansaitsemalla asenteella.

Puheenjohtaja totesi, että oikeudenmukaisuuden ja vastuullisuuden tulee olla itsestään selvästi osa liiton toimintaa. Ammattiyhdistysliikkeen perusolemuksen kuuluu toiminta oikeudenmukaisen yhteiskunnan puolesta. Rohkeutta on se, että puolustaa heikommissa asemassa olevaa. Rohkeutta on myös pitää puoliaan ja rohkeutta on myös ottaa välillä riskejä, etenkin silloin kun pitää kehittää uutta. Rohkeutta on myös tunnustaa virheensä niiden sattuessa.

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

Hän sanoi toivovansa, että tulevaisuudessa jokainen jäsen voi olla ylpeä omasta liitostaan ja voi innolla kertoa eteenpäin, miksi kannattaa liittyä tähän upeaan joukkoon. Hän totesi, että hänelle parasta ay-liikkeessä on aina ollut yhdessä tekeminen, yhteiseksi hyväksi. Ay-liike/PAM on joukkue. Tarvitaan taitoa, itseluottamusta ja ennen kaikkea tahtoa toimia yhteisen päämäärän eteen. Sitä työtä, yhteishenkeä ja tarvittaessa uhrautumista toistemme puolesta, hän sanoi haluavansa nähdä tulevaisuuden PAMissa. Kun me uskomme meihin, kun me uskomme yhteiseen tekemiseen, kun me uskomme siihen, että olemme hyvän puolella ja tulevaisuuden palveluksessa, me voimme saavuttaa ihmeitä. Sitä puheenjohtaja sanoi toivovansa kaikilta. Sen eteen hän lupasi tehdä töitä.

21. Kokouksen päättäminen

Sanna Sipinen lausui päätössanat Anne Huotarin ja koko puheenjohtajiston puolesta. Hän kiitti kokousväkeä sekä liiton henkilökuntaa onnistuneesta tapahtumasta.

Puheenjohtaja Sanna Sipinen päätti kokouksen kello 15.28.

VAKUUDEKSI

Hannamari Oksa
puheenjohtaja

Steven Frostdahl
puheenjohtaja

Sanna Sipinen
puheenjohtaja

Anne Huotari
puheenjohtaja

Jyrki Konola
sihteeri

Katja Noro
sihteeri

Merja Lehto
pöytäkirjantarkastaja

Kaisu Ahola
pöytäkirjantarkastaja

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

Liite 1: Puheenjohtaja Ann Selinin puheet

Liittokokouksen avauspuhe **Palvelualojen ammattiliiton puheenjohtaja Ann Selin**

Tämä on nyt viimeinen kerta, kun olen puheenjohtajana avaamassa liittokokousta ja odotan, että teemme yhdessä tästä mahtavan kokouksen. Kokouksen kaksi keskeisintä asiaa ovat liittojohdon valinta sekä tavoiteohjelmasta päättäminen. Toivon että vaikka nämä henkilövalinnat ovat aina jännittäviä ja vievät paljon huomiota, niin kokous ottaa todella vakavasti myös tavoiteohjelman käsittelyn. Sitä on valmisteltu suurella joukolla niin liiton toimistossa kuin kentällä ja myös meidän kumppanimme Demos on ollut tässä suureksi avuksi. Tavoiteohjelmahan on työkalu jonka pohjalta liittokokous nyt sitten päättää suunnan seuraavaksi neljäksi vuodeksi. Tämä ohjelma määrittää päämäärät ja tavoitteet, jotka toimivat sitten pohjana strategialle ja siten myös valtuuston ja hallituksen työlle. Tavoiteohjelma on mielestäni hyvin kunnianhimoinen asiakirja, jota ryhdyttiin kasaamaan tekemällä ensi toimintaympäristöanalyysiä ja sieltä vähitellen asiantuntijatyöllä kentän keskustelujen pohjalta ja monessa porukassa viilaamalla, olemme saaneet nyt aikaan sen asiakirjan, joka täällä nyt tässä on sitten päätöskäsittelyssä. Se on sitten se keskeinen asiapaperi johon tulevat päätöksen nojaavat. Minä uskon, että tämä kokous paneutuu siihen hyvin analyttisesti ja huolella.

Henkilövalintojen suhteen toivon, että löydämme hyvän ja asiallisen tavat ehdottaa ja löytää ihmisiä liiton johtohenkilöiksi. Ja vaikka liiton puheenjohtajan vaali herättää kaikista eniten kiinnostusta, valitaan tietysti päättäjiksi joukko muita ihmisiä myös hallitukseen ja valtuustoon. Vaalivaliokunnalla tulee olemaan erityisen hankala tehtävä saada kasaan esitys, jonka pohjalta valinnat voidaan yksituumaisesti tehdä, mutta uskon että hyvään lopputulokseen päästään. Kokouksen puheenjohtajat ja sihteerit tulevat sitten tässä pitkin kokousta antamaan teille isää ohjeita ja neuvoja, jotta tiedätte ihan varmasti, että miten missäkin kohdassa pitää menetellä, että pääsee vaikuttamaan. Kannattaa niitä ohjeita sitten kuunnella ihan huolella. Minä toivon intoa ja paloa ja aktiivisuutta kaikille. Näillä sanoilla tämä kokous on avattu.

PAMin liittokokous 2019 Helsingin Messukeskus

Jäähyväispuhe 5.6.2019 klo 9.00

Puheenjohtaja Ann Selin

Hyvät liittotoverit, arvoisat kutsuvieraat, työtoverit, muut läsnäolijat

Tässä sitä nyt sitten ollaan. Minun pestini puheenjohtajana on päättymäisillään. On jäähyväispuheen aika.

Tässä taustalla tulee kulkemaan kuvakavalkadi – tuokiokuvia vuosien takaa.

Tunnistatte varmasti monia.

Olen niin onnekas, kun olen saanut toimia näin upean järjestön johdossa näin kauan. PAM on upea järjestö. Organisaatiolla pitäisi aina olla kasvot, sanotaan. Noh – osaltani se on saattanut onnistua melko hyvin. Vuosien varrella kaduilla on kulkenut ihmisiä vastaan katsoen minuun ja kysyen: ”Ootsä se PAMi”? Joskus joku on vahingossa esitellyt minut Pam Selininä☺ Nimeni on antanut tietenkin hyvän alustan näille väännöksille. En ole ollut näistä pahoillani lainkaan. PAMilla on ollut kasvot.

Lähes 17 vuotta sitten, kun tulin tiukan kampanjoinnin ja äänestyksen jälkeen valituksi puheenjohtajaksi, pidin ensimmäisen puheeni Hartwall Areenalla. Se Jokeriluola oli tietenkin paikkana vähän tukala, olenhan ollut HIFKin kannattaja koko elämäni.

Nyt puheenjohtajaksi pyrkivien videoilla toimittaja sanoo, että on lähes 17 vuotta siitä, kun on edellisen kerran ollut puheenjohtajavaali. Olen saanut tulla valituksi 4 kertaa, vastaehdokkaita ei ensimmäisen valinnan jälkeen ole ollut, mutta valinta on jokaisella kerralla ollut edustajiston tai liittokokouksen käsissä. Tämä on tietenkin

ollut se korkein luottamuksen osoitus. Olen saanut puheenjohtajan tehtävän myötä myös monia siihen liittyviä luottamustehtäviä. Olen ylpeä pitkästä kaudesta SAK:n hallituksessa ja nyt viimeksi edustajiston puheenjohtajana, eläkeyhtiön hallituksessa olen saanut olla varjelemassa työntekijöiden omaisuutta – eläkevarallisuutta ja sain mahdollisuuden olla UNI Global Unionin puheenjohtaja ja monta muutakin tehtävää on ollut. Olen saanut oppia todella paljon.

Toimimme nyt hyvin toisenlaisessa maailmassa kuin vuoden 2002 lopulla. Uusliberalistiset ja nationalistiset voimat ovat saaneet lisää jalansijaa. Ilmiö on kansainvälinen, mutta kotimaassakin olemme näitä tuulia saaneet tuntea. On ollut yksittäisillä työntekijöillä, jos koko ay-liikkeelläkin tekemistä, että olemme pystyneet puolustautumaan näissä myrskyissä. Koville on välillä ottanut ja olemme näyttäneet myös joukkovoimaa.

Suomi on ollut sopimussyhteiskunnan mallimaita - saanut laajalti kiitosta siitä, miten niissä oloissa on onnistuttu yhdistämään vakaa ja turvallinen toimintaympäristö yrityksille ja vaikkei täydellisesti, niin paremmin kuin monet muut yhteiskunnat, olemme onnistuneet myös pitämään kansalaiset suurelta osin mukana.

Hyvät liittokokouksen osallistujat

Nykyisin kuulemme toistuvasti väitettävän, että ay-liikkeellä – tai korporaatioilla - on liikaa valtaa. Jotkut sitä pyrkivät myös systemaattisesti heikentämään. Ay-liike, keskusjärjestöt tai ammattiliitot eivät tarvitse tietenkään valtaa itseisarvona. Tapanani on ollut kysyä, että kun ay-liikkeeltä halutaan valtaa pois, niin keneltä sitä valtaa silloin vähennetään? Olisi nimittäin monille varmasti vähän vähemmän helppoa sanoa, että haluaa työntekijöiltä, palkansaajilta, äänen, kokonaan pois. Sitä

varten on ay-liikkeen vaikutusvalta. Sitä varten, että työntekijöillä on ääni. Työntekijät tarvitsevat kollektiivisen äänen, koska yksittäinen ääni kuuluu usein huonosti, jos lainkaan. On aika laittaa ihminen päätöksenteon keskiöön – aidosti. Täällä päätökselle tulevassa tavoiteohjelmassakin puhutaan vahvasti inhimillisyydestä.

Meidän tulee tunnistaa se mistä vaikutusvalta syntyy. Pitää ymmärtää yhteiskunnan toimintaa. Pitää myös verkostoitua laajasti ja tietää miten asioihin voidaan vaikuttaa. Erittäin monet pamilaiden arkeen vaikuttavat asiat päätetään EU:ssa, eduskunnassa tai kunnanvaltuustoissa. Siksi on välttämätöntä osata toimia ja vaikuttaa myös näillä areenoilla, jotta jäsenten etu tulee laajasti huomioitua.

Pitää tietenkin tuntea myös työnantajaliitot sekä yritysten edustajat.

Neuvottelupöydissä ei pärjää, jollei tunne vastapuoltaan. Pitää myös osata neuvotella, pelkkä vaatiminen kun ei tuota tulosta.

Pitää luonnollisesti kuulla ja tuntea jäsenten tarpeet huolella. Haluan kuitenkin alleviivata, että puheenjohtaja ei ole vain jäsenten viestin välittäjä, lähetti.

Puheenjohtajan tehtävä on koko muun PAMin porukan kanssa analysoida jäsenten toiveita, asettaa ne kulloiseenkin toimintaympäristöön, pohtia mitkä ovat eri seikkojen syy-seuraus suhteet ja sitten tehdä valistuneita valintoja kokonaiskuva kirkkaana.

Neuvottelutoiminnassa tähän taustatyöhön tarvitaan paljon eri ihmisten osallisuutta. Ammattiosastot tekevät esityksiä, sopimuslatoimikunnat käsittelevät niitä, neuvottelijat yhdessä sopimuslatoimikuntien kanssa muokkaavat niistä kulloinkin tavoitteet ja liiton hallitus tekee lopulta päätökset. Liiton jäsenet ansaitsevat sen, että heidän palveluksessaan oleva liiton väki on osaavaa ja kykenevää analyttiseen toimintaan edistääkseen jäsenten parasta pitkällä tähtäimellä. Kannattaa luottaa, että parhaamme tehdään.

Olen julkisestikin hiukan turhautuneena joskus sanonut, että työntajaliittojenkaan ei kannattaisi laittaa neuvottelupöytään vain näitä lähettejä. Silloin ei synny neuvottelua, syntyy vain tavoitteiden vaihtoa ja niistä ei sopimuksia tuppaa syntymään.

Pitää panostaa neuvottelutaitoihin ja pitää olla päätöksentekokykyä. Pitää olla aloitteellinen, pitää osata perustella omat tavoitteet ja kuulla toisen puolen tavoitteet. Aktiivinen kuuntelu on tärkeä osa neuvottelua. Pitää yrittää tosissaan ymmärtää mitä vastapuoli tahtoo ja miksi. Vain siten voi pyrkiä löytämään uusia mahdollisia ratkaisukeinoja.

Näin saa neuvottelupöydässä ja muutoinkin sitä kuuluisaa vaikutusvaltaa. Se ei tule itsestään, se vaatii kovaa työtä. Tämä koskee kaikkia neuvotteluja - työpaikalta liittojen välisiin ja vaikkapa kolmikantavalmisteluun.

Olen saanut olla monissa vaikeissa neuvotteluissa. Joskus on ollut hyvinkin tiukkasävyistä keskustelua. Onpa joku neuvotteluissa menettänyt kerta kaikkiaan hermonsakin. Se on kuitenkin poikkeuksellista. Valtaisa vääntö oli TUPO soveltamisneuvotteluissa silloin kun oli sovittu 4 tunnin päivittäisestä vähimmäistyöajasta. Kuulimme uudelleen ja uudelleen Lauri Ihalaista sekä Arto Ojalaa, joka silloin oli työnantajien keskusjärjestön johdossa. Mitä oikein sovitte? Lopulta löysimme tavan kirjata asia kuhunkin työehtosopimukseen, mutta yksinkertainen TUPO kirjaus osoittautuikin käytännössä hyvin hankalaksi toteuttaa.

Olen ylpeä monista saavutuksistamme. Jo 2000-luvun alkupuolella olimme ensimmäinen liitto, joka onnistui sopimaan palkallisesta isyysvapaasta. Se tuli kiinteistöpalvelualan tessiin. Siitä se lähti leviämään myös muihin tessihin, niin PAMissa kuin muissakin liitossa.

Todella tuskaista oli kauppojen aukioloon liittyvä neuvottelu 2000-luvun puolivälissä. Silloin myönnän ottaneeni reilusti etunojaa, vaikka tiesin, että jäsenten parissa asiasta on montaa mieltä. Olin silloin aloitteellinen kaupan liiton suuntaan ja aloitimme prosessin, jossa lain muutoksen rinnalla neuvottelimme tuhdin tes-paketin, jolla pyrimme helpottamaan niitä pulmakohtia, joita vapaammat aukioloajat toisivat. Olin varma, että silloin oli aika tehdä tämä. Jollemme tekisi, aukioloja vapautettaisiin jatkossa ilman, että meillä olisi mitään mahdollisuutta neuvotella. Tämän riskin ottaminen mielestäni kannatti. Saimme todella monta asiaa työehtosopimukseen. Sittemmin, kun viime hallitus poisti lain kokonaan, meillä ei ollut enää juuri mitään keinoja vaikuttaa asiaan. Se oli kuitenkin todella raskas prosessi, koska osa jäsenistä koki, että heidän sielunsakin myytiin. Edustajiston kokouksessa käytiin tuskaista keskustelua, mutta lopulta annettiin valtuudet edetä asiassa. Joskus on vain jaksettava puskea eteenpäin, vaikka se osan mielestä sattuu. Pitää vain itse todella uskoa siihen, että pitkällä aikavälillä lopputulos koituu jäsenten parhaaksi.

Hyvät ihmiset

Sanoin avajaispuheessani eilen, että onnistumisen vastakohta ei ole epäonnistuminen, vaan lannistuminen. Jos epäonnistuu, siitä voi aina oppia ja yrittää uudelleen. Jos päästää itsensä lannistumaan, on peli enemmän tai vähemmän menetetty. Ei siis lannistuta.

Vuosien varrella olen usein kokenut jäsenten aktiivisuuden ja sen myönteiset vaikutukset. On ollut ulosmarseja neuvottelujen vauhdittamiseksi, vaikka on vähän pelottanutkin, mitä niistä seuraa. On organisoitu joukot osoittamaan mieltä. Ikimuistoisin meille monelle on varmasti Helsingin rautatientorin miekkari edellisen hallituksen alkutaipaleella. Vettä satoi ja harmitti, mutta korkealla sykkeellä

asiaamme uskoen halusimme näyttää, että meitä ei kohdella miten sattuu. Näytimme hallitukselle, etteivät heidän kaavailunsa kerta kaikkiaan käy. Muitakin huikeita tapahtumia on tietenkin ja haluankin kiittää kaikkia liiton aktiiveja siitä panoksesta, jonka toistuvasti liiton jäsenten eteen olette tehneet. Työ jatkuu.

Kun liitto on palvelualojen ihmisten yhteenliittymä, saa puheenjohtaja myös arjessa kokea hienoja kohtaamisia yllättäenkin. On ollut aivan upeaa, kun joissakin palvelutilanteissa töissä ollut henkilökunta on tullut erikseen tervehtimään ja sanonut olevan hienoa, että saa palvella oman liiton puheenjohtajaa. Siinä on ajoittain vuorineuvosten leuat vähän lokahtaneet. Että olen saanut olla ylpeä!

Onnistumiseen tarvitaan meitä kaikkia: kaikkia jäseniä, aktiiveja työpaikoilla, osastoissa ja PAMin hallinnossa sekä liiton palkattua väkeä. Luottamuksen lähtökohtana tulee olla toistemme osaamisen arvostaminen ja keskinäinen kunnioitus. Tästä seuraa parhaimmillaan sisäistä yhtenäisyyttä.

Sisäinen yhtenäisyys onkin yksi keskeinen onnistumisen edellytys. Miten edistämme asioita? Kuinka rakenteemme tukevat yhtenäisyyttä ja osallisuutta? Yhtenäisyys ei tarkoita kritiikitöntä samanmielisyyttä. Se tarkoittaa tavoitteiden kirkkautta ja tahtoa niiden edistämiseen. Tätä tarvitaan niin ammattiliitoissa, kuten meillä PAMissa, mutta myös keskusjärjestöjen sisällä ja kesken. Uskon, että vaikka Uuden keskusjärjestön perustaminen ei mennytkään viime yrittämällä maaliin, tulee yhteistyö tiivistymään tavalla tai toisella. Palkansaajilla ei vaan ole varaa olla hyödyntämättä yhteisyyttä ja siitä saatavaa voimaa. Meidän on syytä kunnioittaa toisiamme ja uskoa, että kaikki toimimme sydämestämme työntekijöiden parhaaksi.

Hyvät liittotoverit

PAMin arvot ovat rohkeus, yhteisöllisyys ja tasa-arvoisuus. Sillä, että jaamme yhteiset perusarvot, on tietenkin onnistumisemme ja sitoutumisemme kannalta todella suuri merkitys. Kun arvot ovat käytössä arjessa, ne antavat selkänojan silloin, jos tulemme tienhaaraan, jossa pitää valita mihin suuntaan mennä. Kun arvona on rohkeus, pitää olla kanttia ottaa myös vähän riskiä. Samaan honkaan ei kannata päättään kuitenkaan hakata montaa kertaa, jos riskit realisoituvatkin. Pitää oppia koko ajan.

Tasa-arvoisuus tarkoittaa PAMissa tietenkin sukupuolten välistä tasa-arvoa, mutta myös moninaisuuden edistämistä. Olen aina pitänyt vähän hankalana, kun sanotaan, että pitää sietää tai hyväksyä erilaisuutta. Molemmat tuntuvat vähän siltä, että joku arvioi muita ikään kuin ulkopuolelta – ehkä ylempää! Siksi haluan ajatella, että meillä PAMissa tasa-arvoisuutta pidetään kaikissa sen muodoissa itsestään selvänä lähtökohtana. Se pitää mielestäni sisällään naiset, miehet, nuoret, ikääntyneet, kanta-suomalaiset ja maahanmuuttajat, Pohjois-Suomen ja kaikki Suomen kolkat, vammaiset tai muutoin vajaa työkykyiset, erilaiset poliittiset näkemykset, eri ammattiryhmät, listaa voisi jatkaa – tarkoitan siis kaikki ihmiset. Moninaisuutta ja siitä ponnistamista painotin muuten myös puheessani vuonna 2002!

Ystävät

Monet teistä ovat kulkeneet rinnallani myös henkilökohtaisten vastoinkäymisten kohdattua. Erityisen paljon sain tukea kahden vaikean sairauden aikana. Vuonna 2011 jouduin aivoleikkaukseen, kun yllättäen löytyi aivovaltimon pullistuma. Vielä hankalampi kohta osui vuosille 16-17, kun syöpääni hoidettiin. Haluan vielä sydämestäni kiittää kaikista niistä viesteistä ja tuesta, jota silloin sain. Luultavasti

ette koskaan tule tietämään miten suuressa merkityksessä tuen osoitukset tuolloin ovat olleet. Kiitos.

Minulta kysytään päivittäin, mitä seuraavaksi? Tällä erää vastaus on, että jatkan PAMissa toistaiseksi. Hoidan erilaisia luottamustoimia loppuun. Sain myös jokin aika sitten mieluisan yhteydenoton Minerva kustantamosta. Elämäkertani haluaisivat ryhtyä tekemään. Kirjoittajien Pirkko Vekkelin ja Ismo Loivamaan kanssa ryhdymme tähän työhön jo ensi viikolla. Noin vuoden päivät on arvioitu kirjan valmistumiseen menevän. Olen innostunut myös siitä, että saan mahdollisuuden ottaa projektin, jossa voin ryhtyä edistämään tavoiteohjelmassakin olevaa yritysten yhteiskuntavastuuta. Tarvitsemme konkretiaa tämän asian saamiseksi kunnolla työn alle. Siitä tulette kuulemaan lisää sitten, kun asiat edistyvät.

Lopuksi

Mistä ihmiset innostuvat? Ilmeisesti sellaisesta, joka saa aikaan jonkin tunnetason reaktion. Pitää siis uskaltaa unelmoida suuresti, uskaltaa nähdä mahdottomalta tuntuva tulevaisuus. Moni teistä on kuullut minun aiemminkin siteeraavan Nelson Mandelaa. Yksi suosikkini hänen sitaateistaan on edelleen: ”Asia tuntuu aina mahdottomalta, kunnes se on tehty! It always seems impossible, untill it’s done.” Se, että saavuttaa lähes mahdottoman vaatii kovaa työtä, vaatii yhteistyötä ja sydäntä.

Nyt tärkeää on omalta osaltani ennen kaikkea sanoa – KIITOS!

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

Liite 2: Osallistujaluettelo

AARNIO	JUKKA	Kiinteistöyöntekijät Turku ry
AGALAR	MELISA	PAM - hotelli- ja ravintola-alan Tampereen osasto ry
AHMADI	BERHAN	PAM - hotelli- ja ravintola-alan Turun osasto ry
AHOLA	ANTTI	Helsingin Varastotyöntekijät r.y.
AHOLA	KAISU	PAM - Lahden seudun osasto ry
AIDANJUURI-VESTALA	TANJA	PAM - Stockmannin osasto ry, PAM - Stockmanns avdelning rf
ALATALO	KIMMO	PAM - liikealan Oulun osasto ry
ALPPI	MARJA	PAM - palvelualojen Kankaanpään osasto ry
ALY	SIRPA	PAM - Helsingin hotelli- ja ravintolapalvelujen ammattilaiset ry
ANGERIA	ISMO	658 Turvallisuusalan Pohjois-Suomen ammattiosasto ry
ANGLE	JANI	PAM - Porin ympäristön kiinteistöyöntekijät ry
ARTESOLA	NINA	PAM - Liikealan Turun seudun osasto ry
AUER	MIRA-VEERA	PAM - Helsingin Kauppatyöntekijät ry
BHUIYAN	NURER	PAM - Pääkaupunkiseudun Siivous- ja Toimitilapalvelut ry
BUSKA	KATJA	PAM - Meri-Lapin osasto ry
CEDERGRÉN	NINA	PAM - Osuustoiminnan ammattilaiset ry
CERI	TARJA	PAM - Stockmannin osasto ry, PAM - Stockmanns avdelning rf
CORTÉS	SANNA	PAM - Pohjois-Karjalan osasto ry
DAHLMAN	ARTO	Turvallisuusalan Uudenmaan Ammattiosasto ry
DANIEL	ANNA	PAM - hotelli- ja ravintola-alan Tampereen osasto ry
DANNBERG	MAIRE	PAM - Osuustoiminnan ammattilaiset ry
EINIÖ	MIKA	PAM - liikealan Hämeenlinnan seudun ammattiosasto ry
ENONKOSKI	SAMI	Turvallisuusalan Uudenmaan Ammattiosasto ry
ERIKSSON	MATS	PAM - Vaasan seudun palvelutyöntekijät ry, PAM - Vasanejdens serviceanställda rf
ERIKSSON	MIKAELA	PAM - Stockmannin osasto ry, PAM - Stockmanns avdelning rf
ERONEN	MIKKO	Alkon Liikeväki ALV ry
ERONEN	PIRKKO	PAM - Mara- ja kiinteistöalan Savonlinnan seudun osasto ry
ETELÄLAHTI-PETÄINEN	PÄIVI	PAM - liikealan Keski-Suomen osasto ry
EURO	MATTI	PAM - Pääkaupunkiseudun esimiesten ammattiosasto ry
FABRITIUS	VILLE	PAM - hotelli- ja ravintola-alan Turun osasto ry
FAGERSTRÖM	ULLA	PAM - Apteekkialan osasto ry
FOGELHOLM	ERIK	PAM - Helsingin Kauppatyöntekijät ry
FORSMAN	JANNE	PAM - Pääkaupunkiseudun Siivous- ja Toimitilapalvelut ry
FROSTDAHL	STEVEN	PAM - Avdelningen i Jakobstadsnejden rf, PAM - Pietarsaaren seudun osasto ry
FÄRM	TIMO	PAM - Salon Seudun Osasto ry
GRUNDSTRÖM	HENRI	PAM - keskolaisten ammattiosasto ry
HAANPÄÄ	HENRI	Helsingin Varastotyöntekijät r.y.
HAAPANEN	SASU	PAM - hotelli- ja ravintola-alan Turun osasto ry
HAAPASAARI	EMMA	PAM - Kokkolanseudun osasto ry, PAM - Karlebynejdens avdelning rf
HAKAMÄKI	SANNA	Kiinteistöyöntekijät Turku ry

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

HAKOLA	MARJA-LIISA	PAM - palvelualojen Kankaanpään osasto ry
HALLIKAS	EEMIL	PAM - Helsingin seudun kiinteistöyöntekijät ry
HALLIKAS	MARKO	PAM - Helsingin seudun kiinteistöyöntekijät ry
HALONEN	ARTO	Kasinopelinhoitajat ry.
HAMARI	TUULA	PAM - Oulun kiinteistöyöntekijät ry
HANNIKAINEN	EMMA	PAM - Kainuun seudun osasto ry
HARKKO	MIA	PAM - Kotkan seudun osasto ry
HARMAALA	SONJA	PAM - palvelualan Pirkanmaan ammattiosasto Pamina 003 ry
HASUNEN	ANNI	PAM - hotelli- ja ravintola-alan Turun osasto ry
HEIKINEN	JURI	PAM - Raahen seudun osasto ry
HEIKKILÄ	TUIRE	PAM - Ylivieskan seudun osasto ry
HEIKKINEN	KATRI	PAM - hotelli- ja ravintola-alan Tampereen osasto ry
HEIKKINEN	SEVERI	PAM - hotelli- ja ravintola-alan Jyväskylän osasto ry
HEIKKINEN	SINI	Alkon Liikeväki ALV ry
HEINO	OUTI	PAM - Helsingin Kauppatyöntekijät ry
HEINONEN	MIA	PAM - Hämeenlinnan hotelli-, ravintola- ja kiinteistöpalveluiden ammattilaiset ry
HEKKALA	RAUNO	PAM - hotelli- ja ravintola-alan Oulun osasto ry
HENTUNEN	SARI	PAM - Lahden seudun osasto ry
HIETALA	TUIJA	PAM - liike- ja kiinteistöalan Kuusamon osasto ry
HIRVONEN	HARRI	Helsingin Varastotyöntekijät r.y.
HOFFRÉN	PÄIVI	PAM - Kainuun seudun osasto ry
HOLOPAINEN	SENJA-MAARIT	PAM - Apteekkialan osasto ry
HOLTlund	MINNA	Kiinteistöyöntekijät Turku ry
HOPPENDORFF	ESA	Kiinteistöyöntekijät Turku ry
HOTTA	JANNE	PAM - Lahden seudun osasto ry
HOTTA	KATJA	PAM - Lahden seudun osasto ry
HUOTARI	ANNE	PAM - liikealan Oulun osasto ry
HUOVINEN	ULLA	PAM - palvelualan Pirkanmaan ammattiosasto Pamina 003 ry
HUTTUNEN	LEENA	PAM - liikealan Kuopion seudun osasto ry
HYPPÖLÄ	LAURA	PAM - Porvoon seudun osasto - PAM - Borgånejdens avdelning ry
HYRKÄS	PIA	PAM - Imatran seudun kaupan ja kiinteistöhoiton ammattilaiset ry
HÄNNIKÄINEN	HENNA	PAM - Kouvolan seudun osasto ry
HÄNNINEN	KATJA	PAM - Raahen seudun osasto ry
HÄYHÄ	MARKO	Helsingin Varastotyöntekijät r.y.
IKONEN	LEA	PAM - Kotkan seudun osasto ry
IMMONEN	SIRPA	PAM - hotelli- ja ravintola-alan Imatran osasto ry
ISO-LÄHTEENMÄKI	LAURI	PAM - palvelualan Pirkanmaan ammattiosasto Pamina 003 ry
ISOKOSKI	SAULI	PAM - Avdelningen i Jakobstadsnejden rf, PAM - Pietarsaaren seudun osasto ry
ISOLA	REETA	PAM - Ylivieskan seudun osasto ry
ISOTALO	JAN	PAM - palvelualan Pirkanmaan ammattiosasto Pamina 003 ry
ITKONEN	TIMI	PAM - Lahden seudun osasto ry
JAATINEN	SEIJA	PAM - liikealan Pohjois-Karjalan osasto ry

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

JACOBSSON	RIIKKA	PAM - Varkauden seudun osasto ry
JAKOBSON	TEA	PAM - Helsingin hotelli- ja ravintolapalvelujen ammattilaiset ry
JALAVA	LAURA	PAM - liikealan Porin osasto ry
JALKANEN	JOUKO	PAM - liikealan Oulun osasto ry
JARHO	INGER-ELISE	PAM - liikealan Hämeenlinnan seudun ammattiosasto ry
JOKELAJAINEN	TIINA	PAM - liikealan Rovaniemen osasto ry
JUNTUNEN	JARI	PAM - liikealan Oulun osasto ry
JUNTUNEN	MARIA	PAM - Pääkaupunkiseudun Siivous- ja Toimitilapalvelut ry
JUNTUNEN	MARITTA	PAM - liikealan Kajaanin seudun osasto ry
JUNTUNEN	OUTI	PAM - liikealan Lohjan osasto ry
JUOPPERI	HARRI	PAM - liikealan Oulun osasto ry
JYRÄLÄ	MIKA	PAM - Haminan seudun osasto ry
JYRÄNEN-PARTANEN	REBEKKA	PAM Hotelli- ja ravintola-alan pääkaupunkiseudun osasto ry
JÄNTTI	KAIJA	PAM - hotelli- ja ravintola-alan Oulun osasto ry
JÄRVENPÄÄ	JOHANNA	PAM - liikealan Oulun osasto ry
JÄRVENSIVU	JANNE	PAM - palvelualan Pirkanmaan ammattiosasto Pamina 003 ry
JÄRVINEN	EMMI	Alkon Liikeväki ALV ry
JÄRVINEN	PETRI	PAM - keskolaisten ammattiosasto ry
JÄÄSKELÄINEN	ANITA	PAM - hotelli- ja ravintola-alan Lappeenrannan osasto ry
KAIJA	MARKUS	PAM Hotelli- ja ravintola-alan pääkaupunkiseudun osasto ry
KAINULAINEN	TAINA	PAM - liikealan Keski-Suomen osasto ry
KAITA	SAMI	PAM - hotelli- ja ravintola-alan Tampereen osasto ry
KALHO	MARIKA	PAM - liikealan Keski-Suomen osasto ry
KANGASNIEMI	MILA	Kasinopelinhoitajat ry.
KANKAANTÄHTI	JANNE	PAM - Riihimäen palvelualojen ammattilaiset ry
KANNIAINEN	PENTTI	PAM - liikealan Oulun osasto ry
KARAU	CHRISTIAN	PAM - Tampereen kiinteistöyöntekijät ry
KAREINEN	MAARIT	PAM - liikealan Pohjois-Karjalan osasto ry
KAULIO	ILPO	PAM - Keski-Suomen kiinteistöala ry
KAUNISMÄKI	TARJA	PAM Erityisammattien toimihenkilöt ry
KAUTTO	ARJA	PAM - Ääne - Saari alueen osasto ry
KEKKONEN	RAIJA	PAM-MaRaKiVa Kuopion seudun osasto ry
KEKKONEN	TANJA	PAM - liikealan Kuopion seudun osasto ry
KELARANTA	JOUNI	PAM - Helsingin hotelli- ja ravintolapalvelujen ammattilaiset ry
KELLONIEMI	MIKKO	PAM - liikealan Vaasan seudun osasto - PAM - Vasanejdens handels ry
KETOLAINEN	TARJA	PAM - liikealan Pohjois-Karjalan osasto ry
KETTUNEN	ANNA-LIISA	PAM - Helsingin Kauppatyöntekijät ry
KETTUNEN	HEIDI	PAM - Lahden seudun osasto ry
KIISKI	EVE	PAM - Helsingin Kauppatyöntekijät ry
KILLSTRÖM	ERJA	Kiinteistöyöntekijät Turku ry
KILPINEN	LILLI	PAM - hotelli- ja ravintola-alan Tampereen osasto ry
KINNUNEN	PIRJO	PAM - Pohjois-Karjalan osasto ry

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

KINNUNEN	TONI	PAM - Pohjois-Karjalan osasto ry
KIVINIEMI	MINNA	PAM - Loimaan seudun osasto ry
KIVISTÖ	ANNI	PAM - hotelli- ja ravintola-alan Jyväskylän osasto ry
KNUUTI	HENNA	PAM - Meri-Lapin osasto ry
KOHVAKKA	KATJA	PAM - liikealan Mikkelin seudun osasto ry
KOIVISTO	TIINA	PAM - Rovaniemen kiinteistöyöntekijät ry
KOIVUMAA	KARI	PAM - Ylläksen osasto ry
KOJO	HANNA-MARINA	PAM - Lappeenrannan ympäristön kiinteistö ja erityisalojen osasto ry
KOKKI	ANITA	PAM - liikealan Savonlinnan osasto ry
KOKKO	HEIDI	PAM - liikealan Keski-Suomen osasto ry
KOKKOLA	JAANA	PAM - Kotkan seudun osasto ry
KOLU	SATU	PAM - Jämsän seudun osasto ry
KONDRATIEVA	VIKTORIA	PAM - Lahden seudun osasto ry
KORHONEN	ARTTU	Kaakkois-Suomen Vartijat ry
KORHONEN	JENNI	PAM - hotelli- ja ravintola-alan Imatran osasto ry
KORHONEN	MARJO	PAM - liikealan Kajaanin seudun osasto ry
KORHONEN	PANU	PAM - Lapin Ohjelmapalveluala ry
KORTELAINEIN	NIINA	PAM - Keski-Suomen kiinteistöala ry
KORVA	JOUNI	PAM - liikealan Rovaniemen osasto ry
KOSKI	KIRSI	PAM - Helsingin seudun kiinteistöyöntekijät ry
KOSKI	MARKO	PAM - hotelli- ja ravintola-alan Porin osasto ry
KOSKI	MATTI	PAM-MaRaKiVa Kuopion seudun osasto ry
KROGELL	MARCUS	PAM - Helsingin Kauppatyöntekijät ry
KUJALA	TOMMI	PAM - Etelä-Pohjanmaan osasto ry
KUKKAMÄKI	SIRPA	PAM - Etelä-Pohjanmaan osasto ry
KULMALA	TONI	PAM - liikealan Vaasan seudun osasto - PAM - Vasanejdens handels ry
KUMPULA SÄILY	JESSICA	PAM - hotelli- ja ravintola-alan Turun osasto ry
KUMPULAINEN	TIIA	Kiinteistöyöntekijät Turku ry
KUOSMANEN	SATU	PAM Hotelli- ja ravintola-alan pääkaupunkiseudun osasto ry
KURTTI	HEIDI	PAM - Kuusamon matkailualan osasto ry
KUSMIN	PIIA	Alkon Liikeväki ALV ry
KUUSISTO	TIINA	PAM - hotelli- ja ravintola-alan Tampereen osasto ry
KUUSNIEMI	PIIA	PAM - hotelli- ja ravintola-alan pääkaupunkiseudun S-ryhmän osasto ry
KUUVALO	NASU	PAM - keskolaisten ammattiosasto ry
KYMÄLÄINEN	SAMI	Turvallisuusalan arvokäsittelijät ry
KYRÖ	PIIA	PAM - Kouvolan seudun osasto ry
KYYRÄ-SUOMINEN	MINNA	PAM - liikealan Mikkelin seudun osasto ry
LAAKKONEN	HEIKKI	Helsingin Varastotyöntekijät r.y.
LAAKKONEN	LASSE	PAM - liikealan Keski-Suomen osasto ry
LAAKSO	SIRPA	PAM - liikealan Hämeenlinnan seudun ammattiosasto ry
LAAKSONEN	ANU	PAM - Stockmannin osasto ry, PAM - Stockmanns avdelning rf
LAAKSONEN	JYRKI	PAM - hotelli- ja ravintola-alan Lounais-Suomen esimiesten osasto ry

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

LAASIO	MARI	PAM - Helsingin Kauppatyöntekijät ry
LAIHOLAHTI	HANNA	PAM - Liikealan Turun seudun osasto ry
LAIHONEN	HANNA-LEENA	PAM - hotelli- ja ravintola-alan Turun osasto ry
LAINE	TANJA	PAM - hotelli- ja ravintola-alan Rauman osasto ry
LAINE	TUULI	PAM - Liikealan Turun seudun osasto ry
LAITINEN	PIRJO	PAM - Ylä-Savon osasto ry
LAPVETELÄINEN	EIJA	PAM - liikealan Kuopion seudun osasto ry
LATVAKOSKI	MARKUS	PAM - Liikealan Turun seudun osasto ry
LATVALA	JUHANI	PAM - Tampereen kiinteistöyöntekijät ry
LAURILA	AIJA	PAM - Kouvolan seudun osasto ry
LEHTINEN	PIRKKO	PAM - liikealan Pohjois-Karjalan osasto ry
LEHTO	MERJA	PAM Hotelli- ja ravintola-alan pääkaupunkiseudun osasto ry
LEHTONEN	ARJA	PAM - Kotkan seudun osasto ry
LEHTONEN	ESA	PAM - keskolaisten ammattiosasto ry
LEHTONEN	JARI-PETTERI	PAM - Liikealan Turun seudun osasto ry
LEHTONEN	MIA	PAM - hotelli- ja ravintola-alan Turun osasto ry
LEINONEN	MARI	PAM - Meri-Lapin osasto ry
LEIVISKÄ	MARJA-TERTTU	PAM-MaRaKiVa Kuopion seudun osasto ry
LEMPINEN	MERJA	PAM - Päijät-Hämeen seudun majoitus-, ravitsemus- ja vapaa-ajan osasto ry
LEPIK	MAIT	PAM - Helsingin seudun kiinteistöyöntekijät ry
LESKELÄ	PETRI	PAM - Stockmannin osasto ry, PAM - Stockmanns avdelning rf
LESKINEN	ULLA	PAM - liikealan Mikkelin seudun osasto ry
LIIMATAINEN	AKI	PAM - liikealan Keski-Suomen osasto ry
LINDBOM	MARI	PAM-Tampere. Erityisalojen osasto ry
LINDGREN	TONI	657 Turvallisuusalan Pohjanmaan ammattiosasto ry
LOPPUKAARRE	ARI	PAM - Ylä-Savon osasto ry
LUNDEN	LEA	PAM - hotelli- ja ravintola-alan Tampereen osasto ry
LUOMA	MARKO	PAM - Etelä-Pohjanmaan osasto ry
LUOSTARINEN	AKI	PAM - Kouvolan seudun osasto ry
LUOSUJÄRVI	SAANA	PAM - liikealan Rovaniemen osasto ry
LÄHDESNIEMI	MARKO	657 Turvallisuusalan Pohjanmaan ammattiosasto ry
LÄNKINEN	HEIDI	PAM - liikealan Oulun osasto ry
LÅNGSVED	PÄIVI	PAM - Kokkolanseudun osasto ry, PAM - Karlebynejdens avdelning rf
LÖFGREN	MARJO-RIITTA	PAM - Helsingin Kauppatyöntekijät ry
MAJANDER	TEIJA	PAM - Kouvolan seudun osasto ry
MALINEN	TIINA	PAM - liikealan Kajaanin seudun osasto ry
MALMISAARI	RISTO	PAM - liikealan Hämeenlinnan seudun ammattiosasto ry
MARKU-VIRTANEN	KATRI	PAM - Liikealan Turun seudun osasto ry
MAUNULA-SAIRANEN	KATJA	PAM - Kauneudenhoitoalan osasto ry
MELARTIN	JAANA	PAM - Tampereen kiinteistöyöntekijät ry
MENTULA	EMMA	PAM - hotelli- ja ravintola-alan Mikkelin osasto ry
MIETTINEN	KATRI	PAM - liikealan Kuopion seudun osasto ry

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

MIETTINEN	SAMULI	PAM - hotelli- ja ravintola-alan pääkaupunkiseudun S-ryhmän osasto ry
MIETTINEN	TOMMI	PAM - liikealan Lappeenrannan osasto ry
MIKKONEN	JONNA	PAM - Oulun kiinteistöyöntekijät ry
MIKKONEN	PETRI	PAM-MaRaKiVa Kuopion seudun osasto ry
MISSI	OUTI	PAM - Lahden seudun osasto ry
MOLANDER	MARITTA	PAM - Kokkolanseudun osasto ry, PAM - Karlebynejdens avdelning rf
MUNUKKA	HELENA	PAM - liikealan Rauman seudun osasto ry
MUSTONEN	JUUSO	PAM - liikealan Lappeenrannan osasto ry
MÄENPÄÄ	HEIDI	PAM - palvelualan Pirkanmaan ammattiosasto Pamina 003 ry
MÄENPÄÄ	KAISA	PAM - liikealan Porin osasto ry
MÄKELÄ	OUTI	PAM - hotelli- ja ravintola-alan pääkaupunkiseudun S-ryhmän osasto ry
MÄKINEN	MERVI	PAM - liikealan Keski-Suomen osasto ry
MÄNNISTÖ	VENLA	PAM - hotelli- ja ravintola-alan Mikkelin osasto ry
MÄNTYSAARI	SARI	PAM - Imatran seudun kaupan ja kiinteistöhoitojen ammattilaiset ry
NIEMINEN	TIINA	PAM - palvelualan Pirkanmaan ammattiosasto Pamina 003 ry
NISKA	ANNI	PAM Valkeakoski ry
NUOLIKOSKI	PASI	PAM - Etelä-Pohjanmaan osasto ry
NUOLIKOSKI	PIRJO	PAM - Etelä-Pohjanmaan osasto ry
NUUTINEN	RIKU	PAM - Hyvinkään osasto ry
NYHOLM	TAIJA	PAM - Haminan seudun osasto ry
NYMAN	ANNE	PAM - palvelualan Pirkanmaan ammattiosasto Pamina 003 ry
NYTORP	MAIJA	PAM - Tampereen varastotyöntekijät ry
NÄTKINNIEMI	MARJA	PAM - Vaasan seudun palvelutyöntekijät ry, PAM - Vasanejdens serviceanställda rf
NÄÄTÄNEN	ELISA	PAM - Porvoon seudun osasto - PAM - Borgånejdens avdelning ry
OIKARINEN	HANNU	PAM - Kemijärven osasto ry
OJA	JAANA	PAM - Forssan Seutu ry
OKKONEN	JUHA	PAM - keskolaisten ammattiosasto ry
OKSA	HANNAMARI	PAM - Pääkaupunkiseudun esimiesten ammattiosasto ry
OLLILA	VESA-MATTI	PAM - hotelli- ja ravintola-alan Oulun osasto ry
PAANANEN	SUVI	PAM - Kokkolanseudun osasto ry, PAM - Karlebynejdens avdelning rf
PAASO	ATTE	PAM - Oulun kiinteistöyöntekijät ry
PAJUKOSKI	JUHA	PAM - liikealan Porin osasto ry
PAJUNEN	JORMA	PAM - Tampereen majoitus- ja ravitsemisalan osasto TAMARA ry
PAKARINEN	ALEKSI	Helsingin Varastotyöntekijät r.y.
PAKSUNIEMI	JARI	PAM - Rovaniemen kiinteistöyöntekijät ry
PALANDER	KIRSI-MARIA	PAM - palvelualan Pirkanmaan ammattiosasto Pamina 003 ry
PALIN	JUHA	PAM - Helsingin Kauppatyöntekijät ry
PALORANTA	NINA	PAM - liikealan Lohjan osasto ry
PARJANEN	TIINA	PAM - Etelä-Pohjanmaan osasto ry
PARTANEN	EMMI	PAM - Lahden seudun osasto ry
PASANEN	PETRI	PAM - Porvoon seudun osasto - PAM - Borgånejdens avdelning ry
PELLIKKA	JUKKA-PEKKA	PAM - Liikealan Turun seudun osasto ry

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

PELTOVIRTA	KARI	PAM - palvelualan Pirkanmaan ammattiosasto Pamina 003 ry
PESSI	CHRISTA	PAM - Helsingin Kauppatyöntekijät ry
PESU	EETU	PAM - Kouvolan seudun osasto ry
PETERI	SIMO	PAM - Siivous- ja Kiinteistöpalvelujen osasto ry
PIHLAJA	KIRSI	PAM - liikealan Vaasan seudun osasto - PAM - Vasanejdens handels ry
PIHLAJANIEMI	SARI	PAM - palvelualojen Kankaanpään osasto ry
PITKÄNEN	RAIJA	PAM - hotelli- ja ravintola-alan Jyväskylän osasto ry
POURU	HELENA	PAM - palvelualan Pirkanmaan ammattiosasto Pamina 003 ry
PUHAKKA	HANNA-MARIA	PAM - Pohjois-Karjalan osasto ry
PUIKKO	LIISA-MARIA	PAM - Meri-Lapin osasto ry
PULLI	PÄIVI	PAM - Etelä-Pohjanmaan osasto ry
PUNKARI	LEENA	PAM - palvelualojen Kankaanpään osasto ry
PUOTSAARI	TARJA	PAM - Liikealan Turun seudun osasto ry
PUSSINEN	VILLE-VALTTERI	PAM - Pohjois-Karjalan osasto ry
PYY	MARKO	PAM - Kouvolan seudun osasto ry
PÄIVINEN	MARKO	PAM - Helsingin Kauppatyöntekijät ry
PÄYKKÖNEN- VENÄLÄINEN	MINNA	PAM - hotelli- ja ravintola-alan Mikkelin osasto ry
PÖLKKI	TUULA-MAIJA	PAM - Ääne - Saari alueen osasto ry
RAATIKAINEN	VIRPI	Järjestötoimitsijain Liitto JTL ry
RAJALAHTI	JOHANNA	PAM - liikealan Oulun osasto ry
RAMI-HÄMÄLÄINEN	SUSANNA	PAM - Varkauden seudun osasto ry
RANTAESKOLA	PÄIVI	PAM - Ylivieskan seudun osasto ry
RANTANEN	LASSI	PAM - Tampereen majoitus- ja ravitsemisalan osasto TAMARA ry
RASI	EIJA	PAM - Etelä-Pohjanmaan osasto ry
REINIKAINEN	SANNA	PAM - palvelualan Pirkanmaan ammattiosasto Pamina 003 ry
REPONIEMI	SUSANNA	PAM - hotelli- ja ravintola-alan Tunturi-Lapin osasto ry
RIIKONEN	JUKKA	PAM - keskolaisten ammattiosasto ry
RIMPELÄ	JOHANNA	PAM - liikealan Rauman seudun osasto ry
RINTAMÄKI	ANNELI	PAM - Etelä-Pohjanmaan osasto ry
RISSANEN	TITTA	PAM - liikealan Hämeenlinnan seudun ammattiosasto ry
ROIVAINEN	TARJA	PAM - Ylä-Savon osasto ry
ROPPONEN-KORHONEN	MINNA	PAM - liikealan Kuopion seudun osasto ry
RUOKANEN	SUSANNA	PAM - hotelli- ja ravintola-alan Rovaniemen osasto ry
RUOKONEN	MIKKO	PAM - keskolaisten ammattiosasto ry
RUUSUNEN	MARIKA	PAM - liikealan Pohjois-Karjalan osasto ry
RUUSUNEN	SANNA	PAM - Osuustoiminnan ammattilaiset ry
RÖNTYNEN	SUVI	PAM - hotelli- ja ravintola-alan Oulun osasto ry
SAAREKS	MINNA	PAM - Kotkan seudun osasto ry
SAARELA	TARJA	PAM - liikealan Vaasan seudun osasto - PAM - Vasanejdens handels ry
SAARI	TIINA	PAM - Salon Seudun Osasto ry
SAARIO	OLLI	PAM - palvelualan Pirkanmaan ammattiosasto Pamina 003 ry

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

SAHLMAN	KAISAMARI	PAM - Tampereen kiinteistöyöntekijät ry
SALBERG	MINNA	PAM - liikealan Kuopion seudun osasto ry
SALMI	SONJA	PAM Hotelli- ja ravintola-alan pääkaupunkiseudun osasto ry
SALMINEN	HENRI	Helsingin Varastotyöntekijät r.y.
SALMINEN	RIIKKA	PAM - liikealan Porin osasto ry
SALMINEN	SOILE	PAM - Luoteis-Pirkanmaan palveluammattilaiset ry
SALO	LIISA	PAM - Järvenpään liiketyöntekijät ry
SALONEN	KATI	PAM - Helsingin Kauppatyöntekijät ry
SATKOLA	ILPO	PAM - Lahden seudun osasto ry
SAUKKO	ANNA	PAM - liikealan Vaasan seudun osasto - PAM - Vasanejdens handels ry
SAVOLAINEN	TARJA	PAM - Osuustoiminnan ammattilaiset ry
SEILONEN	TARJA	PAM - Apteekkialan osasto ry
SEPPÄNEN	RIITTA	PAM - liikealan Pohjois-Karjalan osasto ry
SIITONEN	TARJA	PAM - Osuustoiminnan ammattilaiset ry
SILLANPÄÄ	MINTTU	Vasemmiston järjestöyöntekijät ry
SIPINEN	SANNA-MARIA	PAM - palvelualan Pirkanmaan ammattiosasto Pamina 003 ry
SIPOLA	MINNA	PAM - Järvenpään liiketyöntekijät ry
SORONEN	PAULA	PAM - Pudasjärven osasto ry
SOSALA	NIKO	PAM - Rauman kiinteistöyöntekijät ry
STENMAN-BJÖRN	MERJA	PAM - Helsingin hotelli- ja ravintolapalvelujen ammattilaiset ry
SUHONEN	SARI	PAM - Helsingin Kauppatyöntekijät ry
SUHONEN	TINJA	PAM-MaRaKiVa Kuopion seudun osasto ry
SUOMINEN	JOUKO	PAM - hotelli- ja ravintola-alan Porin osasto ry
SÄÄSKI	OLLI	PAM - hotelli- ja ravintola-alan Lappeenrannan osasto ry
TAIPALUS	TIMO	PAM - Etelä-Pohjanmaan osasto ry
TALVISILTA	ANNIINA	PAM - Forssan Seutu ry
TAMMINEN	LIISA	Helsingin Varastotyöntekijät r.y.
TAPIO	IIDA-MARIA	PAM - Oulun kiinteistöyöntekijät ry
TASKINEN	SAMI	PAM - Ääne - Saari alueen osasto ry
TEERI	LIISA	PAM - palvelualan Pirkanmaan ammattiosasto Pamina 003 ry
TERVO	JAANA	PAM - Lahden seudun osasto ry
TERVO	JUHA-MATTI	PAM - Meri-Lapin osasto ry
TIKKAJA	TIMO	PAM-MaRaKiVa Kuopion seudun osasto ry
TIKKALAHTI	NIINA	PAM - Liikealan Turun seudun osasto ry
TIKKANEN	JANI	PAM - liikealan Hämeenlinnan seudun ammattiosasto ry
TOIVAINEN	REETTA	PAM - Pääkaupunkiseudun esimiesten ammattiosasto ry
TORNIAINEN	VIRPI	PAM - hotelli- ja ravintola-alan Lappeenrannan osasto ry
TOROILA	PÄIVI	PAM - Helsingin Kauppatyöntekijät ry
TULISALO	MARKKU	PAM - Etelä-Pohjanmaan osasto ry
TUOMINEN	JASMIN	PAM - Helsingin Liikealan Toimihenkilöt ry
TUOMIVAARA	JOONAS-SAKARIAS	PAM - keskolaisten ammattiosasto ry
TURUNEN	TITTA	PAM-MaRaKiVa Kuopion seudun osasto ry

PAMin liittokokous 4.–6.6.2019

Messukeskus, Helsinki

TÖRMÄNEN	LEA	PAM - Meri-Lapin osasto ry
ULMANEN	IIRO	PAM - Helsingin seudun kiinteistöyöntekijät ry
VAARALA	TEIJA	PAM - hotelli- ja ravintola-alan Rovaniemen osasto ry
VAINIO	HARRY	PAM - Helsingin Kauppatyöntekijät ry
VAKKURI	ARJA	PAM - Kokkolanseudun osasto ry, PAM - Karlebynejdens avdelning rf
VANHALA	KIMMO	PAM Hotelli- ja ravintola-alan pääkaupunkiseudun osasto ry
VANHANEN	KIRSI	PAM - Ylä-Savon osasto ry
VATKA	JONNE	PAM - liikealan Keski-Suomen osasto ry
VEHMAS	PÄIVI	PAM - hotelli- ja ravintola-alan Jyväskylän osasto ry
VIENTONEN	TUIJA	PAM - Loimaan seudun osasto ry
VIIRU	ARMII	PAM - Kouvolan seudun osasto ry
VIITASAARI	SAMI	PAM - Porin ympäristön kiinteistöyöntekijät ry
VIRTA	SAMU	PAM - palvelualan Pirkanmaan ammattiosasto Pamina 003 ry
VIRTA	TIMO	PAM - Liikealan Turun seudun osasto ry
VIRTANEN	MIIKA	Helsingin Varastotyöntekijät r.y.
VIRTANEN	TIMO	PAM - hotelli- ja ravintola-alan Jyväskylän osasto ry
VOITTOMÄKI	MIKA	PAM - Tampereen kiinteistöyöntekijät ry
VUORINEN-VILEN	PÄIVI	PAM - Tampereen kiinteistöyöntekijät ry
WALKER	CHRISTOPHER	PAM - Liikealan Turun seudun osasto ry
WEST	SARI	PAM - liikealan Vaasan seudun osasto - PAM - Vasanejdens handels ry
YLISIRNIÖ	NIINA	PAM - hotelli- ja ravintola-alan Oulun osasto ry
YLITAPIO	PEKKA	PAM - Helsingin seudun kiinteistöyöntekijät ry
YOUSAF	TAIMOOR	Helsingin Varastotyöntekijät r.y.
ÖSTRÖM	NINA	PAM - Servicefacket på Åland rf

Liite 3: Hallituksen ja valtuuston varsinaiset jäsenet ja varajäsenet

VALTUUSTO

SUKUNIMI ETUNIMI SOPIMUS VAALIPIIRI	SUKUNIMI ETUNIMI SOPIMUS VAALIPIIRI	SUKUNIMI ETUNIMI SOPIMUS VAALIPIIRI	SUKUNIMI ETUNIMI SOPIMUS VAALIPIIRI
Puheenjohtaja			
1 Laakso Sirpa KAUPPA Häme			
1. varapuheenjohtaja			
1 Viitasaari Sami KIINTEIS Satakunta			
2. varapuheenjohtaja			
1 Auer Mira-Vee KAUPPA Uusimaa			
Varsinaiset jäsenet			
1 Öström Nina KAUPPA Ahvenanmaa	1. henkilökohtaiset varajäsenet	2. henkilökohtaiset varajäsenet	3. henkilökohtaiset varajäsenet
2 Lindgren Toni VARTIOIN Valtakunnallinen	1 Hellsten Fia KAUPPA Ahvenanmaa	1 Henriksson Kicki KAUPPA Ahvenanmaa	1 Nummelin Henrietta MARA Ahvenanmaa
3 Halonen Arto ERITYIS Valtakunnallinen	2 Korhonen Arttu VARTIOIN Valtakunnallinen	2 Enonkoski Sami VARTIOINTI Valtakunnallinen	2 Angeria Ismo VARTIOINTI Valtakunnallinen
4 Kusmin Johanna KAUPPA Valtakunnallinen	3 Inkeroinen Juha ERITYIS Valtakunnallinen	3 Kuulas Harri ERITYIS Valtakunnallinen	3 Leitsaro Erkki ERITYIS Valtakunnallinen
5 Tervo Juha-Mat KAUPPA Lappi	4 Holopainen Maarit APTEEKK Valtakunnallinen	4 Turunen Antti KAUPPA Valtakunnallinen	4 Vesalainen Katri KAUPPA Valtakunnallinen
6 Buska Katja MARA Lappi	5 Koivisto Tiina KIINTEIST Lappi	5 Leinonen Annika KAUPPA Lappi	5 Luosujärvi Saana KAUPPAEM Lappi
7 Hannikainen Emma MARA Kainuu	6 Paaso Atte KIINTEIST Pohjois-Pohjanmaa	6 Puikko Liisa-Maria KAUPPA Lappi	6 Koivumaa Kari HIIHTO Lappi
8 Järvenpää Johanna KAUPPA Pohjois-Pohjanmaa	7 Malinen Tiina KAUPPA Kainuu	7 Hoffrén Päivi KAUPPA Kainuu	7 Juntunen Maritta KAUPPA Kainuu
9 Röntynen Suvi MARA Pohjois-Pohjanmaa	8 Isola Reeta KAUPPA Pohjois-Pohjanmaa	8 Soronen Paula MARA Pohjois-Pohjanmaa	8 Hamari Tuula KIINTEISTÖ Pohjois-Pohjanmaa
10 Hietala Tuija KAUPPA Pohjois-Pohjanmaa	9 Ollila Vesa-Matti MARAEM Pohjois-Pohjanmaa	9 Jäntti Kaija MARA Pohjois-Pohjanmaa	9 Kanninen Pentti KAUPPA Pohjois-Pohjanmaa
11 Saukko Päivikki KAUPPA Pohjanmaa	10 Rantaeskol Päivi KAUPPA Pohjois-Pohjanmaa	10 Heikkilä Tuire KAUPPAEM Pohjois-Pohjanmaa	10 Kurtti Heidi MARA Pohjois-Pohjanmaa
12 Eriksson Mats MARA Pohjanmaa	11 Saarela Tarja KAUPPA Pohjanmaa	11 Kelloniemi Mikko KAUPPA Pohjanmaa	11 West Sari MARAEM Pohjanmaa
13 Tulisalo Markku MARA Etelä-Pohjanmaa	12 Virtanen Timo MARA Keski-Suomi	12 Nätkinniemi Marja MARA Pohjanmaa	12 Heikkinen Severi MARA Keski-Suomi
14 Parjanen Tiina HIUS Etelä-Pohjanmaa	13 Pulli Päivi MARA Etelä-Pohjanmaa	13 Nuolikoski Pirjo KIINTEISTÖ Etelä-Pohjanmaa	13 Hautamäki Susanne MARA Etelä-Pohjanmaa
15 Vakkuri Arja KAUPPA Keski-Pohjanmaa	14 Rintamäki Anneli KAUPPA Etelä-Pohjanmaa	14 Kujala Tommi KAUPPA Etelä-Pohjanmaa	14 Kukkamäki Sirpa KAUPPA Etelä-Pohjanmaa
16 Kokko Heidi KAUPPA Keski-Suomi	15 Molander Maritta KIINTEIST Keski-Pohjanmaa	15 Långsved Päivi MARA Keski-Pohjanmaa	15 Paananen Suvi KAUPPA Keski-Pohjanmaa
17 Leskinen Ulla KAUPPA Etelä-Savo	16 Kainulainen Taina KAUPPA Keski-Suomi	16 Liimatainen Aki KAUPPA Keski-Suomi	16 Pölkki Tuula KAUPPA Keski-Suomi
18 Männistö Venla MARA Etelä-Savo	17 Kyyrä-Suon Minna KAUPPA Etelä-Savo	17 Kokki Anita KAUPPA Etelä-Savo	17 Kohvakka Katja KAUPPA Etelä-Savo
19 Puhakka Hanna MARA Pohjois-Karjala	18 Mentula Emma MARA Etelä-Savo	18 Pyykkönen Satu MARA Etelä-Savo	18 Nikula Niina MARAEM Etelä-Savo
20 Ropponen Minna KAUPPA Pohjois-Savo	19 Seppänen Riitta KAUPPA Pohjois-Karjala	19 Kareinen Maarit KAUPPA Pohjois-Karjala	19 Kinnunen Pirjo KIINTEISTÖ Pohjois-Karjala
21 Kinnunen Toni KIINTEIS Pohjois-Karjala	20 Miina Kati KAUPPA Pohjois-Savo	20 Huttunen Leena KAUPPA Pohjois-Savo	20 Leiviskä Marja-Terttu MARA Pohjois-Savo
22 Harmaala Sonja KAUPPA Pirkanmaa	21 Lapveteläinen Eija KAUPPA Pohjois-Savo	21 Rami-Hämälä Susanna KIINTEISTÖ Pohjois-Savo	21 Salberg Minna KAUPPA Pohjois-Savo
23 Nyman Anne KAUPPA Pirkanmaa	22 Nieminen Tiina KAUPPA Pirkanmaa	22 Daniel Anna MARAEM Pirkanmaa	22 Vahronen Katja MARA Pirkanmaa
24 Kuusisto Tiina MARA Pirkanmaa	23 Isotalo Petteri KAUPPA Pirkanmaa	23 Rantanen Lassi MARA Pirkanmaa	23 Kaita Sami MARA Pirkanmaa
25 Vuorinen-Vi Päivi KIINTEIS Pirkanmaa	24 Salminen Soile MARA Pirkanmaa	24 Lunden Lea MARA Pirkanmaa	24 Majaniemi Katri MARAEM Pirkanmaa
26 Nytorp Maija KAUPPA Pirkanmaa	25 Melartin Jaana KIINTEIST Pirkanmaa	25 Järvensivu Janne KAUPPA Pirkanmaa	25 Lindbom Mari ERITYIS Pirkanmaa
	26 Peltovirta Kari KAUPPA Pirkanmaa	26 Huovinen Ulla KAUPPA Pirkanmaa	26 Virta Samu KAUPPA Pirkanmaa

Liite 3: Hallituksen ja valtuuston varsinaiset jäsenet ja varajäsenet

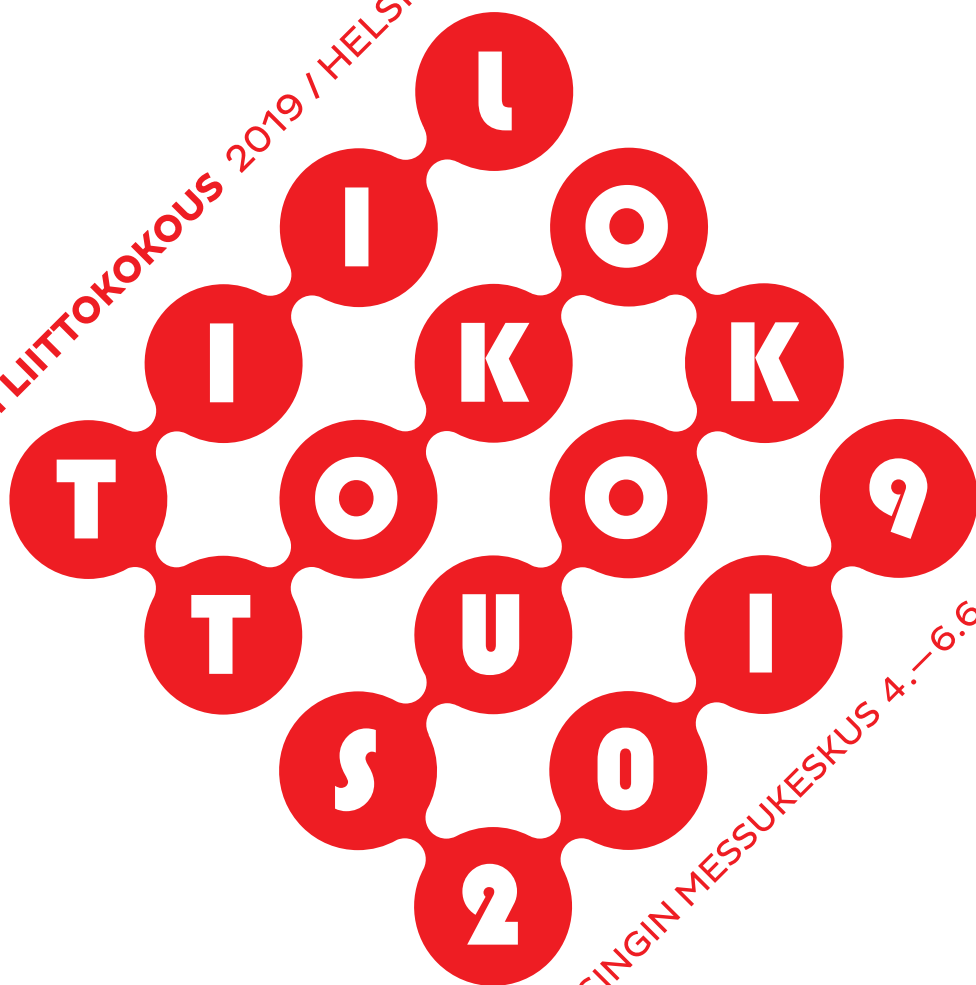
27 Tomiainen Virpi	KIINTEIS	Etelä-Karjala	27 Korhonen Jenni	MARA	Etelä-Karjala	27 Kojo Hanna-Ma	KIINTEISTÖ	Etelä-Karjala	27 Jääskeläinen Anita	MARA	Etelä-Karjala
28 Ikonen Lea	KIINTEIS	Kymenlaakso	28 Nyholm Tajja	KAUPPA	Kymenlaakso	28 Mustonen Juuso	KAUPPA	Etelä-Karjala	28 Mäntysaari Sari	KAUPPA	Etelä-Karjala
29 Majander Teija	MARA	Kymenlaakso	29 Lehtonen Arja K	MARA	Kymenlaakso	29 Laurila Aija	MARAEM	Kymenlaakso	29 Jyrälä Mika	KAUPPA	Kymenlaakso
30 Itkonen Timi	KAUPPA	Päijät-Häme	30 Ahola Kaisu	KAUPPA	Päijät-Häme	30 Hotta Janne	KAUPPAEM	Päijät-Häme	30 Tsesmelis Emmanou	KAUPPA	Päijät-Häme
31 Kankaantäh Janne	KAUPPA	Häme	31 Heinonen Mia	MARA	Häme	31 Rissanen Titta	KAUPPA	Häme	31 Jarho Elise	KAUPPA	Häme
32 Laine Tuuli	KAUPPA	Varsinais-Suomi	32 Munukka Helena	KAUPPA	Satakunta	32 Artesola Nina	KAUPPA	Varsinais-Suomi	32 Pajukoski Juha	KAUPPA	Satakunta
33 Haapanen Sasu	MARA	Varsinais-Suomi	33 Laine Tanja	MARA	Satakunta	33 Mäenpää Kaisa	KAUPPA	Satakunta	33 Färm Timo	KAUPPA	Varsinais-Suomi
34 Pihlajaniemi Sari	KAUPPA	Satakunta	34 Suominen Jouko	MARA	Satakunta	34 Punkari Leena	KAUPPA	Satakunta	34 Salminen Riikka	KAUPPA	Satakunta
35 Holtlund Minna	KIINTEIS	Varsinais-Suomi	35 Hakamäki Sanna	KIINTEISTÖ	Varsinais-Suomi	35 Kumpulainen Tiia	KIINTEISTÖ	Varsinais-Suomi	35 Angle Jani	KIINTEISTÖ	Satakunta
36 Hasunen Anni	MARA	Varsinais-Suomi	36 Walker Christophe	KAUPPA	Varsinais-Suomi	36 Lehtonen Jari-Petteri	KAUPPA	Varsinais-Suomi	36 Marku-Virtti Katri	KAUPPA	Varsinais-Suomi
37 Kelaranta Jouni	ERITYIS	Uusimaa	37 Sivonen Tuukka	ERITYIS	Uusimaa	37 Huuskonen Petri	MUUT	Uusimaa	37 Sederström Leila	MUUT	Uusimaa
38 Kaunismäki Tarja	ERITYIS	Uusimaa	38 Raitio Tomi	ERITYIS	Uusimaa	38 Anttila Mikki	MUUT	Uusimaa	38 Kulmakorpi Veli	ERITYIS	Uusimaa
39 Lehto Merja	MARA	Uusimaa	39 Vanhala Kimmo	MARA	Uusimaa	39 Aly Sirpa	MARA	Uusimaa	39 Kaija Markus	MARA	Uusimaa
40 Kuusniemi Piia	MARA	Uusimaa	40 Oksa Hannamar	MARAEM	Uusimaa	40 Jyränen-Part Rebekka	MARA	Uusimaa	40 Miettinen Samuli	MARA	Uusimaa
41 Juntunen Maria	KIINTEIS	Uusimaa	41 Peteri Juhani	KIINTEISTÖ	Uusimaa	41 Ulmanen Iiro	KIINTEISTÖ	Uusimaa	41 Kuhmonen Petri	KIINTEISTÖ	Uusimaa
42 Hallikas Eemil	KIINTEIS	Uusimaa	42 Koski Kirsi	KIINTEISTÖ	Uusimaa	42 Hallikas Marko	KIINTEISTÖ	Uusimaa	42 Lepik Mait	KIINTEISTÖ	Uusimaa
43 Tamminen Liisa	KAUPPA	Uusimaa	43 Okkonen Juha	KAUPPA	Uusimaa	43 Ruusunen Sanna	MARA	Uusimaa	43 Ahola Antti	KAUPPA	Uusimaa
44 Fogelholm Mikael	KAUPPA	Uusimaa	44 Lehtonen Esa	KAUPPA	Uusimaa	44 Nurminen Pasi	KAUPPA	Uusimaa	44 Ylitapio Pekka	HIHTO	Uusimaa
45 Hyppölä Laura	KAUPPA	Uusimaa	45 Näättänen Elisa	KAUPPA	Uusimaa	45 Juntunen Outi	KAUPPA	Uusimaa	45 Paloranta Nina	KAUPPA	Uusimaa
46 Pakarinen Aleksi	KAUPPA	Uusimaa	46 Hirvonen Harri	KAUPPA	Uusimaa	46 Grundström Henri	KAUPPA	Uusimaa	46 Haanpää Henri	KAUPPA	Uusimaa
47 Torola Päivi	KAUPPA	Uusimaa	47 Pessi Christa	KAUPPA	Uusimaa	47 Häyhä Marko	KAUPPA	Uusimaa	47 Soini Laura	KAUPPA	Uusimaa
48 Sipola Minna	KAUPPA	Uusimaa	48 Hölttä Antti	KAUPPA	Uusimaa	48 Palin Juha	KAUPPA	Uusimaa	48 Niskanen Airi	KAUPPA	Uusimaa
49 Heino Toni	KAUPPA	Uusimaa	49 Krogell Marcus	KAUPPA	Uusimaa	49 Suhonen Sari	KAUPPA	Uusimaa	49 Wagemä Moses	KAUPPA	Uusimaa
50 Korhonen Panu	MARA	Lappi	50 Jokelainen Tiina	KAUPPA	Lappi	50 Jalkanen Jouko	KAUPPA	Pohjois-Pohjanmaa	50 Ruokanen Susanna	KAUPPA	Lappi

Yleisvarajäsenet		
1 Kymäläinen Sami	VARTIO	Valtakunnallinen
2 Korva Jouni	KAUPPA	Lappi
3 Kortelainen Niina	KIINTEIS	Keski-Suomi
4 Ruusunen Marika	HIUS	Pohjois-Karjala
5 Iso-Lähteen Lauri	KAUPPA	Pirkanmaa
6 Pesu Eetu	VARTIO	Kymenlaakso
7 Laihonen Hanna-Le	MARA	Varsinais-Suomi
8 Ruokonen Mikko	KAUPPA	Uusimaa
9 Kärki Tiina	APTEEKI	Valtakunnallinen
10 Tikkanen Jani	KAUPPA	Häme

Liite 3: Hallituksen ja valtuuston varsinaiset jäsenet ja varajäsenet

HALLITUS				
	SUKUNIMI	ETUNIMI	SOPIMUSALA	TOIMINTA-ALUE
Puheenjohtaja				
1	Rönni-Sällinen	Annika		
Varsinaiset jäsenet				
1	Lähdesniemi	Marko	VARTIOINTI	Valtakunnallinen
2	Heikkinen	Sini	KAUPPA	Valtakunnallinen
3	Forsman	Janne	KIINTEISTÖ	Helsinki-Uusimaa
4	Puotsaari	Tarja	KAUPPA	Lounais-Suomi
5	Haapasaari	Emma	KAUPPA	Pohjanmaa-Keski-Suomi
6	Tiikkaja	Timo	MARA	Itä-Suomi
7	Korhonen	Marjo	KAUPPA	Pohjois-Suomi
8	Järvinen	Petri	KAUPPA	Helsinki-Uusimaa
9	Kuosmanen	Satu	MARA	Helsinki-Uusimaa
10	Alatalo	Kimmo	KAUPPA	Pohjois-Suomi
11	Kilpinen	Lilli	MARA	Pirkanmaa
12	Jaatinen	Seija	KAUPPA	Itä-Suomi
13	Kyrö	Piia	KAUPPA	Häme-Kaakkois-Suomi
14	Vehmas	Päivi	MARA	Pohjanmaa-Keski-Suomi
15	Karau	Christian	KIINTEISTÖ	Pirkanmaa
Yleisvarajäsenet				
1	Fagerström	Ulla	APTEEKKI	Valtakunnallinen
2	Isokoski	Sauli	KAUPPA	Pohjanmaa-Keski-Suomi
3	Laakkonen	Heikki	KAUPPA	Helsinki-Uusimaa

PAM LIITTOKOKOUS 2019 / HELSINKI

HELSINGIN MESSUKESKUS 4.–6.6.2019

www.pam.fi

SIGNATURES

ALLEKIRJOITUKSET

UNDERSKRIFTER

SIGNATURER

UNDERSKRIFTER

This documents contains 109 pages before this page
Dokumentet inneholder 109 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 109 sivua ennen tätä sivua
Dette dokument indeholder 109 sider før denne side

Detta dokument innehåller 109 sidor före denna sida

authority to sign
representative
custodial

asemavaltuus
nimenkirjoitusoikeus
huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt
firmateckningsrätt
förvaltare

autoritet til å signere
representant
foresatte/verge

myndighed til at underskrive
repræsentant
frihedsberøvende

SIGNATURES

ALLEKIRJOITUKSET

UNDERSKRIFTER

SIGNATURER

UNDERSKRIFTER

This documents contains 110 pages before this page

Dokumentet inneholder 110 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 110 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 110 sider før denne side

Detta dokument innehåller 110 sidor före denna sida

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmitteckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende